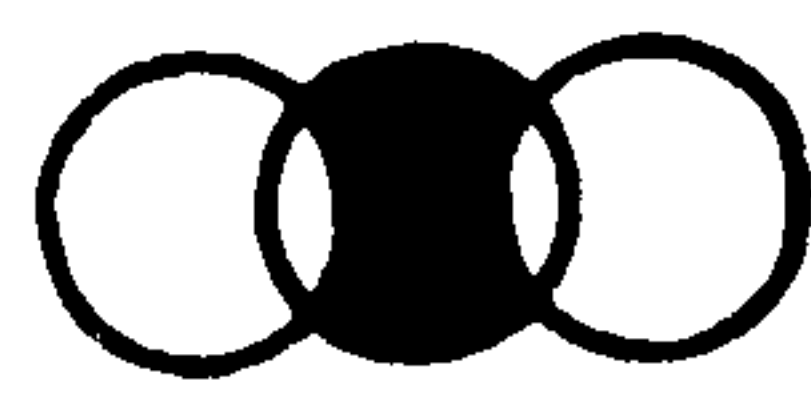

Ketabton.com

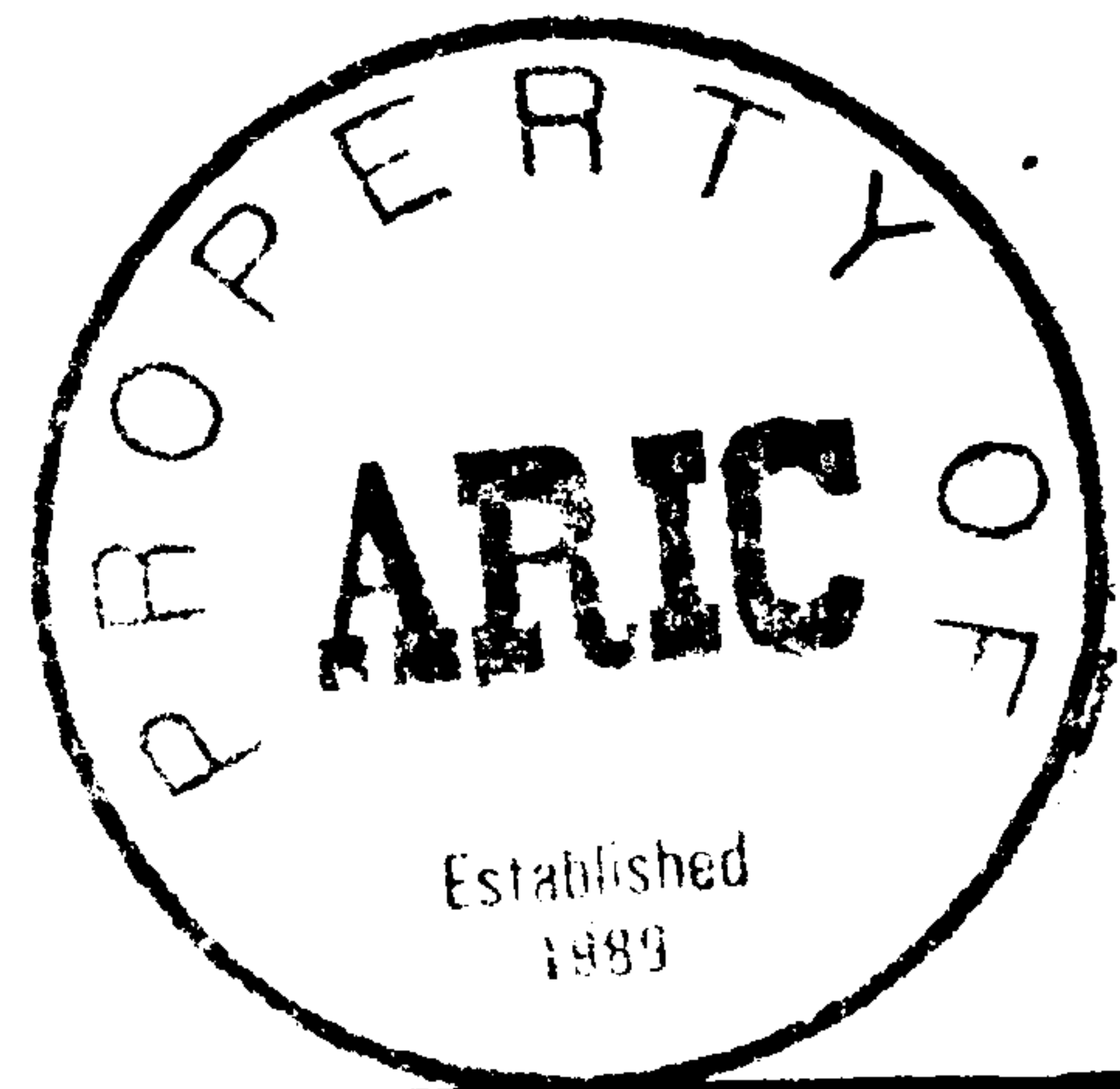
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خاي ولاړوي
اوتيري وي لاندي باندي

کوهر رحمن کوهر

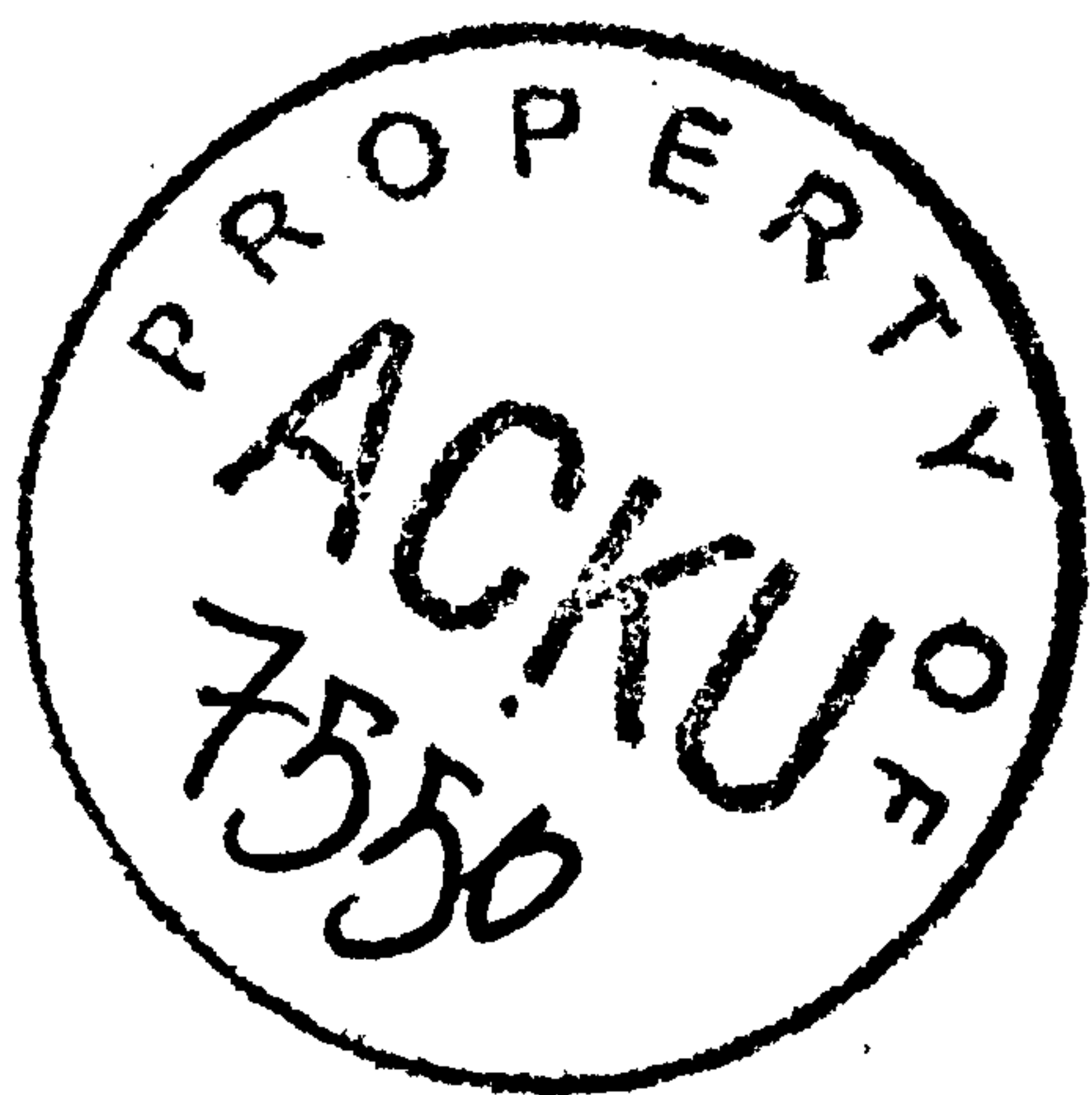

دکتاب نوم : ویرانگه

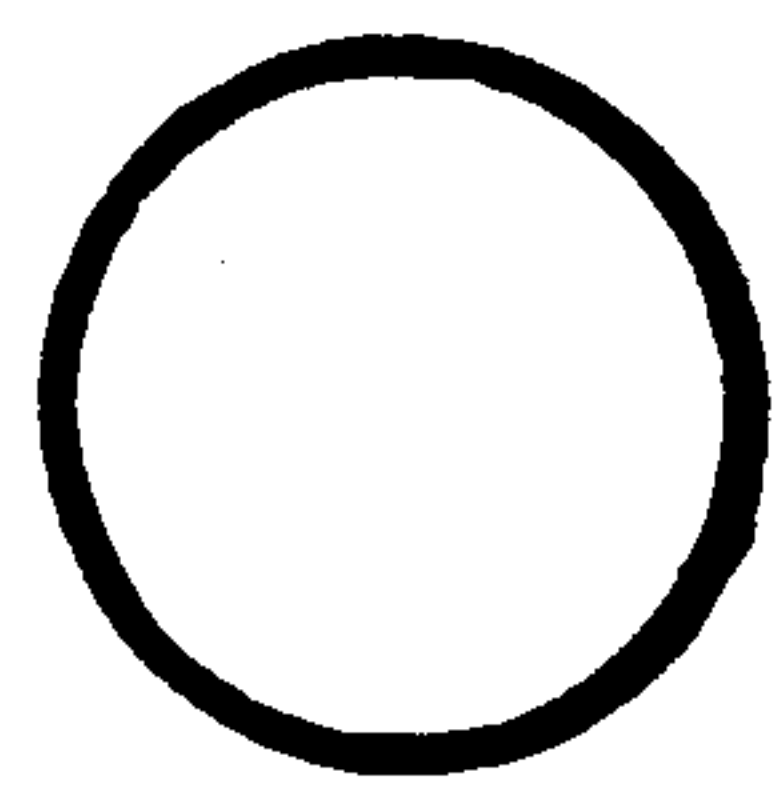
ویناوال : کوهر چین کوهر
د چاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
په د بنیاد مودختونو څخه
تېڅندی د پښو څولانی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورځانګن کوی.

څوگ پي وې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس وې لیکه کړي^(۱)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سر آسمانوي پې

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې وې سود شي^(۲)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته وې پلي^(۳)

له بريالو چې ملېدی شي^(۴)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پې چټی باز پېدی شي

لپت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- ټل = ډله جمعیت، ۷- پلتل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

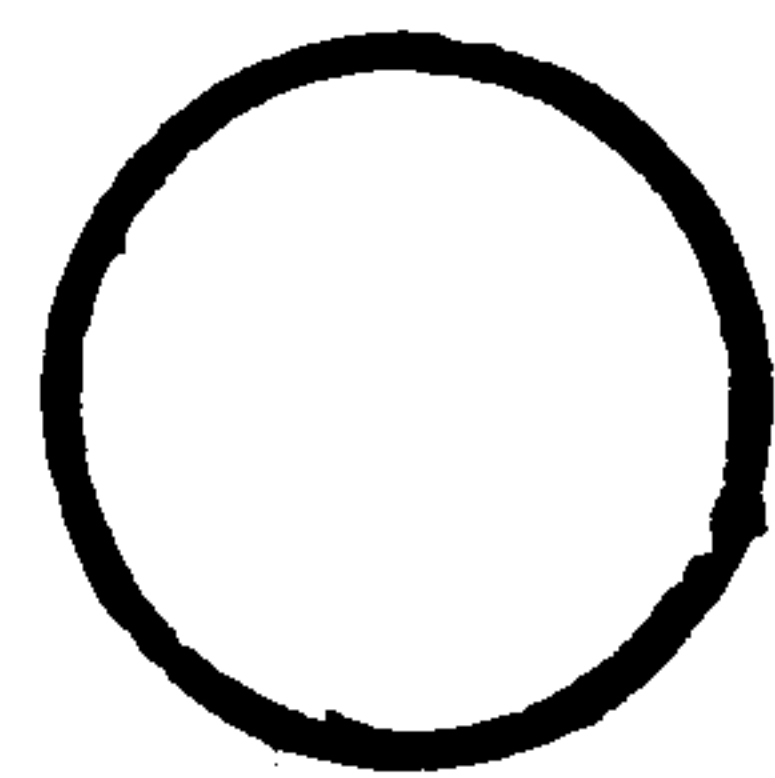
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونہ پدی شی
دبری لاری بند نہ دی
کہ لہ سرخوک تہر پدی شی

لوی کتاب دمیر بنکارانو
گدیپہ وینہ کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان ہول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونہ خیل کا
انسکوره زورجھان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

ہنہ شوک چہ مہرہ خیل دی
تہینگ پہ ننگ اوپہ خیل خیل دی
دزہرو مارپی پ ژوند دی
چہ دشنوزمرو دسپل دی

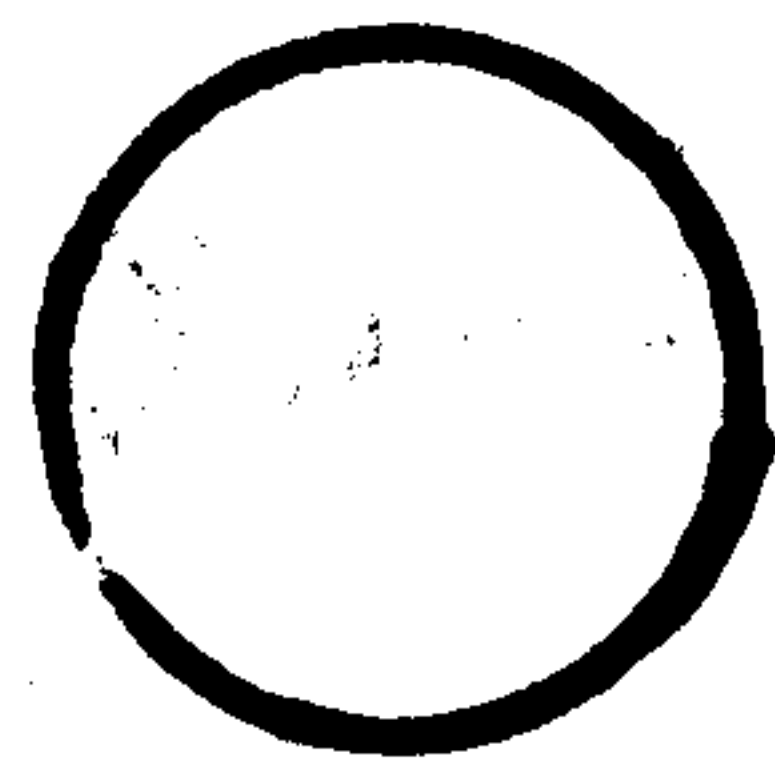
۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = ہوچ، ۳-مارپی = بنکار.

ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بي کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپيل دى^(۴)
 داطبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې دروزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبيل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بي چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

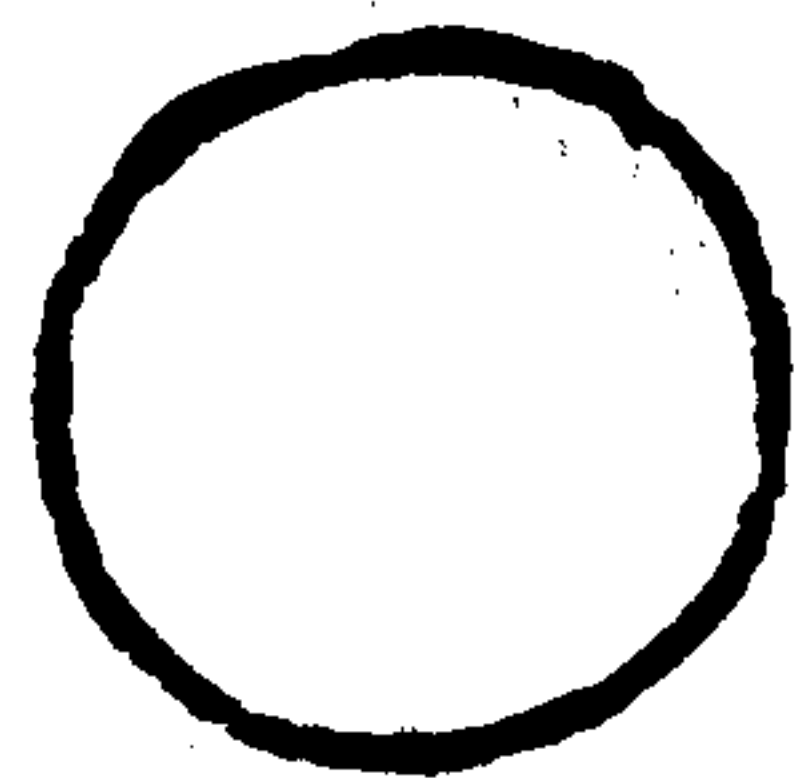
-
- ۱- رامبيل = يوکل ، ۲- کولند = کتخه چې دغويې ، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گر خېدونې منع وساتي ، ۳- کوندى = کانه کتې - خليل ، ۴- خانگي = درې غاښي
 ۵- وشپيل = چې دغلې رشي پرې بادوي ، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنې خرمه
 ۷- شيخ تسمه تسمه کوي ، ۸- دروزه = دغنودنډر - تيلي ، ۹- کاسيري = بدلسي
 ۱۰- چپل = پروښي ، ۱۱- انگي = يوه لويه چې وايي انگي انگي - مل دى شوک دى ،
 ۱۲- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمني ته يې اړتيا ده

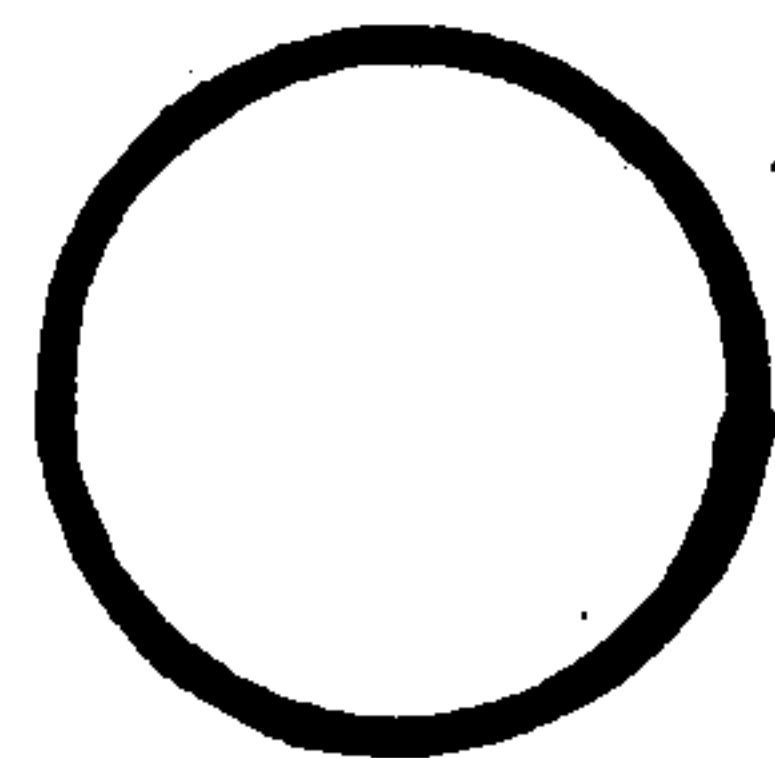
د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېرونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه مونځونه

۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

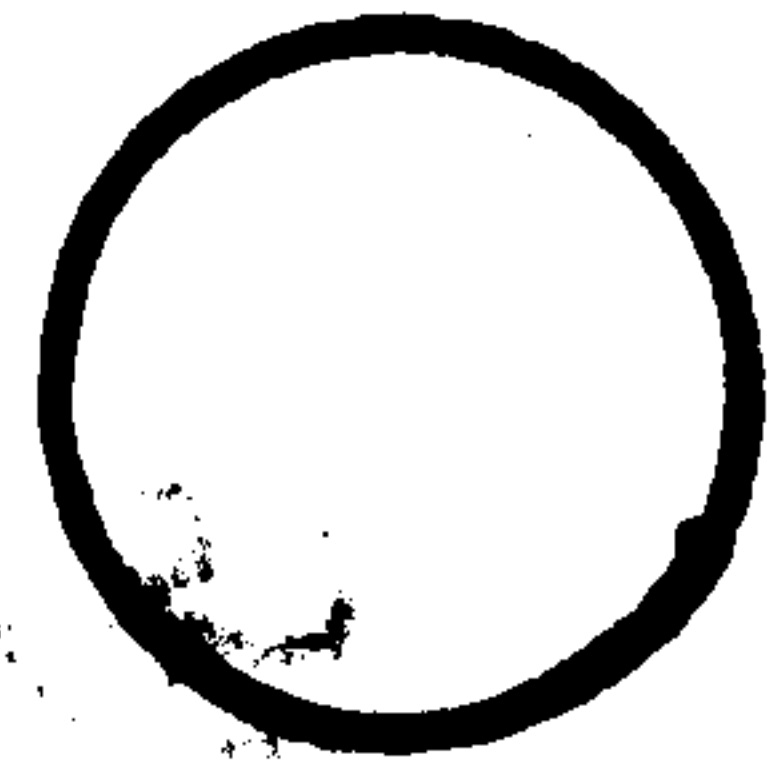
په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلته اردڅښتن کړه وي
 خو له ماتې په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنګر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه خنک له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله خوک بې هو په يالو شي؟

د راسمنو چاري کله

د نارامو په لينگوشي

د ژوندون د ميدان گټي

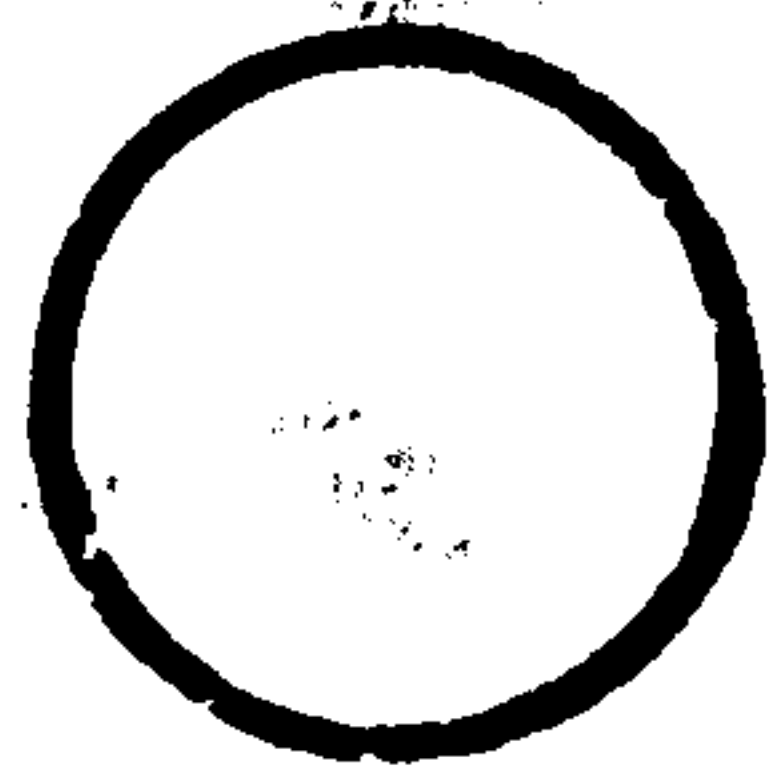
په دال غاړو تور يالو شي

د خيرک مېرانه کله

له درست کلي درندو شي

۱- منښته = زيارتونو ته دورو دپاره په خان خه منل، ۲- نارام = ناغیر - ناراست.

چچا رنخود باوڀري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کوروشي
 دمانکو د کوچني نمڙي
 پوره خرننگ په حلوشي
 چچا د نمرود روناوي وي
 روڼ په خنک په اوروشي
 عقل خه خوني آتي دي
 راستوري په خيلو ملوشي
 د خيرک سر پوره والي
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باوڀري = بابڀري = دناروغی، بیا تانديدل، ۲- نموي = جايي، ۳- اورکي = اوربلكي
 ۴- راستوري کېدل = راگرځېدل - راخلاصېدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يو زويم» به تاله شي

بنڪي هغه چي بنپوه يپ

يود» زويم» په پساله شي

زويم هرڪله حليمي دي

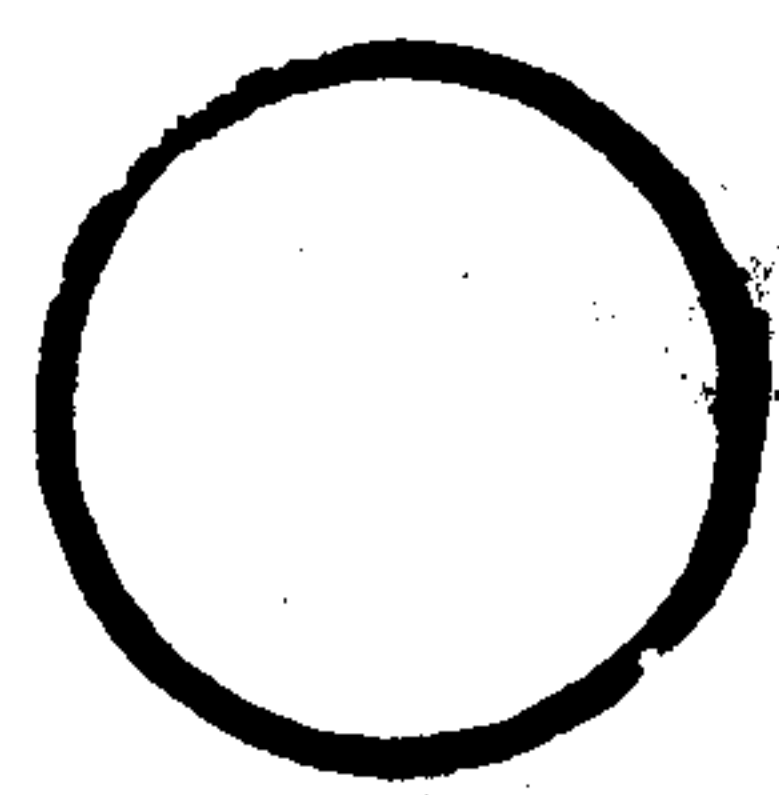
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمڪه يو ڪاله شي

په يولوي سين کي غرلي

چري، چري، لښتي، وياله شي

دڪتاب حد ماتى مه شي

هره لاره چي ترپي

چي دژوند دخيروه نه وي

ورانوه لاري زريپ

حق به هله مېشته وکا

لومري غير چي وشريپي

ياسري ياد شري شه

حق ناحق ولپ ولسريپي

۱- بنپوه = دول - بنايسته والى، ۲- ڪاله = ڪور

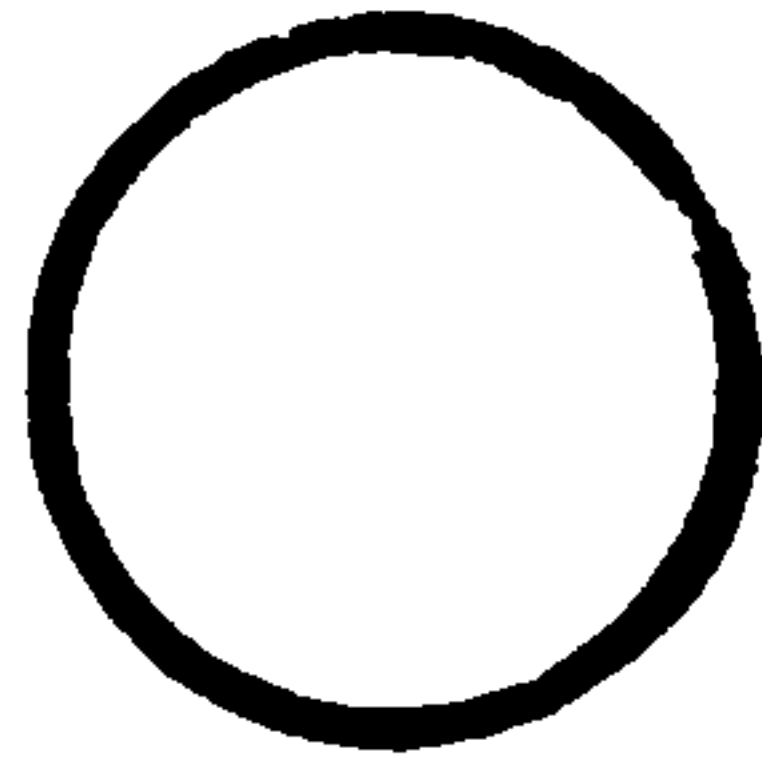

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي

پرکني به شي مـسـرې

لوی آتيان لکه اوگر کړي

د جگ غرتيږي ورې

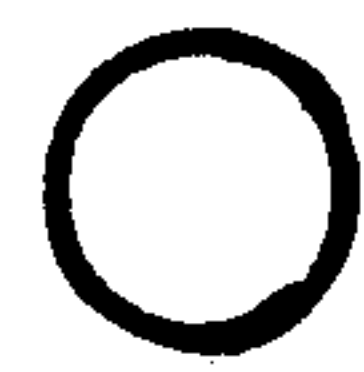

سترر څارکو د واره کسي

په څارلو کرل تنه کي

نري وټ پي چرته بيا موند

بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو

سره زړه وښکل کيږي کړو

الوول حق و ناحق دي

څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق

د آذرو د کندي دي

که هر څومخ په کعبه دي

له بتانو پيوند دي

۱- اوگر د څاروود خوړلوته وروسته پاتې کېدونکي کيا په ياتانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له ختو مارکسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کلیمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" یو توکيز دی

یو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېره، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- یو توکيز = دیوتوکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره = Cells - ژوندینکی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خير شي

تشي ترقندہ شي دي

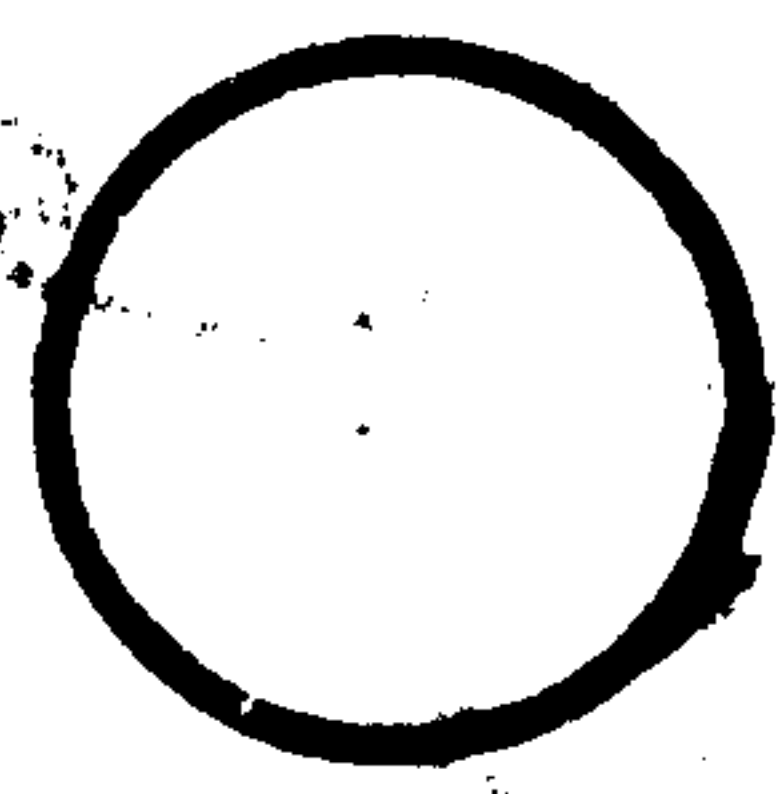

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غور خانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ هغو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

تش لمن کہ پ پسرلو کی

سادہ گوری ملفلری

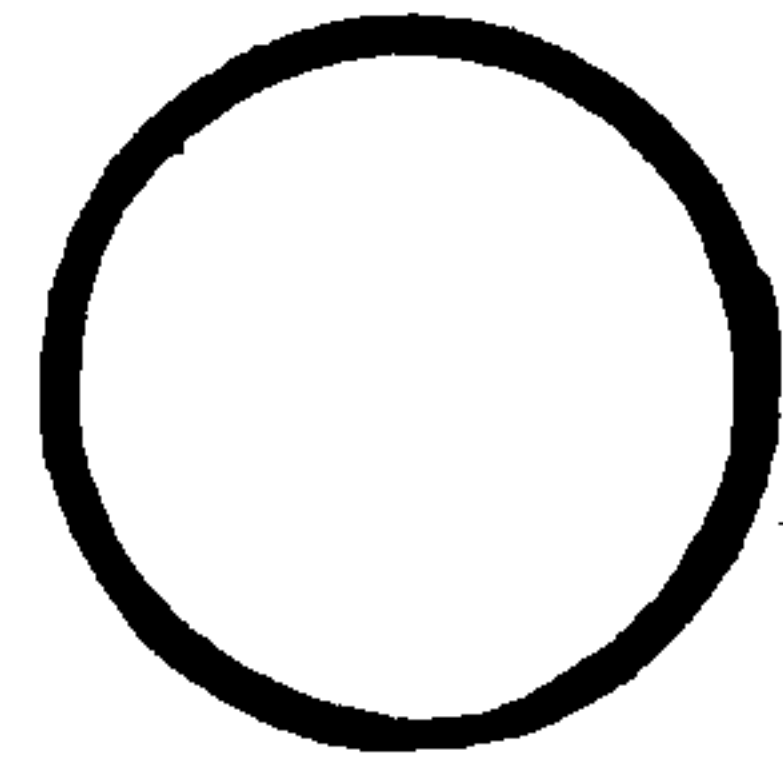
خسا ہندو کو، خرخو رو کی

۱- سرخیری = سرپہ ۲۰ - غورہ = تومت - گرم والی - ملامتہ

دا چي گوانښ په ستورو کپري
ته هم لوره شه نېزوکی
شه ناویا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلوتلوکې

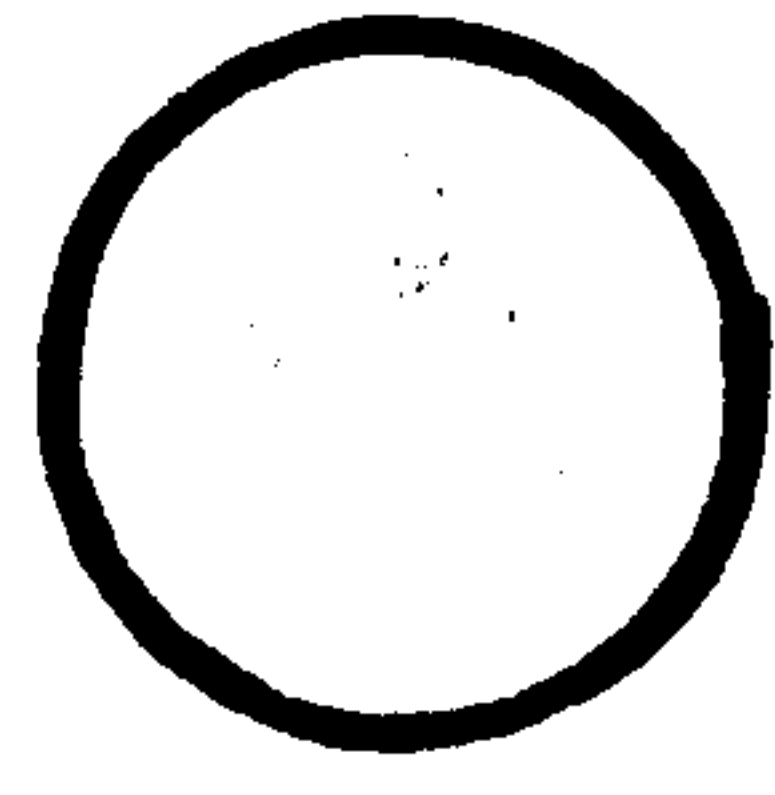

کورپي مارچې د بمبل وو
هغه سر په موندو دی
کرولي چي د باز وي
پدلوکو په شوغو دی
چي د بريد او د غدی و
د تسپو د موسلو دی
چي جرگي پري بنايسته وی
هغه شرم د جرگو دی
چي خښتن دلوی انځور و
اوس د پوچو کښېدو دی
د تيروتورو بڼورگی و
د بي سترگو د کندو دی

۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د نننګي ویشتونګي
۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تپلي خټې نه ښکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولي = د ښکار
خیرکولو، څارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

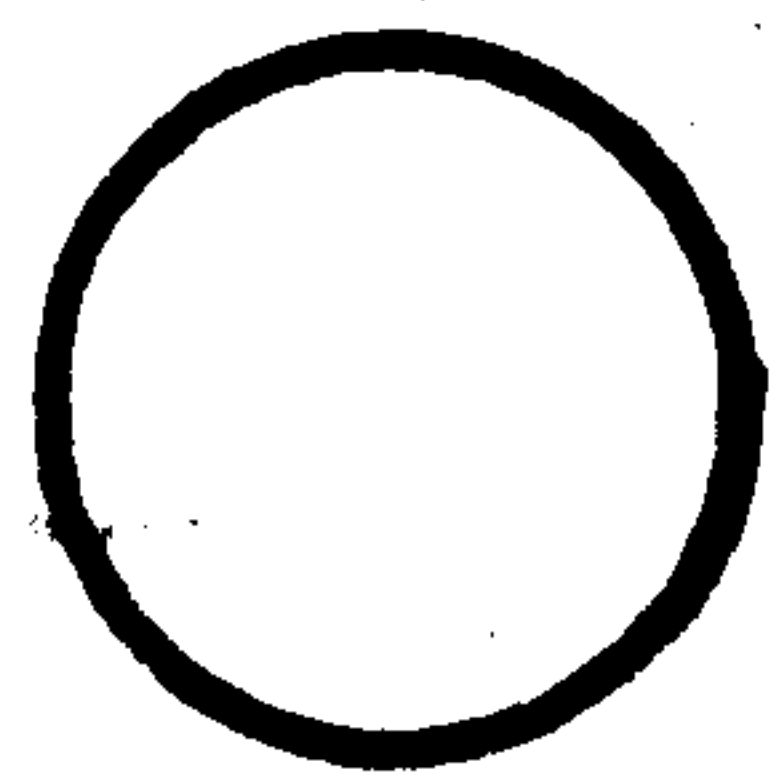
دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداريپ
چتی نه لری جـ پ
په نامه باندي ميشکاريپ^(۱)
تش غرپازو وته ناستيپي
خه که حُرپي دلوی یلاريپ
ته ميربنکاره کوريز غوارپي
په بنه بنه مرداريپ
پي په تومنه له ويارلو
خوپه چاروکچ د ويارپي^(۲)
له قرآن په غير هـذا
بـي صلوة مـوخ گذاريپ
کله سگره پوان ته کوزکره
چي داوچي دوسره خوارپي؟

۱- بېله = دشومني لاسمه چې دبازکېنپنولو دپاره يي لاس ته اچوي، ۲- ميشکاره =
يازوان، ۳- ويار = شرم.

چپ پٽولنه تر آني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به ټول يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خټکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زما، نه زماني وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستړسري، ۲- پرپوتي انست = بوټي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = تيکي، ۶- وندي = داسي حلال کړي، خلروي چې پکې خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = ټولنه چې پکې د خټکي ټول استوگن (خټکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وړان به کورکې کورکي وي
 درناوی به وي په جسو
 سپکاوي به پي جسي^(۲) وي
 نه مړي نه به خستن وي
 نه به غټا، نه به نري وي
 نه کاواک، نه به بې واک وي
 چې لله به ټولو اکي وي
 ټولنوال به ټولنوال له
 رب، رحيم وي، اوولي وي
 هم به پې کسب خالقي وي
 هم توره^(۳) به پې رانقي وي
 وي پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مخنگي^(۴) وي
 له ختيخه تر لويديخه
 به یوستره وروړولي وي
 په حدونود کتاب کې
 به دعقل خپل منخي^(۵) وي

۱- آدمخونی = خټکه، ۲- جسي = وړتيا، اهليت، ۳- توره = قانون -
 تړه - تړلي لاره - لاره، ۴- مخنگی = مخکې تگ، ۵- خپل منخي = خپلواکی - آزادي.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

یو حار پري به له تولو

ټول له یوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

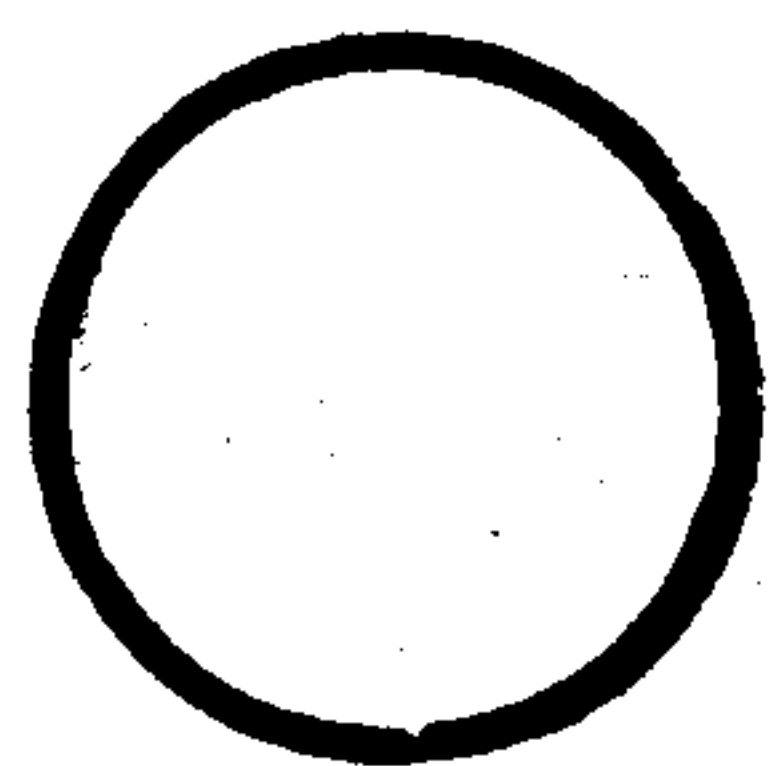
به یوه کعبه موندلې وي

له زرها اور اورکو به

د حری یو رنځایي وي

سړي ټول به سره سیال وي

په فطرت به یې سترواكي وي

ستا خیری درست کائنات دی

ته لاکوز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپې پوپې ده لاکمه

خپل تر مینځه په دښنويپ^(۱۴)

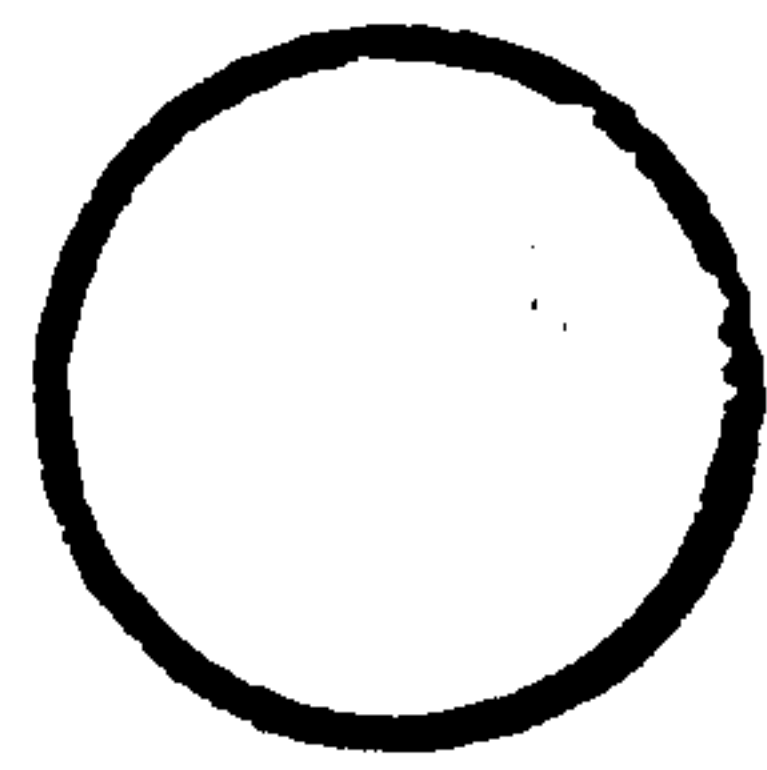
ژوند له تنه گډونیزدی^(۱۵)

ته خان حانی به ترخويپ

۱- موندلې = راکسل - ناوی - د غوبل د مینځ غوی، ۲- فطرت = پېچر - د بنیاد موندلې ته
نور ټول کائنات له خرخشويپ = جگړه، ۳- دښنه = دښمنی، ۴- گډونیز په گډه ستېدونکي.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجروپہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 وران کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپوی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آدحونپ
 بیابرسپر کا جنتسونہ

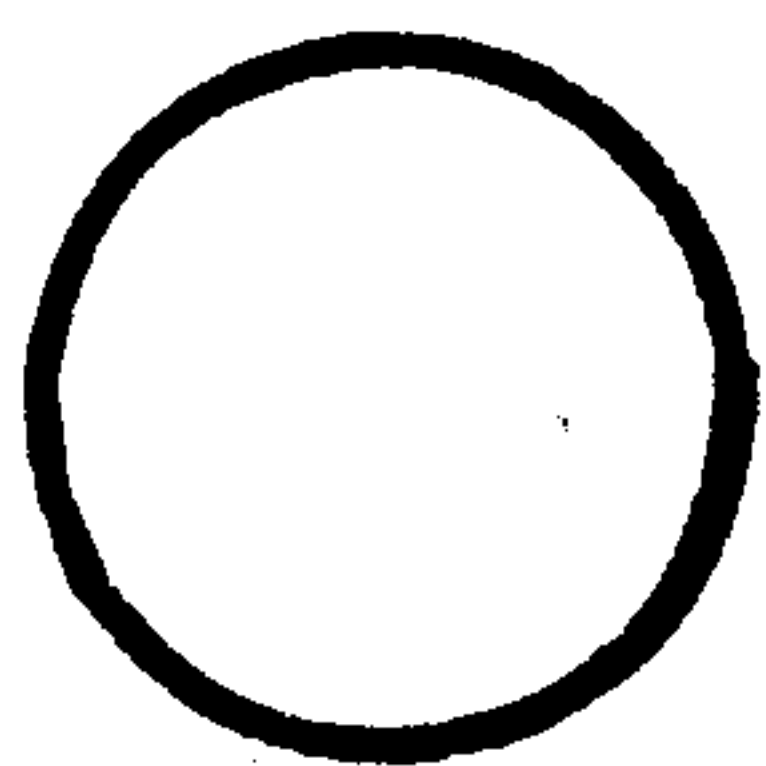
۱۔ کورہہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزاد ڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

دقرآن دعوه خوداده

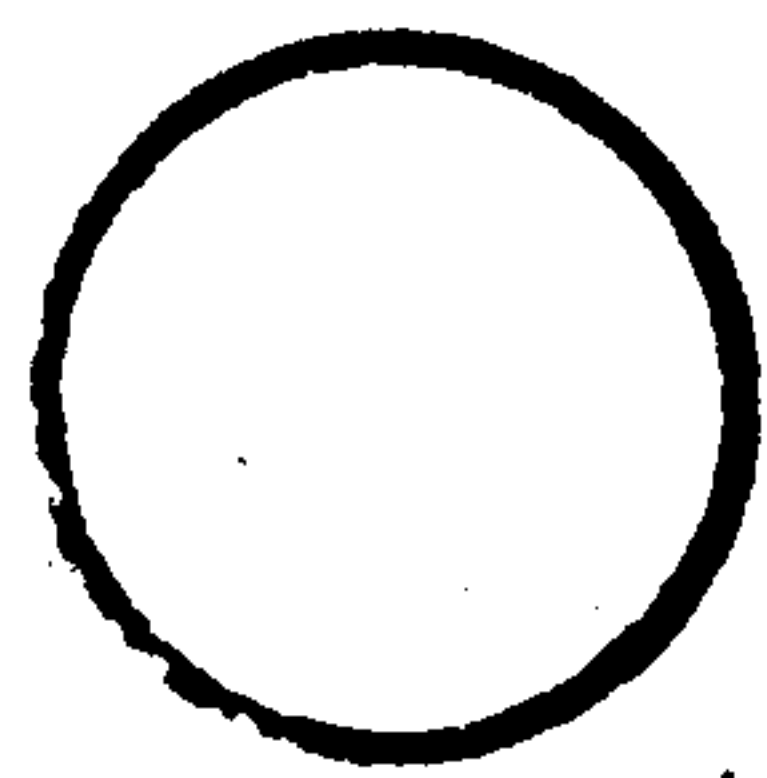
چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

دهمه قامونولردى

۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

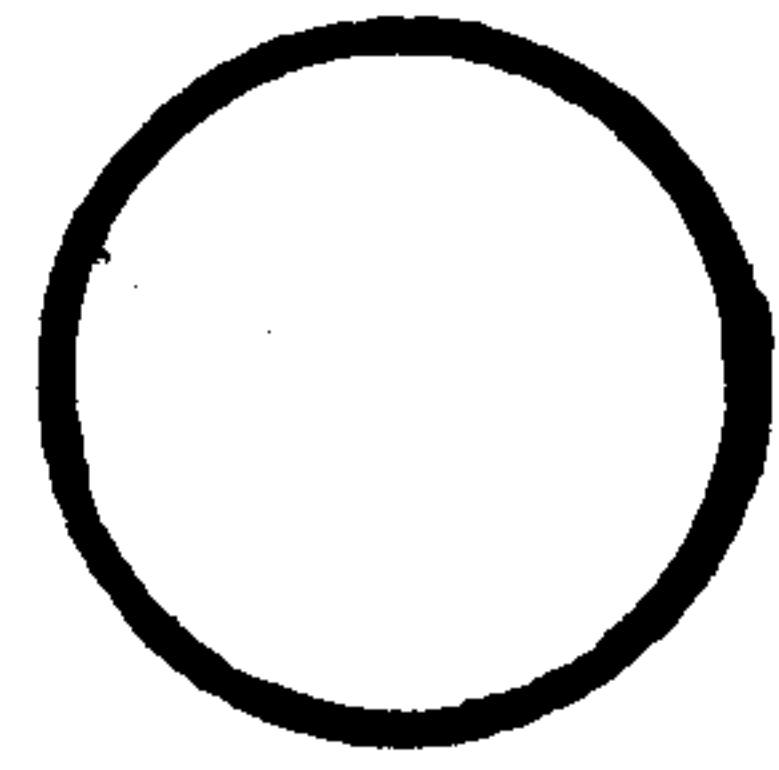

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماښي ولاهرې
 د کارگر په تنې پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دی ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باښي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملاترکول - پلوي کول.

وگړي ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خلیلي غواړي

د فرعونی سپاره کوزولولره

واړه وختونه کلیسي غواړي

په تشو تیکو که کتې کپړي

دننگ ډکړا شه حلېسي غواړي

وگړي ټول سررقوي او پایي

حق د مېړه غوندې شرونه غواړي

بنکېلاکي عمر د خارو وډې گوري

شروندي آدم به مخ کښي غواړي

د اباسين خونړي نيزا اوچلي^(۲)

د جاليوانو سره هنگي غواړي

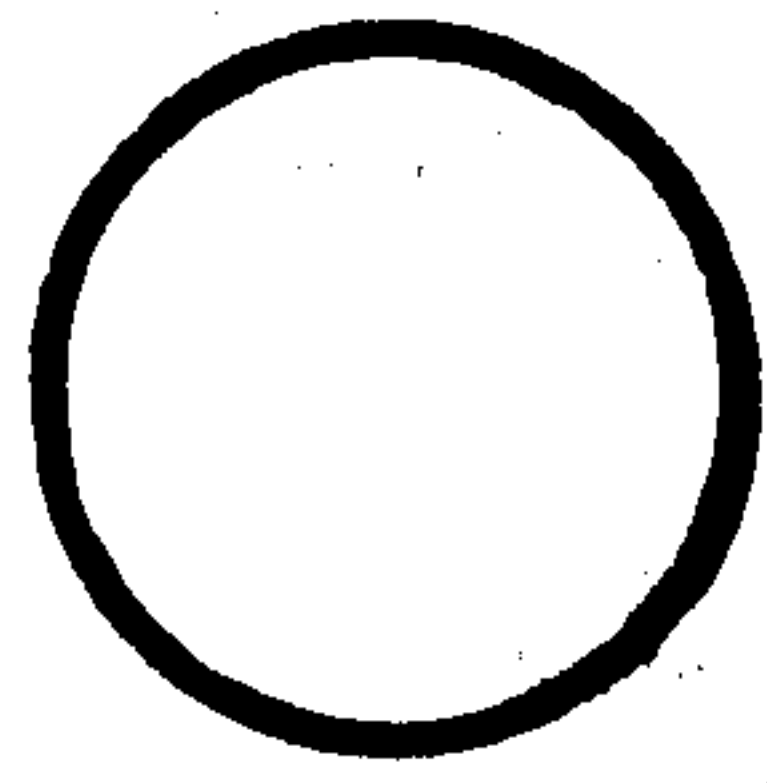
په هسک او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

چې د خښتن لاره ډې کولی شي هم

شرونه داسې زين او هگ سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيزا اوچلي = سېلاب اوچپي .

دهگ قامونو په خرخشو کپ

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

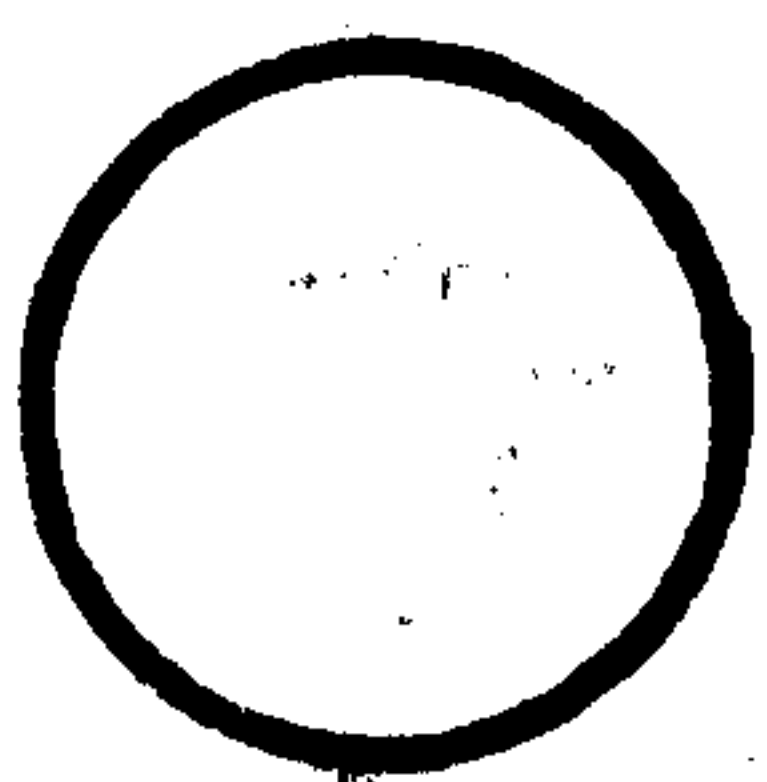
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريز کوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دی

لکه حق هسې بې خار دی

چې د حق د لارې بېل دی

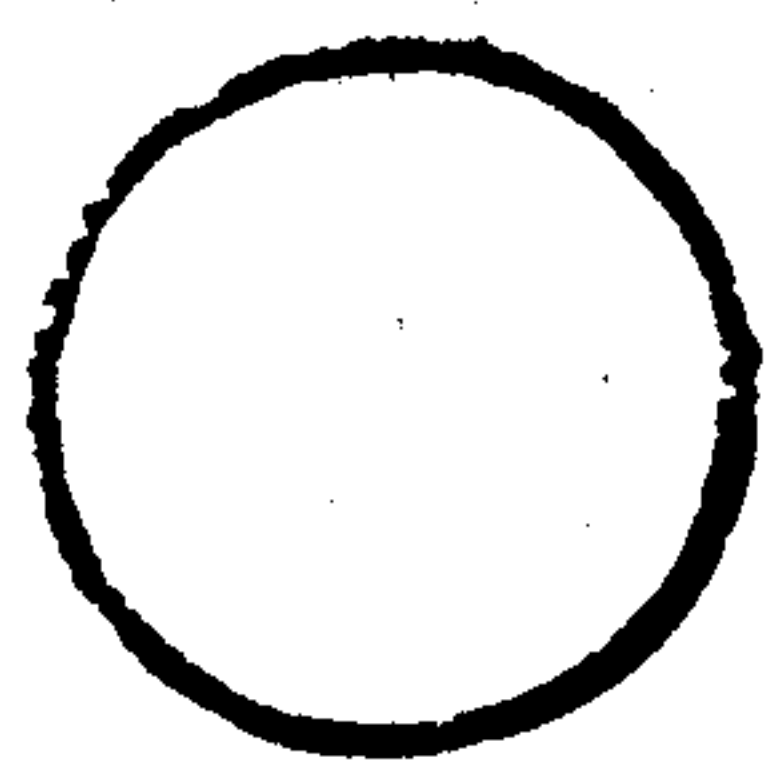
په دنيا په آخر خوار دی

يو وياړلی د حق رنګ دی

بل هر رنګ آخر دوښار دی

۱- رېزکی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- وياړ - شرم - پېغور.

چي تيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» ناروزونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرونو مت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه مخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوزي پانوسري

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

دريه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

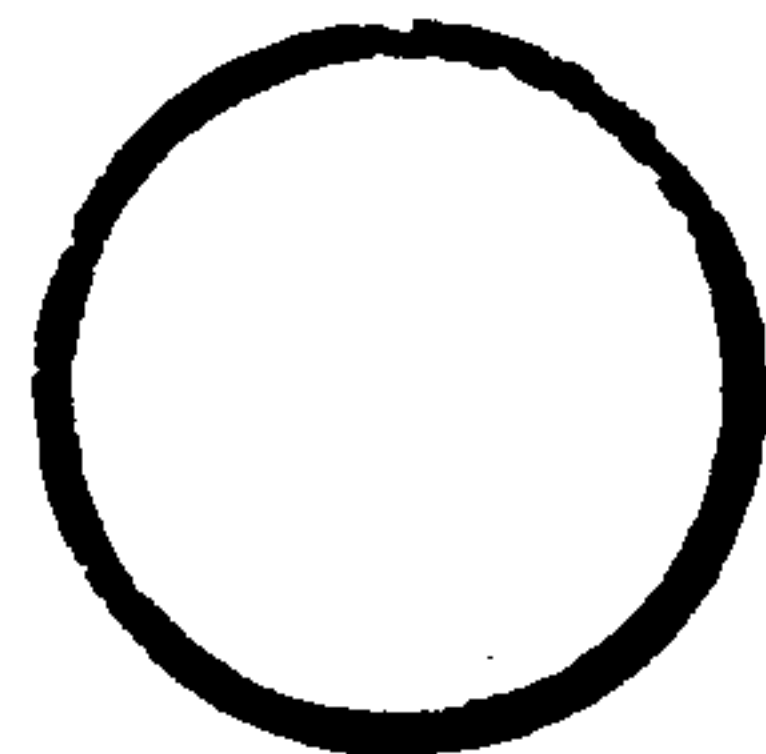
١٦٧ چي دکيا وي اور د سري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرې

١٧٠ چي پري درومي کائنات ټول

١٧١ ستاهم هغه لارمخبرې

١٧٢ دا چي خان خانتوره بولي

١٧٣ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٤ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٥ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي - چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري - چي يولزي وي، ٣- دکيا - چي لوگي کوي،

٤- مخبري - په برنخ، ٥- خانتوره - خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه - کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وایې بریال یو
 نورپه برخه شاکنډي
 دوی له مخ دخدايه رڼ دی
 نورله پنبويې زیو نده دي!
 کومه توره یې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوکوم کناه دی
 چې نیکرې، نیم کوره دي؟
 او په هرو یو ټولنه
 پوږ، پرپوتی اورور^(۳) دي!
 که د اصل کرې پوښتنه
 آدمزی ټول یوحجره دي
 له یوې حجرې راغلی
 قام، قبیل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دی له زېښناکه
 شته په نیشو^(۴) آلوده دي
 د بې وس د بې وسی نه
 وسنی رازرغونه دي

۱- شاکنده = چې شایې لکېدلی وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- ووره = تپه.
 ۴- شته او نیش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نسبتی - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخر موسیٰ شی
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار یې له امسا شې

عقل لیت دی دیوگی ده

پرې قدم قدم رونه پرې

کلیمه هغه شهلیت دی

چی بول شرونه پرې جو تېرې

د آدم د شاه خامنو

توری هرکله شرونه دی

د وختونو په آسمان یې

په خلا ستوری سپوږمې دی

نه مېرونه به بیا بیا کړې

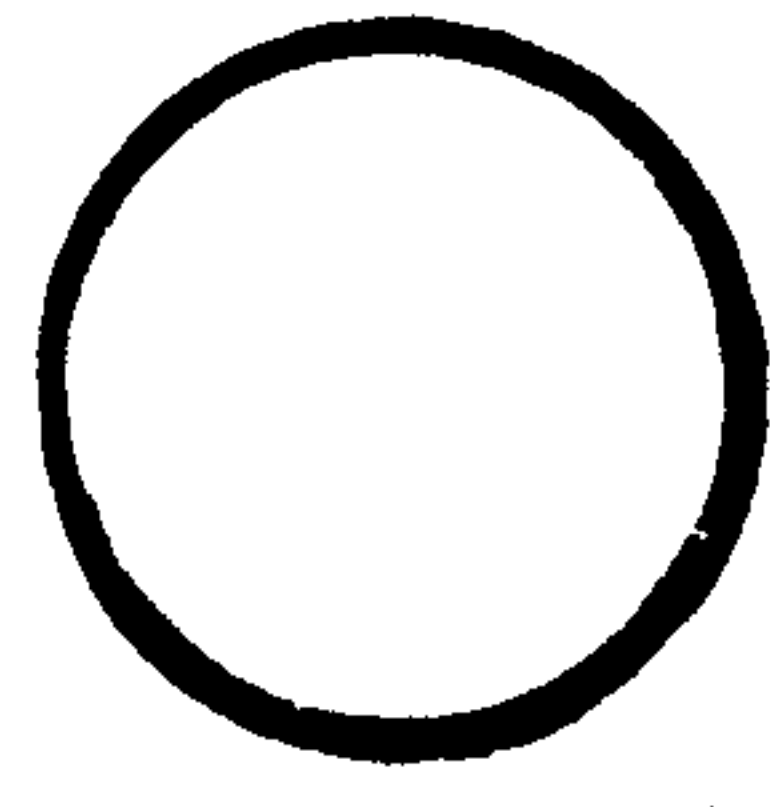
د زړو پېړو کارونه

چی پېرې پس یې دنیا کړې

شاه مېره کړې هغه چارې

۱- شهلیت = شه + لیت = لوی لیت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوډيالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي دمرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورځني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه ځني واخلي
 بيا وري يا څي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړې دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پرهارثلی.

○
دی پکار خه رنگ اریکی
د آدم له بیل آدمه؟
دغه لویه کشاله ده
اود ژوند لویه کرپه

○
آدم دغه قدونه دی
انجر پنجر^(۱) شروندینکی
یومونده^(۲) زیم اوده دی
د بدلون پدی خاندیره^(۳) کپ

○
که آدم بپ پوښه زری
خه پیرمنخی مرغانه وی
په ناتار د مرگ صبابه
میراث مری هدایره وی

○
د بدلون پدی ناتار کپ
که صورت دی یوارپتیا ده
هم یو "زیم" دې خوندي دی
نورا "زیم" دی موندی دی

۱- انجر پنجر = الوول، ۲- موندی = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا - فریم
سکلیت، ۴- پیرمنخی = پیرخورونگی، بدلېدونگی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتو

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د حجری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

○

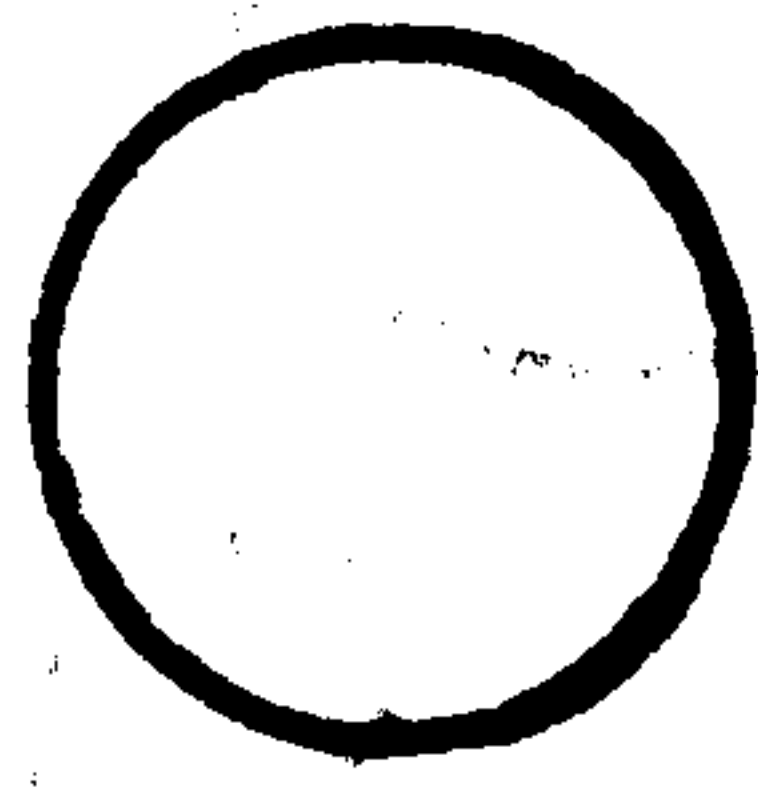
چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جورو په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

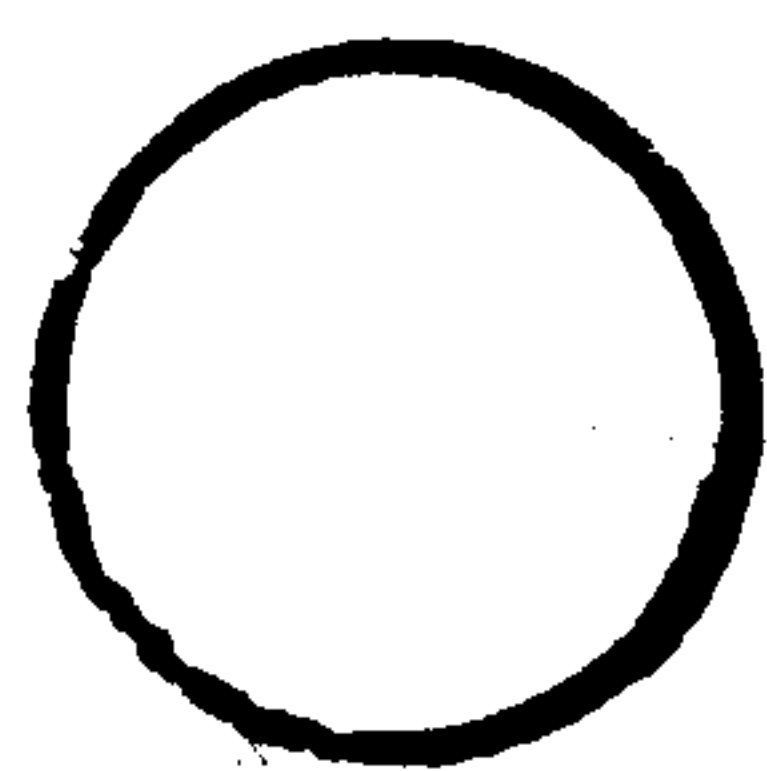

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وري
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپرون دي

كتابونه د پ رد جمل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينجي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

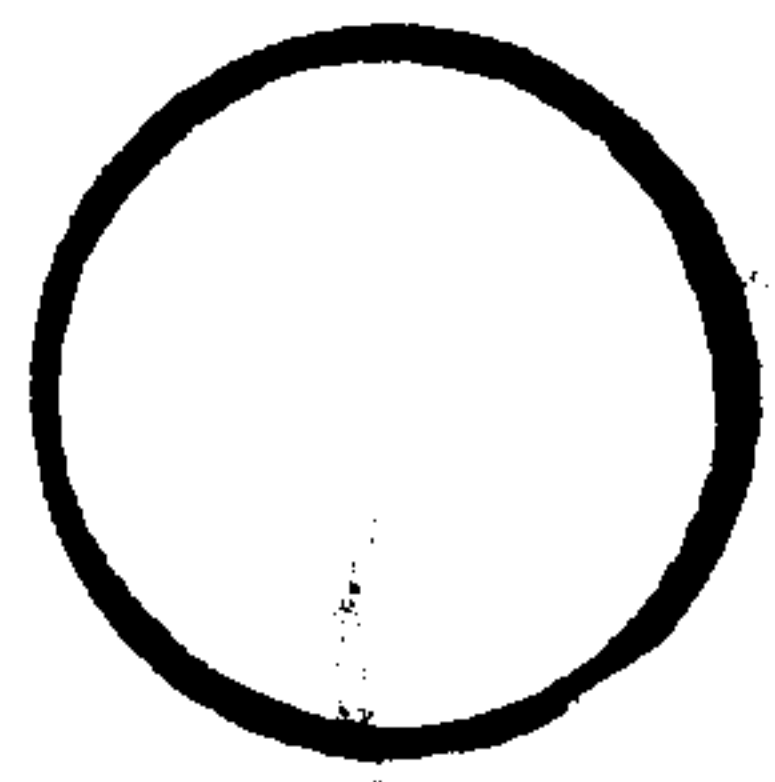
برابرا شوي غورخول دي

چې بنكېل شوي په غورخك شي

بنكېلكونه يې غورخول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پلگونو جوړه پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمرې نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره د حق ملا نو خپلوي شوک^(۳)

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړه بويه

که رنایي لار ليدلوله پکار وي

د رباب خواږه دې نشته آدم خانه!

بنايي خلق چې له ميلسه دې ويزاروي^(۴)

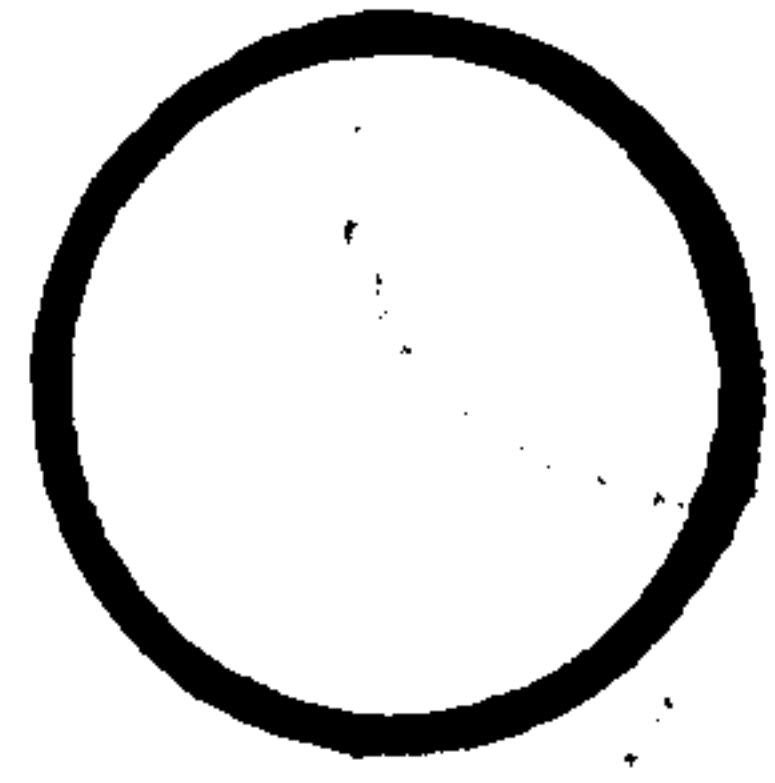
۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگری

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

او تپول لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

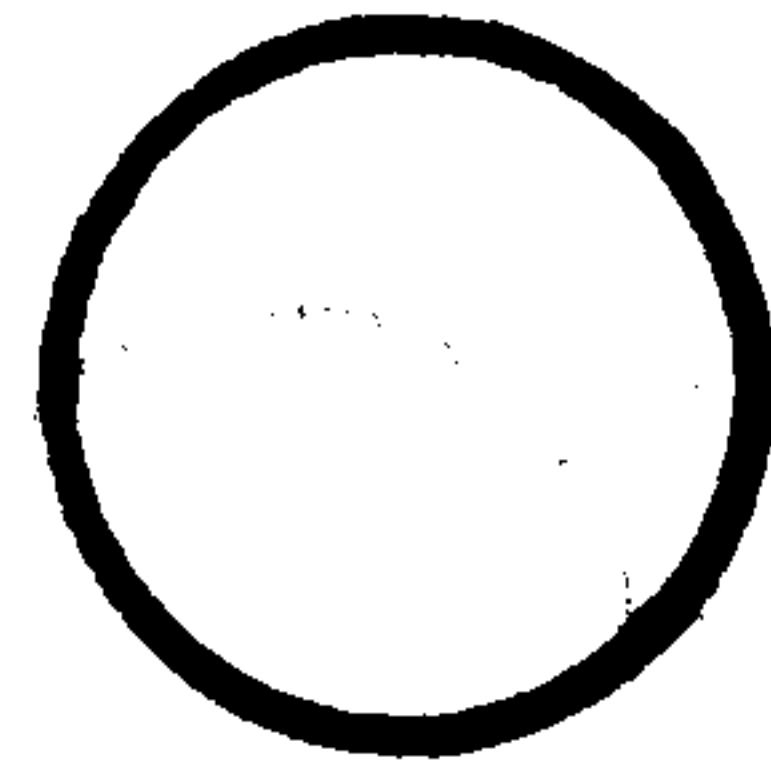
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پخواوري

خود هغه ته وي کونې د جهان تنګه

۱- کاتې = تکی - چرپتون

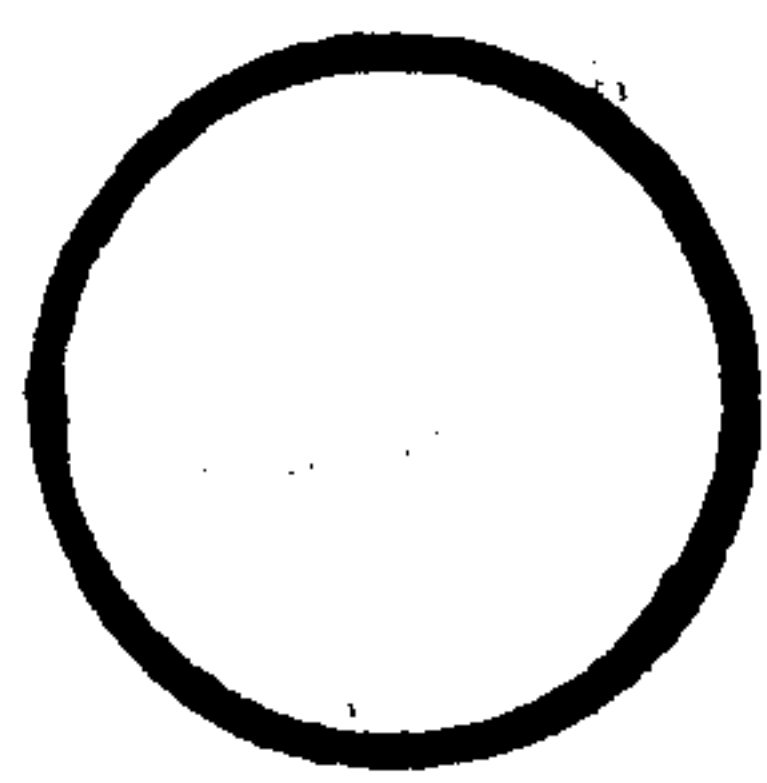
۲- کوتې = د دانې کڅوړه

يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برېښنا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره ښايي
شاخلميا! خان په داسې کارېندي که
په حجرو په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه د خوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنګه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره ستري ستري کړل
خوک به خنګ هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د څارو به خنګه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وين د زورې له چانه وي
هنې پاڅي بي وسان په ډاک کوندي که

۱- لاره = لور

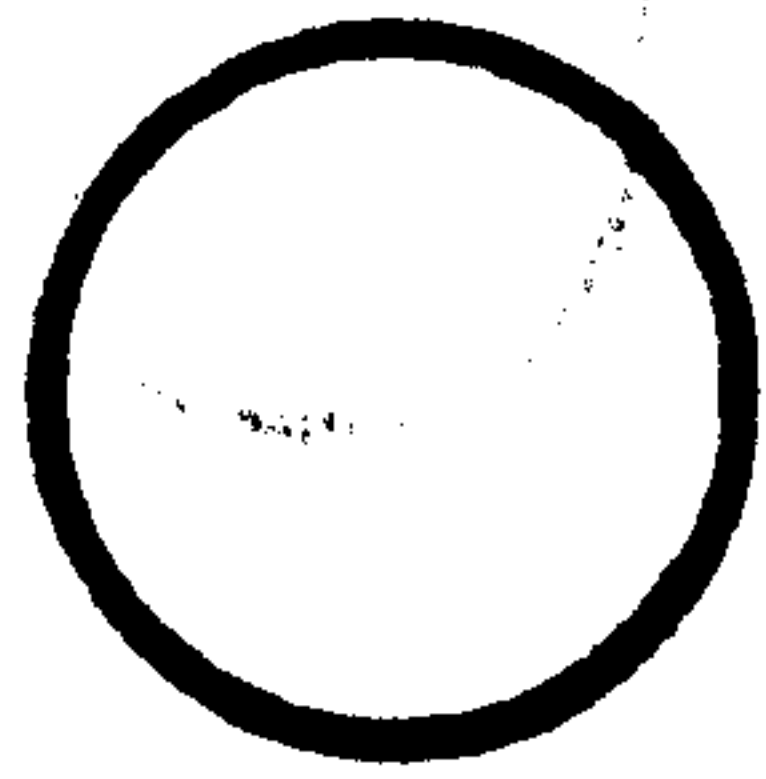

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده اباسين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

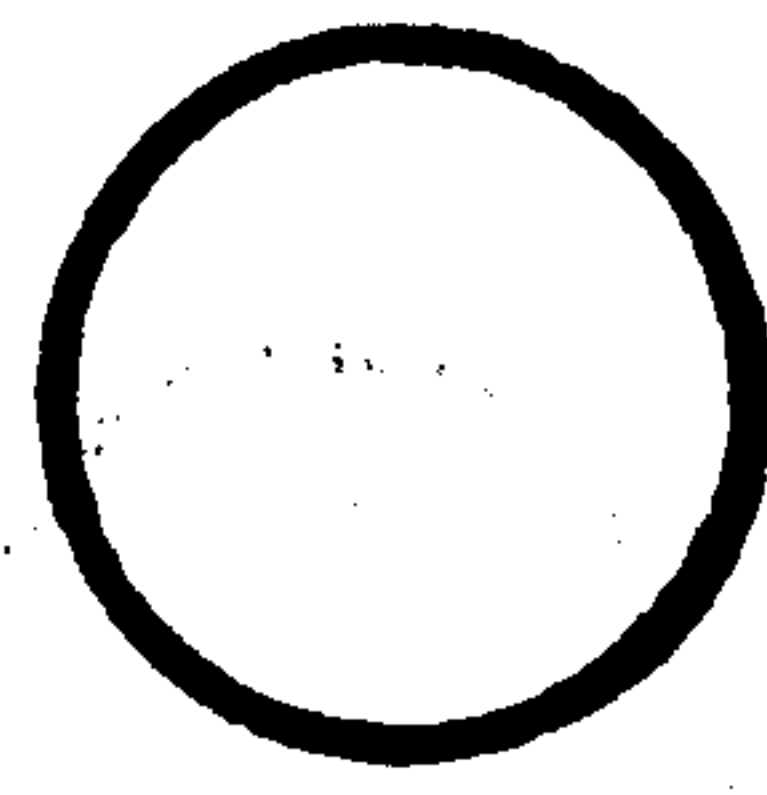
۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

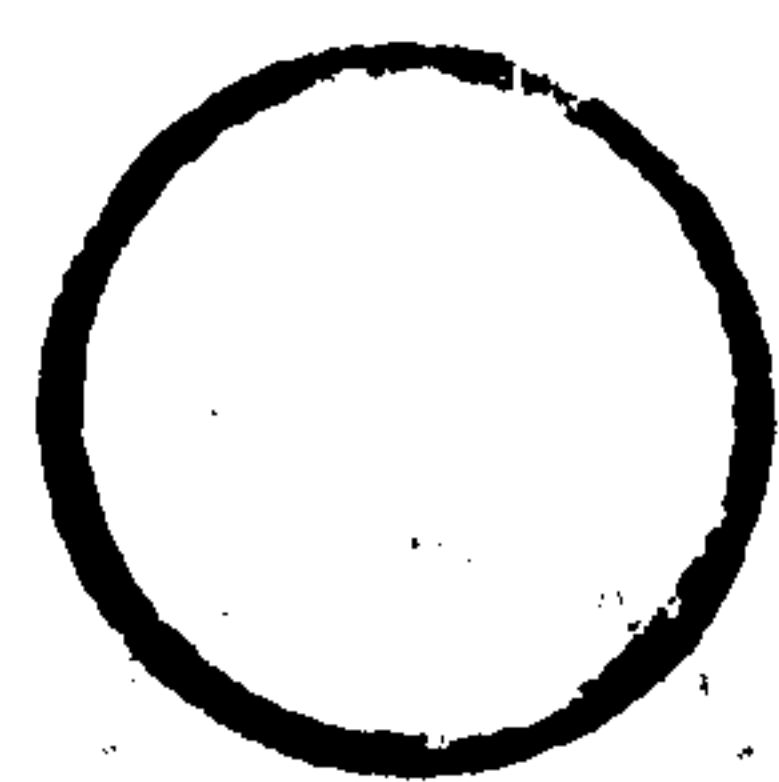

په ټولنو ليوکان گډ دي
 هر وگړی لوی اوکر دی
 لولنکر حکه په نیش دي
 درناوی چچا په دو تر دی
 ټول په تومنه آدم زاد دي
 شوک تاله ، شوک تالانگر دی
 چچا درنه ډله یې مله ده
 دهغوسوی په سر دی
 ډاکندی دی ډبې ننکو
 شوک یې مور ، شوک یې نهر دی
 هر ټولنه پانگه واله
 د خان بدوله اشر دی
 عقوبت به غرغنده شي
 ډاچي نن ډکيا سوسر دی

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگری ، ۴- ډکيا = لوگی .
 کوونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپيا کو او د چچا نری نری لوگی کوي .

چي سرانه بنكي بلهې مهتي
وابه نه خلی توري خمتي
په کڅونوي پسرلي شي
چي شوک ونغري سکروتي
خپله گټه دانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټي
د يوه ماته باقی سوی
د تورگت سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصري توري د ي سمهتي
چونگ ايوه يې پاتي شوي
وي انکار د درې ستي
حق ننکانوته وريته بري
د بې ننگ هرکله بستي
لات منات چي گزاری شوک
شي پخپله بيخي گټي

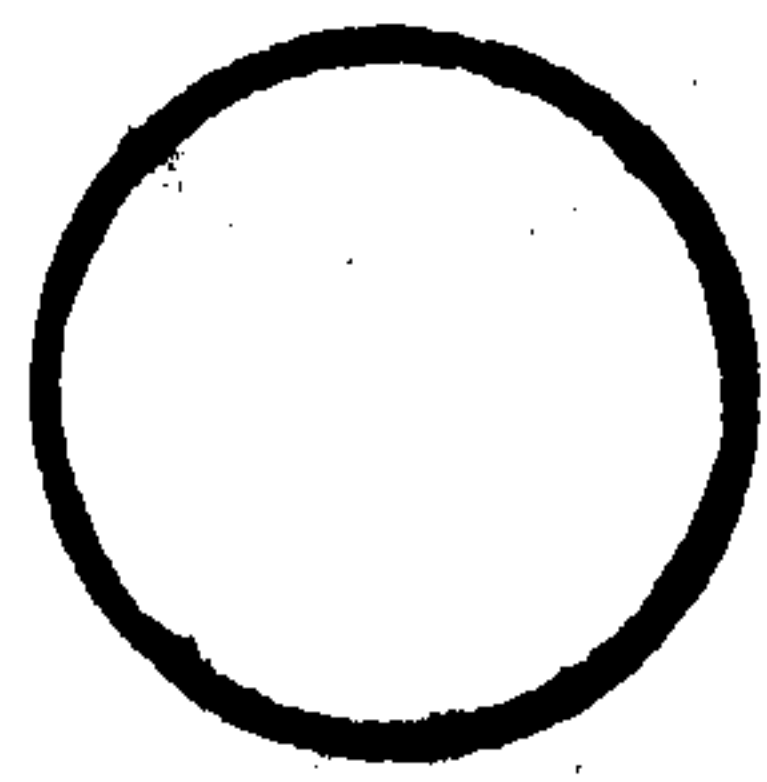
خرپي، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چپ ملستل دي
لدي مريني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چپ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

۱- انچاره، انخور، زري - نقش

۲- خانوکی - خانواکی

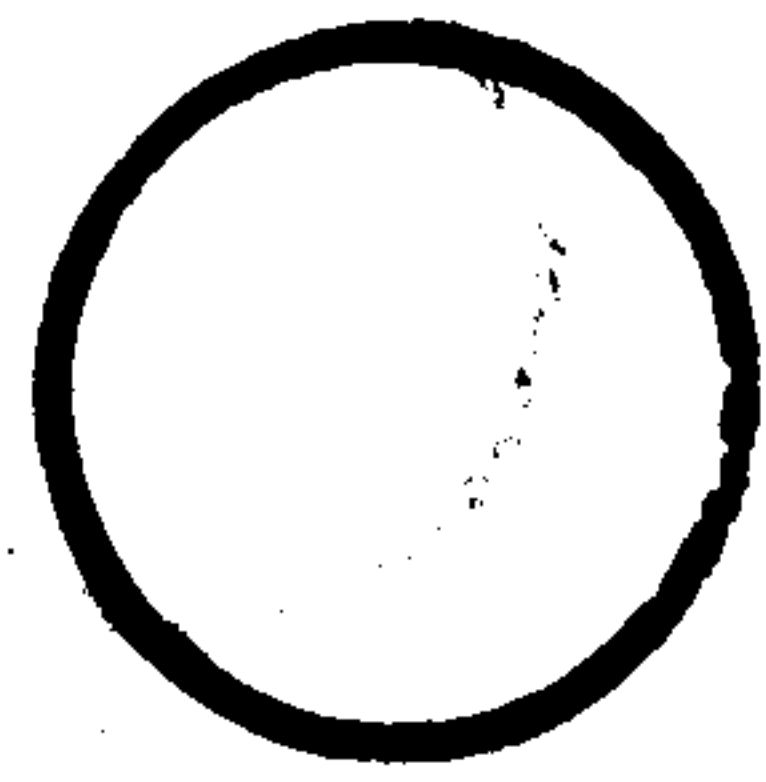

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازاروران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبرهغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پرینتیا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

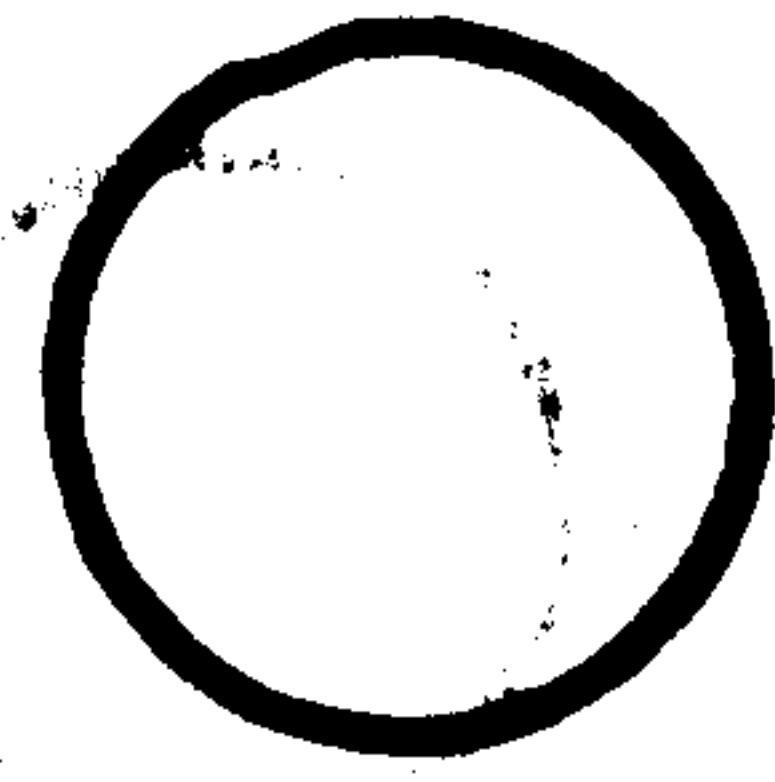

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو اوکزه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکوته.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي يې غار

لکه اوبن هسي يې سوري

لکه پينه هسي پزار

لکه باز هسي يې ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره گټه

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

د شهپرو په مقدار

د ديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

د بي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چې دلاري او بنگونه وي

په هغو جوهر پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري ڀر دار

د ڀي مٿو وار خند ڀري

دمت دارو وي ڀي وار

د زرو نه اخستلي

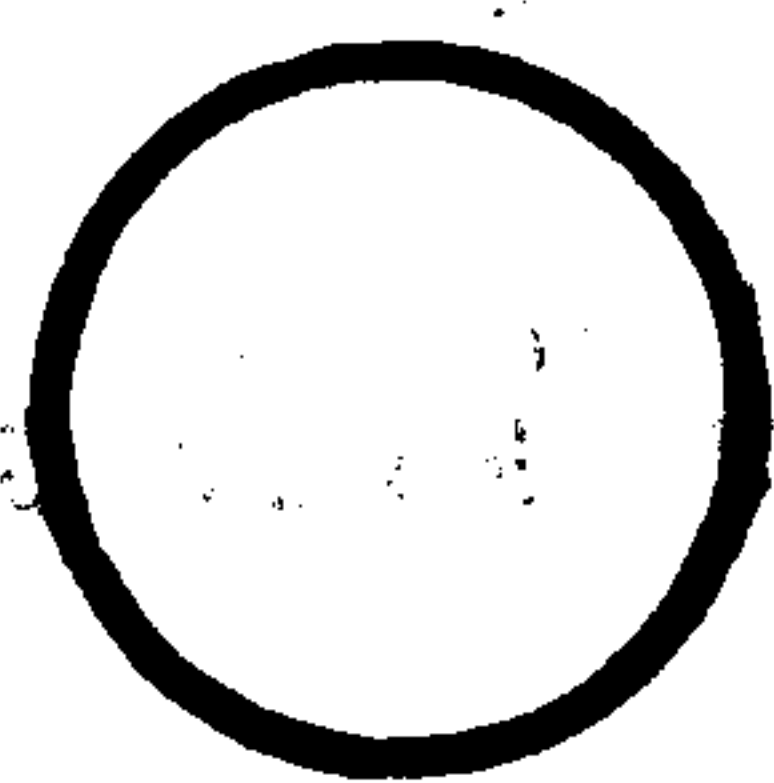
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڃي

ڀر ملخانو ڪر ڀر^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر^(۳) بينونه

مذهبين دخيلي ماڻي بيرونه

دهفود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب ڀي رواسته^(۵) ڪر پيدي هڊونه

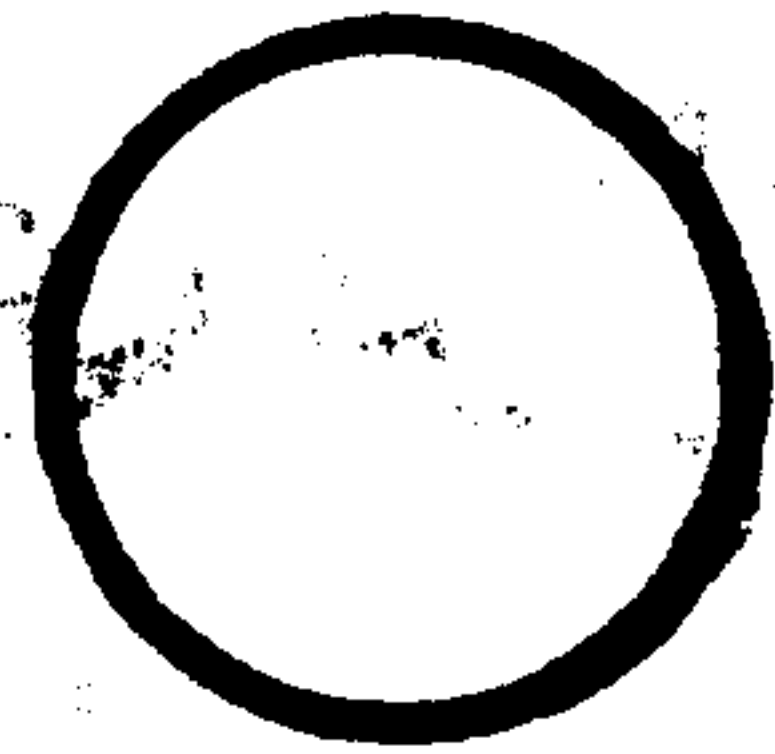
ڀر هغه سالو چي خان لره دور ڀري

دي عبث دانڃور و نوڪر اوونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودي او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لکولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډه لانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پرده ده

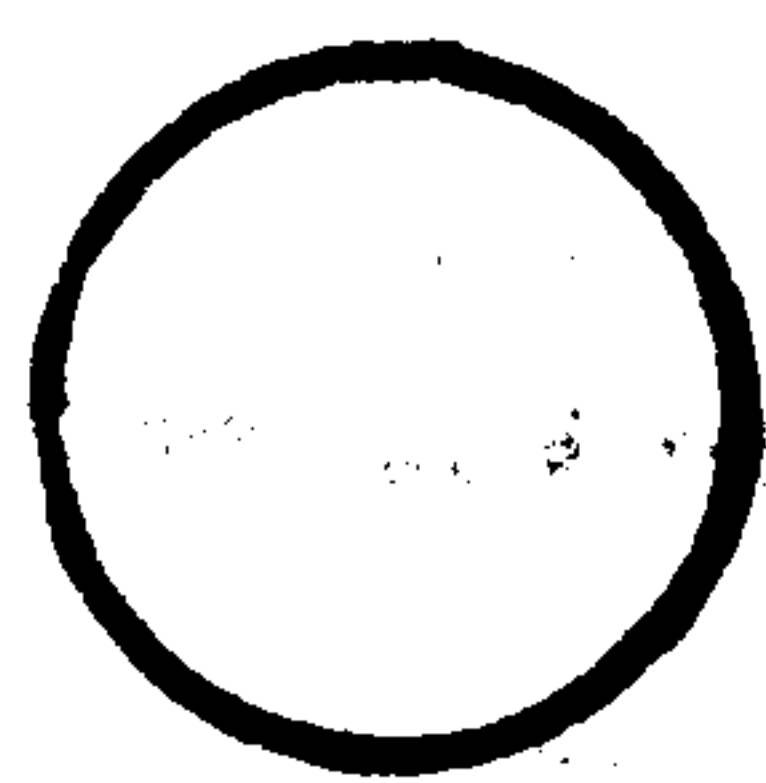
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډې پري پرتدي که

درونه ورونه سره غونډې په چاره کړي

له ټولینو شروندی ونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستور و تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي گړندي که

دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادی

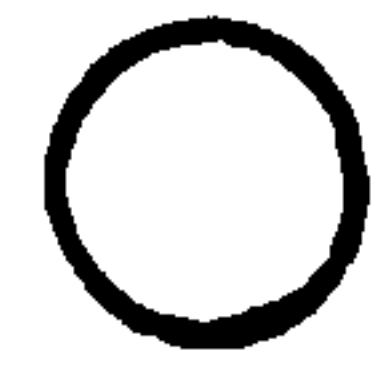
چې گزبان د بل په سوي گړپندي که

د پسرلي درنه وړېچنه شه په خوی کې

خان وړه نبت، کله برېښنا او تالندي که

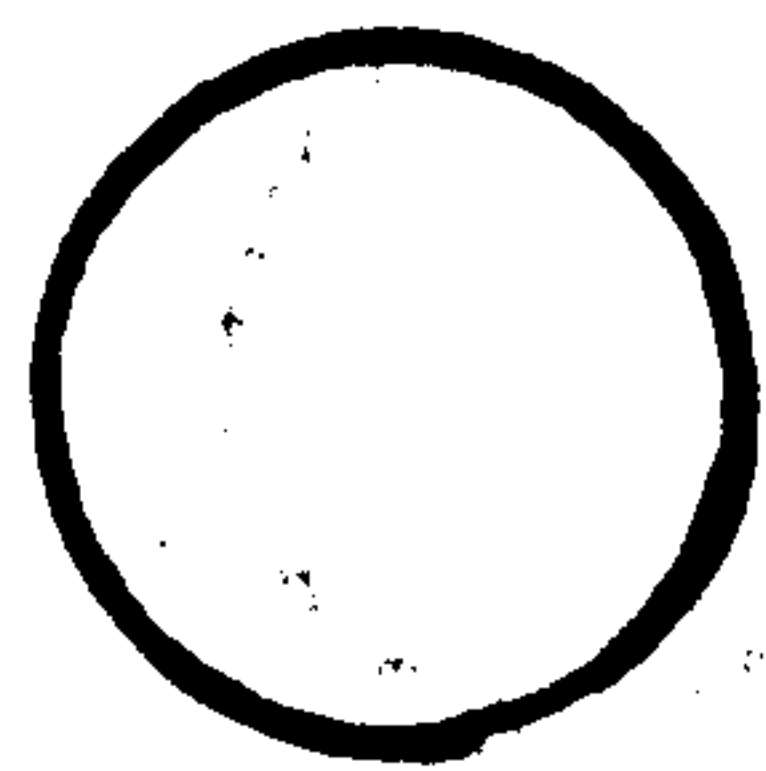
شاه حُلْمي چي د آدم په ننگ اوچت شي
«شاه پلکونه» بيا ز غمڼل په دال تندي که

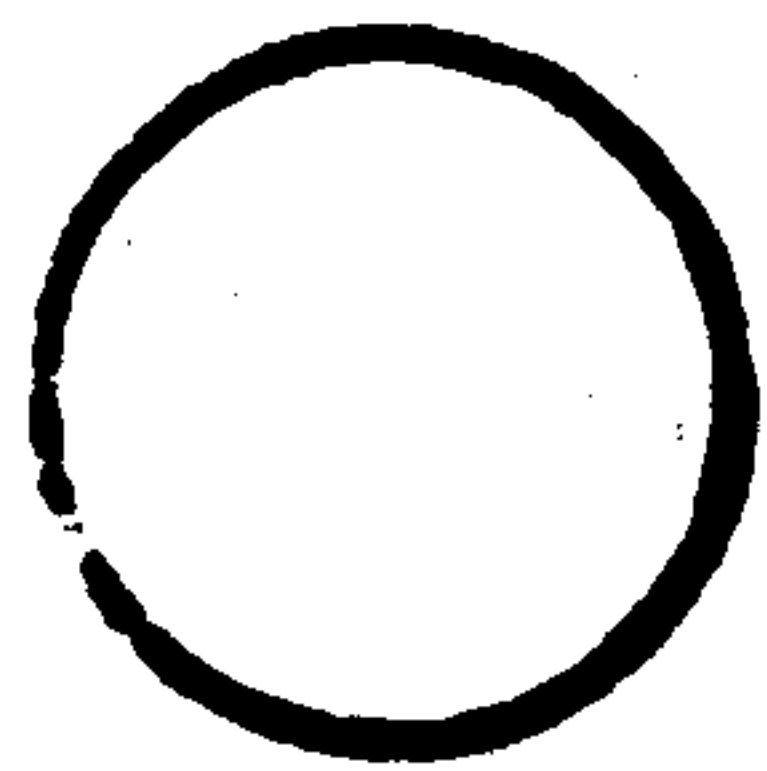
درهندو خلکو لاس تپول نرده
دسترگور وگاگيره تلل نرده
دايلتيا نوکلي ورا نول نرده
درا سمنانو پي سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپرک وي
ديکرنگانو غوشي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب پي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان پي موزي کران کړي
نوکليمان پي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وراڼي پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوشي رهنې نه وي، ۳- دوپرک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيخ بنې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

د با توريه خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوا زنه با توري پري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد لپري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کو دي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند لپري
چې د زهر وړک لښتي پري را سوزوي
دغه سوي چنارونه نه تاند لپري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هپري
د تيروسه ملستي بڼا پېرک نن
د رڼا په تڼۍ مرگ ته بېرې پري

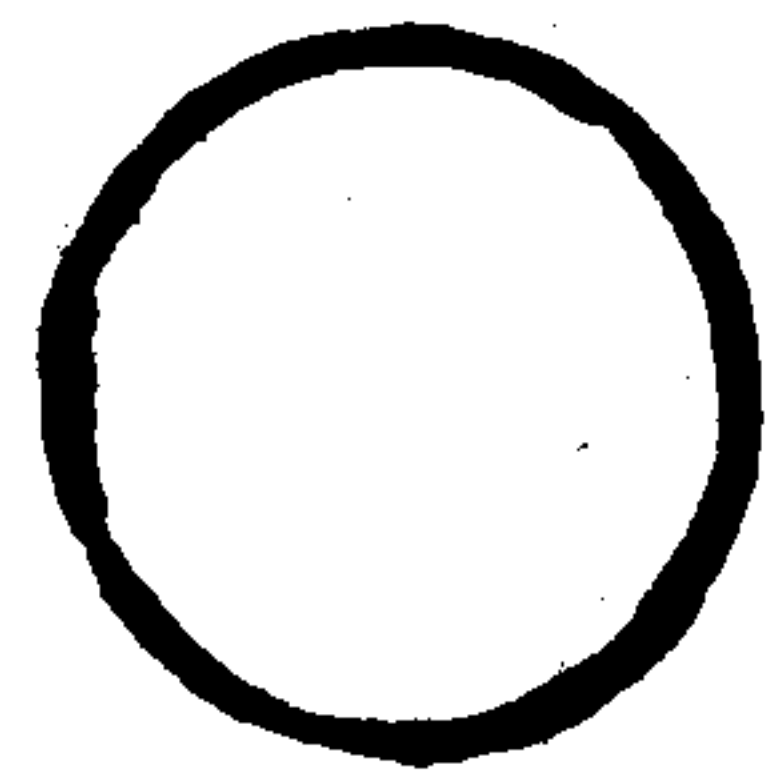

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سره نکی پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکیالوکره غار ه ما ته اطاعت ته
په لټون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکروره حوانات غوارې
کشالی غونبته نوری د آدم دی
شرونده نه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لسنکو د ایشتنکو کتې نه شي
د شرونده ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وی یا نوی ماری زه میان غوارې

۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

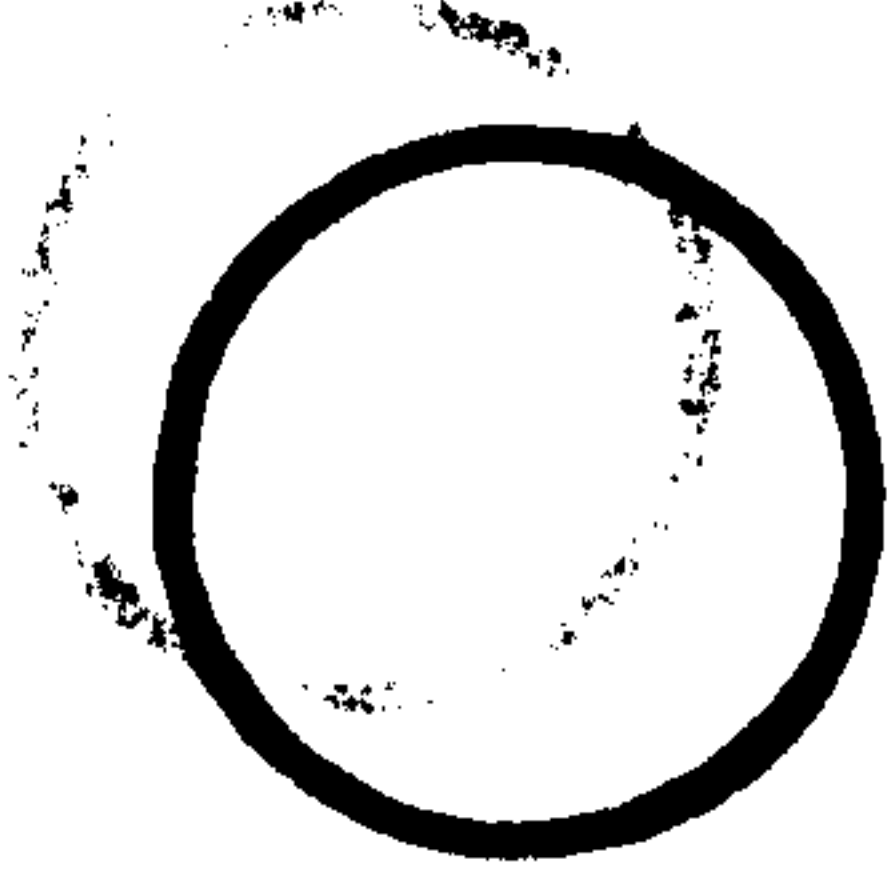

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس سټورټلینز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز، اوريزه^(۲) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- سټورټلینز = آسمانلاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگی، فطرت په ترڅی

تشی خاندري پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

دخوان مردانو د قط نه وځي

نه يې خوا بڼه وي، نه يې تراخه وي

په تن په زهيم» د وارو نيستن شي

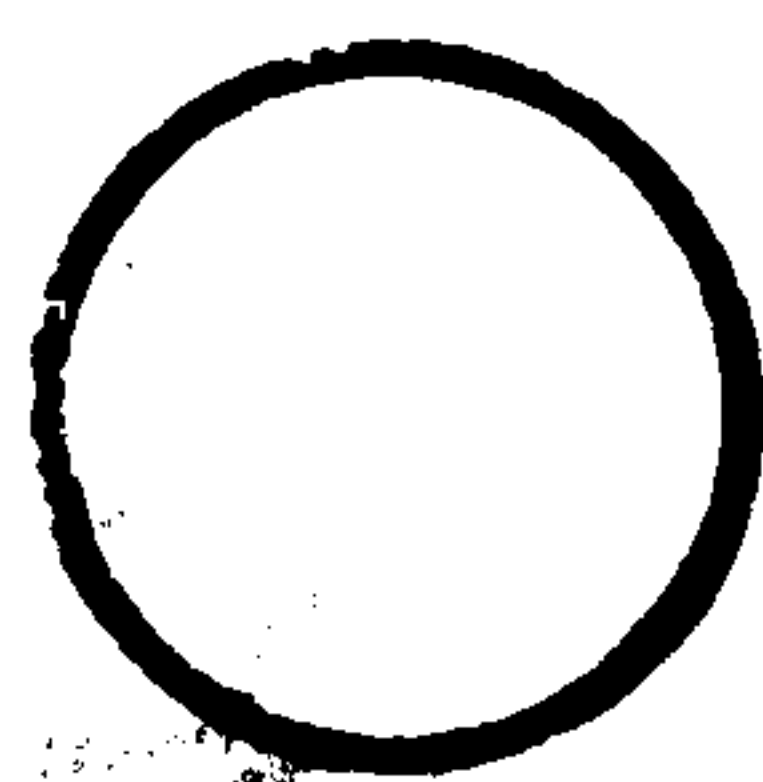
خوراک پخساک پخواړه او خښه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خود مېړه وي

چې يې راغونډه کړې واره کړي

د يو گنجکی دار زښت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلیری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

شخړپي حمکی بنکته بورتة

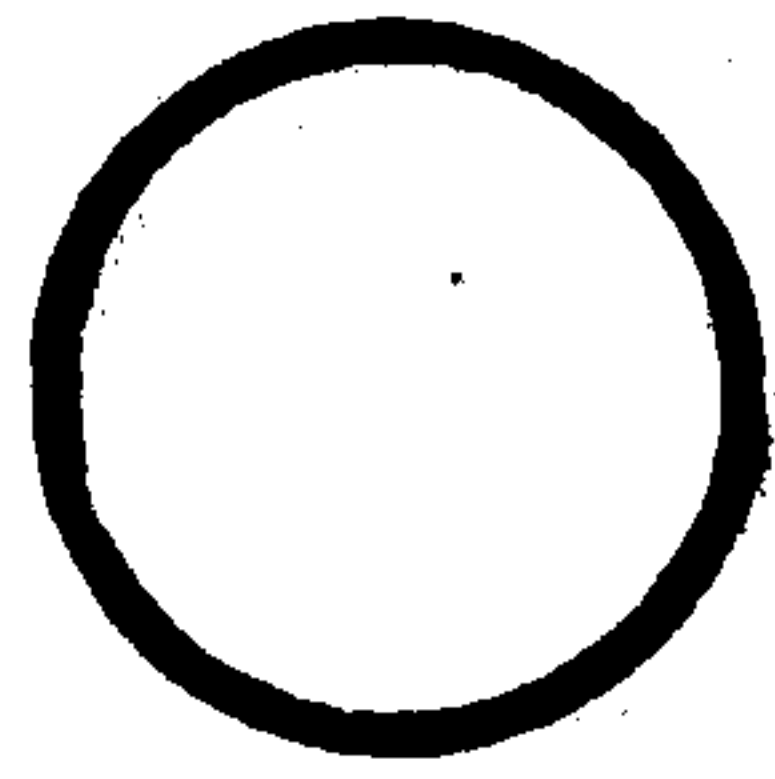
ستورتلیری وکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

چی دی لاس ورورسپری

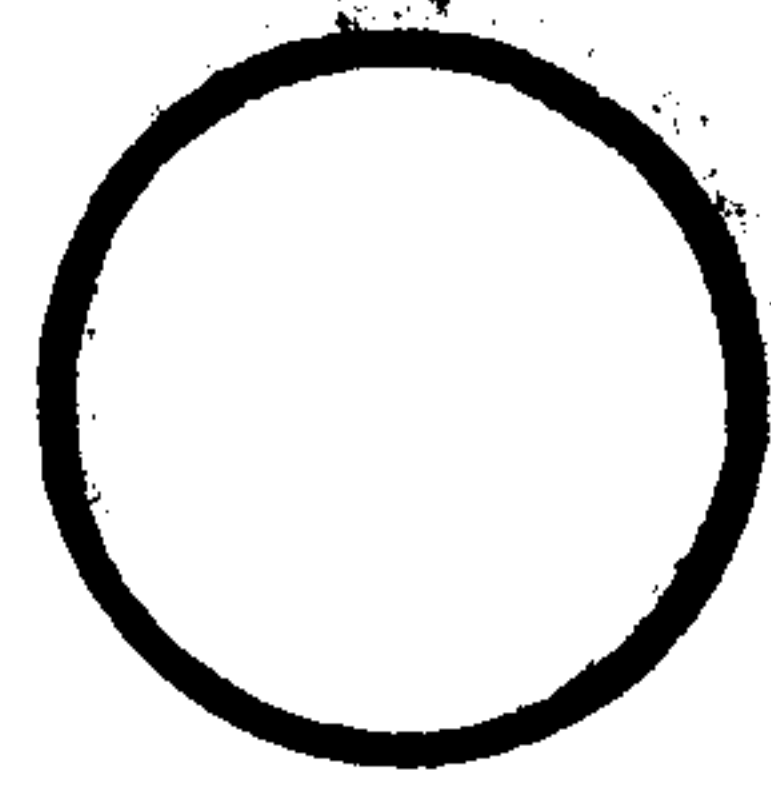

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

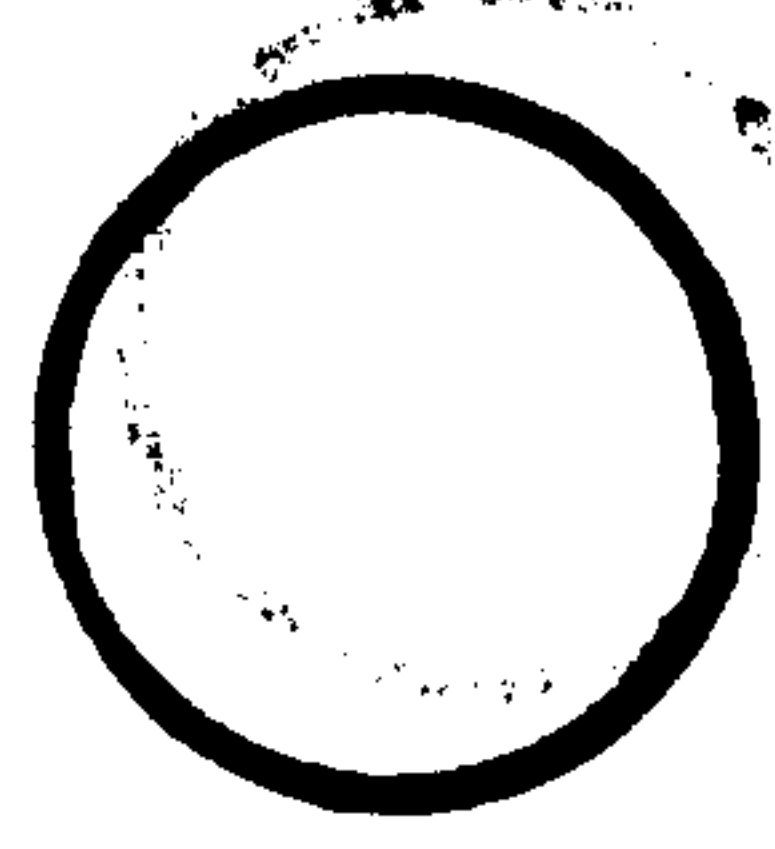
قیامتی پائینده هغه اوبنتون شی
 لاالاسره چي کله پي برغون شی
 دعبرت مری پي کرحی په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور برینو شی
 داولس ویني نه پینونکی هله ورک شی
 دربریا اولس چي کله په پا خون شی
 داویارلی خلی هسی ولاسره نه دی
 دمردی کارونه میر په شوا خون شی
 چي په سین داوراو وینو شی وریو
 قافلہ یو قدم مخکي د شروندون شی
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاو کری
 عقوبت دحکي تبي هرقارون شی
 چنیشنی^(۳) عقیدی چي غاره باسی
 دهغو خلقوتولنه مریستون^(۴) شی

- ۱- قیامتی پائینده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خلی،
 ۳- چنیشنی = چي چناسکی پکی شوی وی، ۴- مریستون = هدیره.

د دوران په نرالزلو غرونه وارغري
په شکنې ډيروکي خه له ويا سره پري
تلناوونه يي رواسته، موبنې خورلي
چان کېږدي کې به ترخوپوري او سپري
د پرلنې تر په چورلندو حکي له تللي
کچه ډيلي! په خپل خپرخه غلط پري
د سورسين چپي دمه وينکه له يادو
اي فرعونه! چي کلیم پسي پاڅ پري
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي داتي بارته لاندې کېږي
لااله بتکورکوته بنکرپوکل دي
که مؤمن يي ترورسي بت به جنگ پري

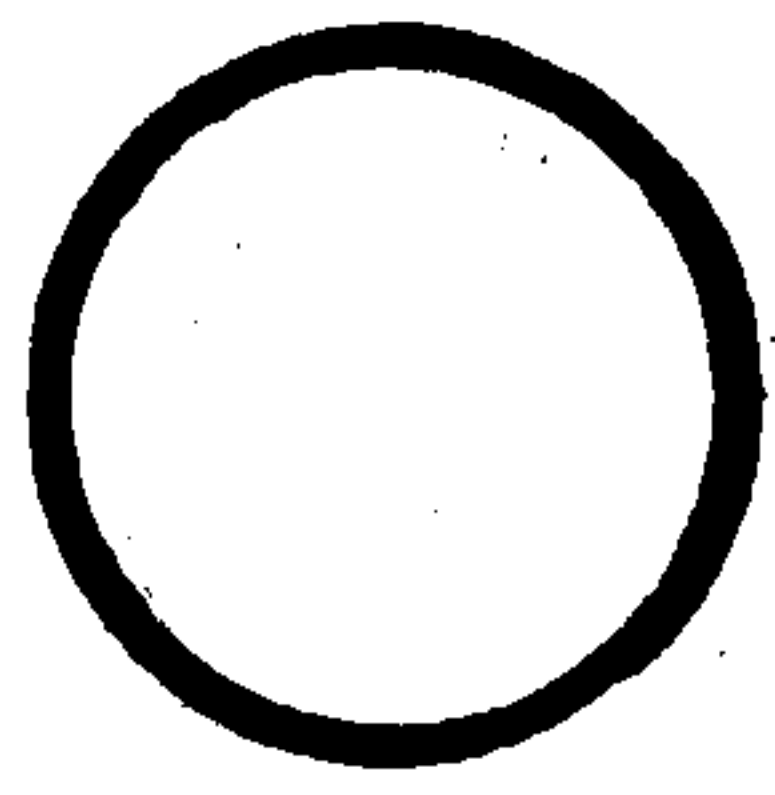

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکه ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپري وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
دمد هب دمدرسي نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لپچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپري = د جنک غالي سرپړ

۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريڊ اوچيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخيله سنکروال شي

دکوري قام بدخور منجي په خاناناري

په تبغه که باتوان وي تش پيخال شي

تانگ دکتي، ديرغل يې دلاس وحي

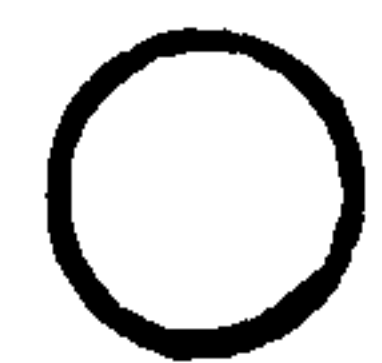
چي دچاراتلونکي توري ته اتال شي

حلمي وارو په خپل اصل دي لالونه

درونه لو چي شوک نه وي کوتي لال شي

جماتونه، مدرسي اوچيني دپرشول

خوله چاهغه بانگونه دلال شي

چي دخاوروله کالبوته

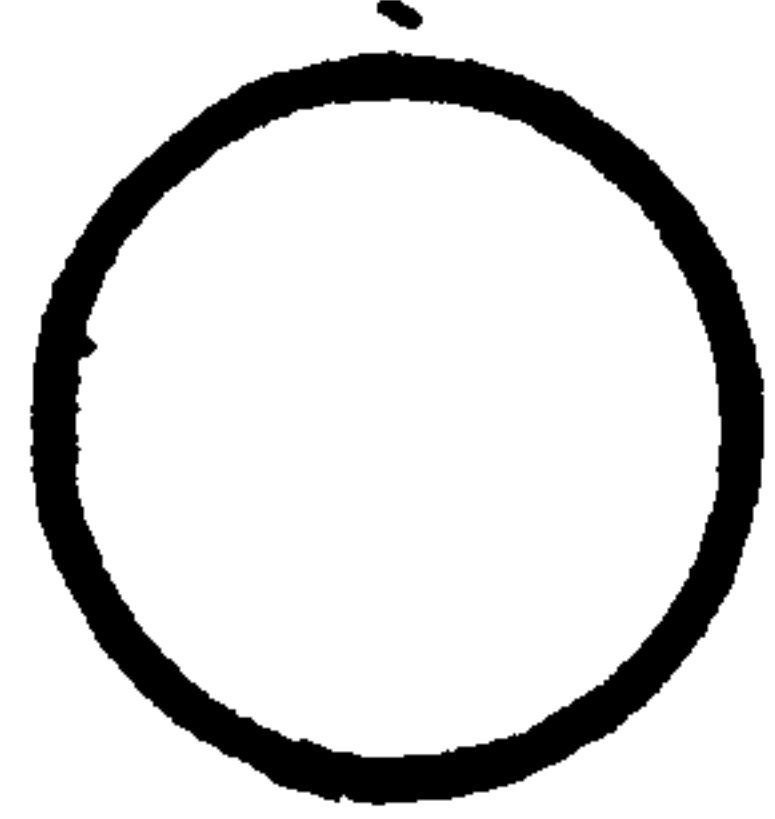
اوده «زه يم» برسپون شي

په اجل ياندي جمل راشي

بنیادم ولاړ شي تلن شي

۱- چغه = اږه ، ۲- بدخور منجي = بې اتفاقي - اروپيچ ، ۳- پيخال = د

باتورغل - غريبازه ، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار .

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګړتیا کره می تېرې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد مو پور په خان دی
چې پزده د سور کووینو کښې دي
دهوهنی څخه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوږې، بل د لوړې وږې شان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وږی شان - وږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٻوٻيم ٻٽول رنگونہ

يکمانہ شي يکونگ شي

لکه غوندي چچا چري شي

اباسين شي پٽور خنگ شي

سسل مخونہ يچا چچا يومخ شي

نرہيم ٻٽو خان دوران شي

ڪائنات ڪري دپينو لاندې

سلاڪارہ ديزدان شي

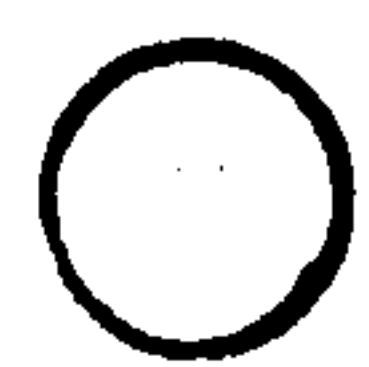

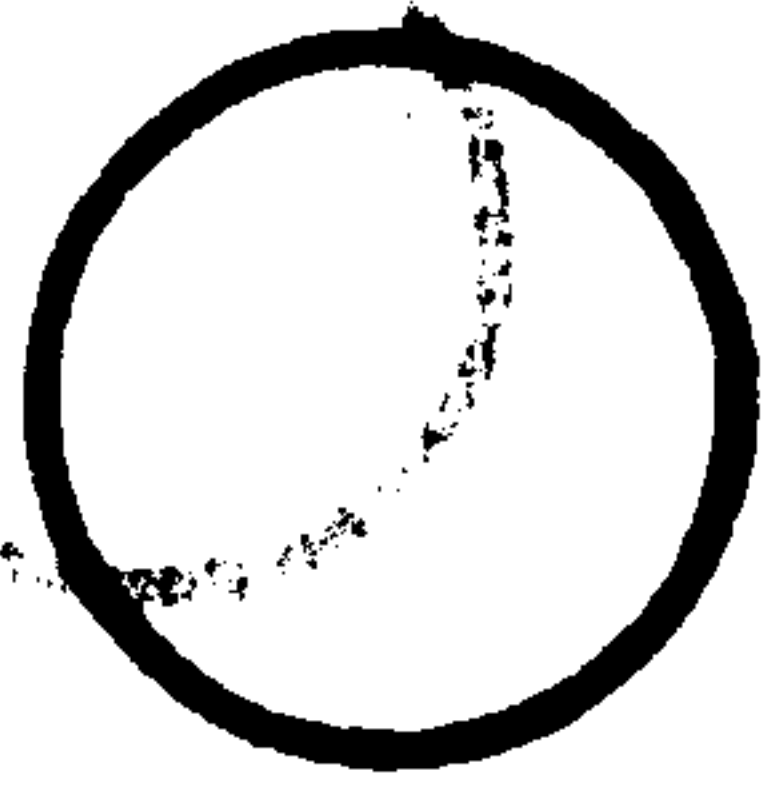
چچا پي نرہيم ٻٽو تنه کي

لکه ٻٽو سلاگون سرې وي

آدم زي شي سل لاري زي

له يودره سل درې وي

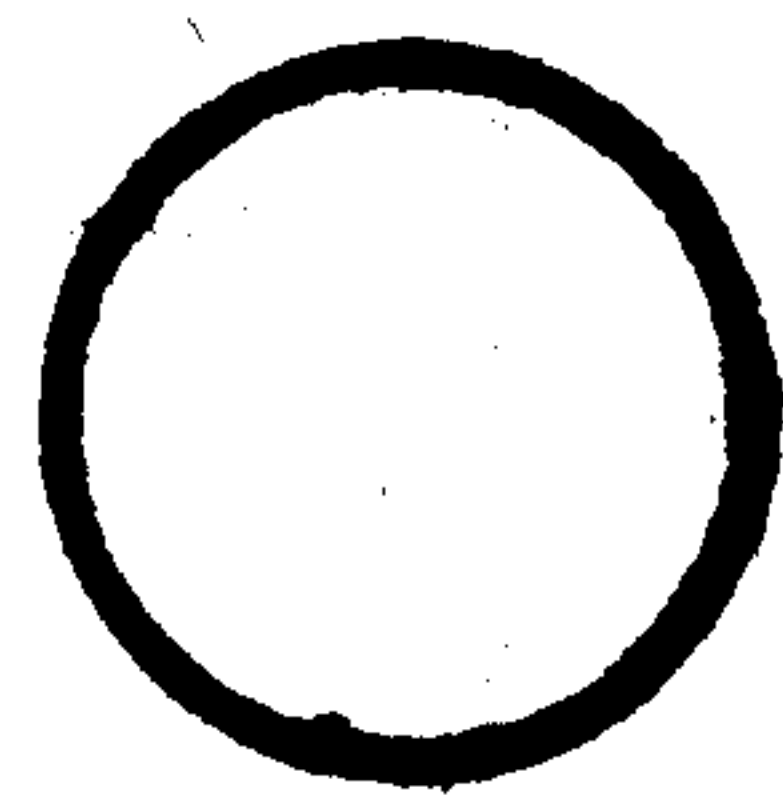

د توريال زړې راخپږي په سوسر کې
دهردي هڅې و باسي لاري غر کې
تور برينونه پي خپله غمازگرشي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرني د خېکي کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کرپيدي خادو کې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوخي
بله ماره پي نيولي وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلي دي کروسکي پکي کې

۱- ستورونيا = (په دوزن د مرجونيا) د ستورونو وښکاري

زردار هغه کور کينان دي

چچا شروندي بنياد مان خوري

سره بخور په پته يې نه خوري

سبه برسپري په ميدان خوري

د بي پرسه ڪلو خلك

خه ملا، خه دوتر يان خوري

يو وري يې په شا پرو وي

بل شني لسبتي بارگيران خوري

د باطلو سراجواره ده -

په برمت يې بي کسان خوري

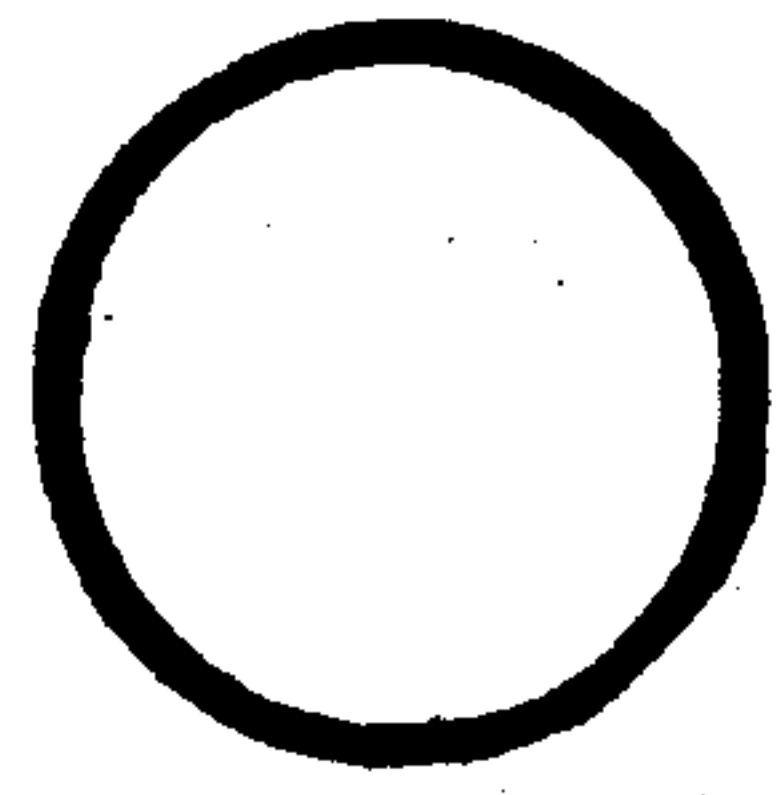
سروايات را پاڅپدي

په حملو حملو قرآن خوري

د آدم په بدې ورځي

کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنگرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلى وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلى وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورپا
پە هغوكە تنكسى وي
چى شىيانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوږمې، ستوري، ستور تېلېزي

د مېړونو بېر آستې وي

د سر هڼکو غوړ خنګونه

د تاريخ زرد زرينې وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوی، لږې توبې وي

چې منګل يې د زموږ وي

د هغومارې سګې وې،

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناورې سنګر بايلې

وينې سترګې پليتي وي

دوزنګ تېنګي کن پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

خپله تورې او بلسې وي

د کيدرو په نصيب کې

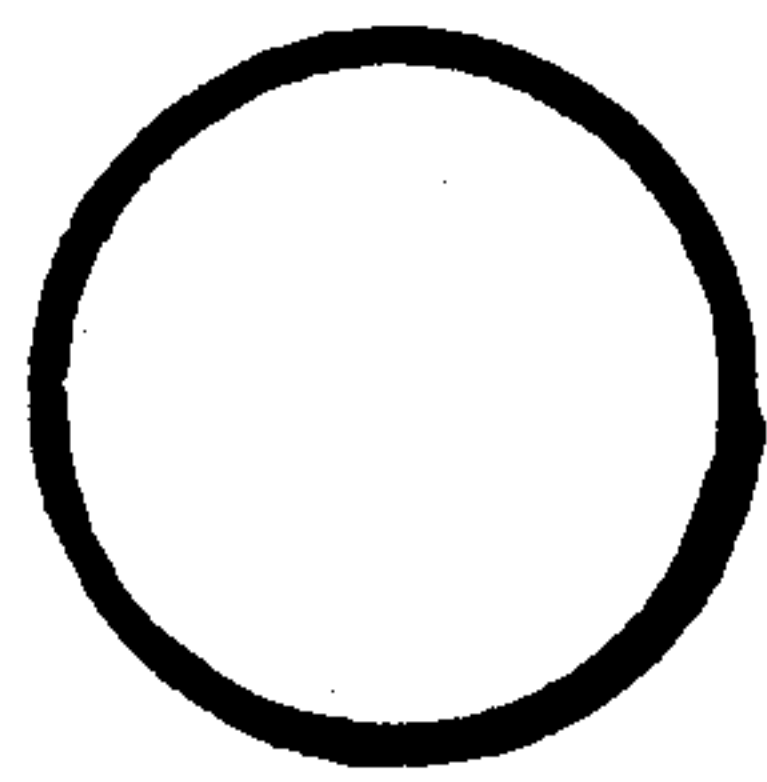
د زموږ پاتې دوزنګې وي

Reserved -1-

چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې و خوري
زورې تولا په موسلې وي
د مرثوا کو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کرې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

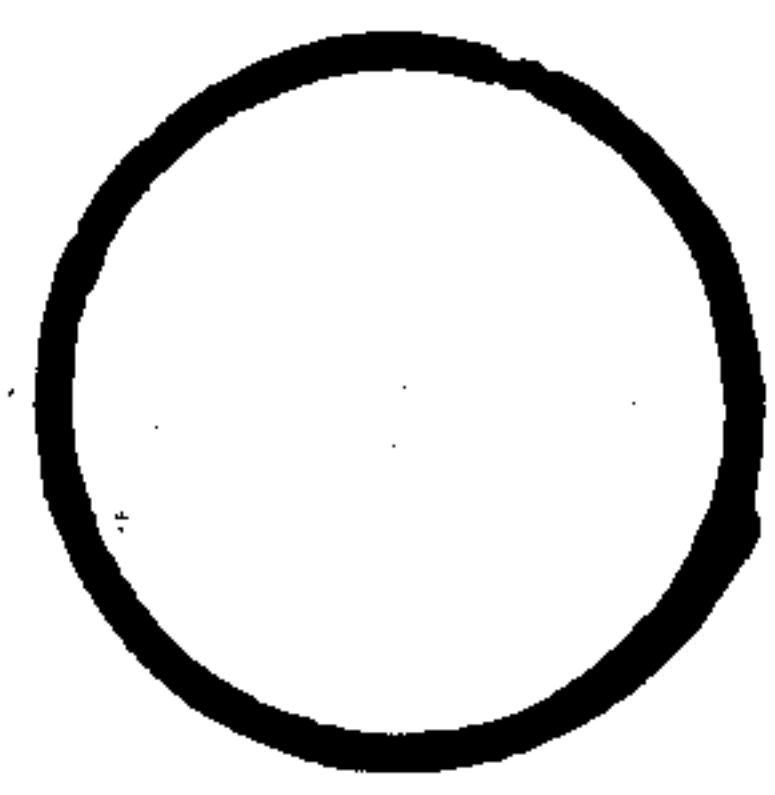

قام دې دې تورو تورو برين کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر دليت خپلي دلسې ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلويان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال د ليرې دی
چې "جرگه غړي" ټول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډې ونډې دی
کاواکه درومي واکمنې دلسې
خوک پي دمخې دکاواکسي دی
د"سلا غونډه" سپېچلی لار ده
ولې هله چې دحق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = ديسوکراسی .
  - ۲- قامي جرگه = پارليمان .
  - ۳- جرگه غړي = ممبران .
  - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

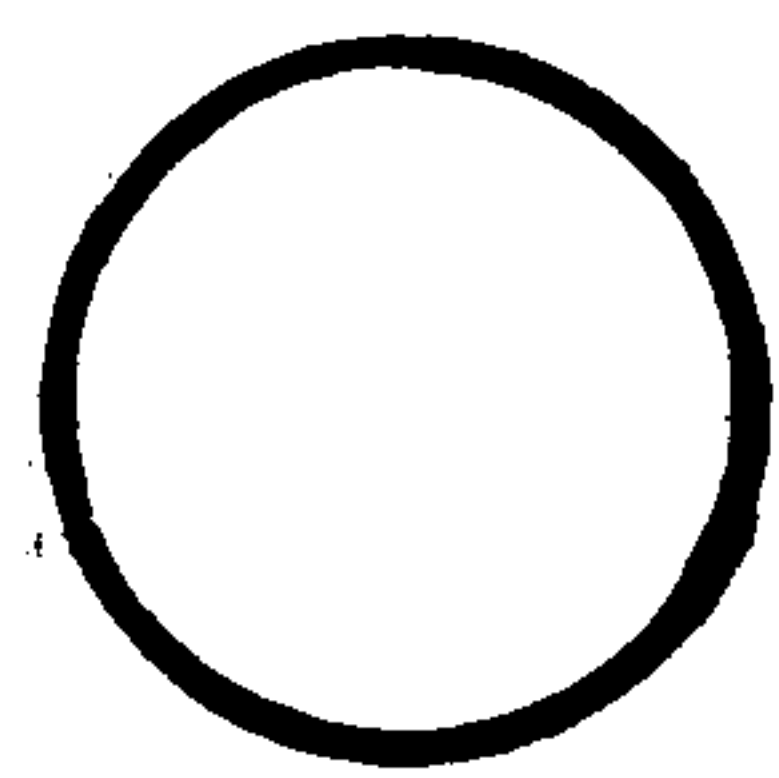

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند پي دکتاب په رنگ کي رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سر اوښکلي
 سالاري يي په نري پوري قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يي بيغ جګ دی
 هم چاپېره يي د بڼه سر پيټوب دنگ دی
 هم پي کته هم پي منځ ملازي ورکړه
 خپل پردي يي په نما تخنه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يي کتابه!
 ستا کور لاري ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د پي دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکي
 د تسپوسه گزوان پي له ناکام دی

هغه خرنک به د بيل کاسه کړي دکه
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې ته پوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي مفکوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبونه په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي اونه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلا دي
 له نرما، له زمای نه
 پساتونه په دنيا دي

۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

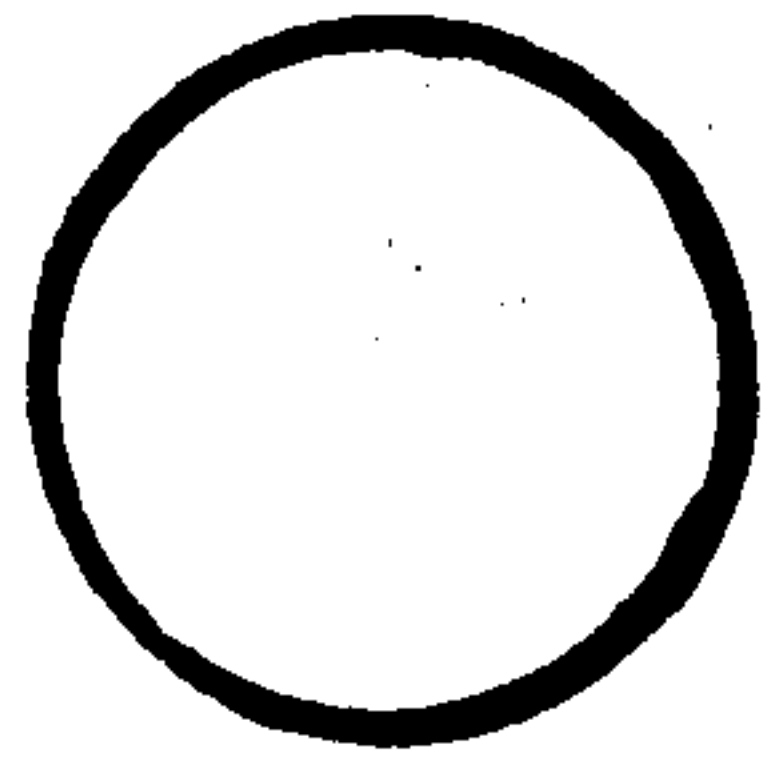

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاڅني سوادی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلار نیکه په لاره مه شي

چې تور^۱ یې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماری ته هغه مېړ شي

چې یې غل غدو له ویرې بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواکی ولسونه پرې رغېږي

که یې سل خله توي، هغه تاریخه شي

خه زرغمی زرغمی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه تور یال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ویلي

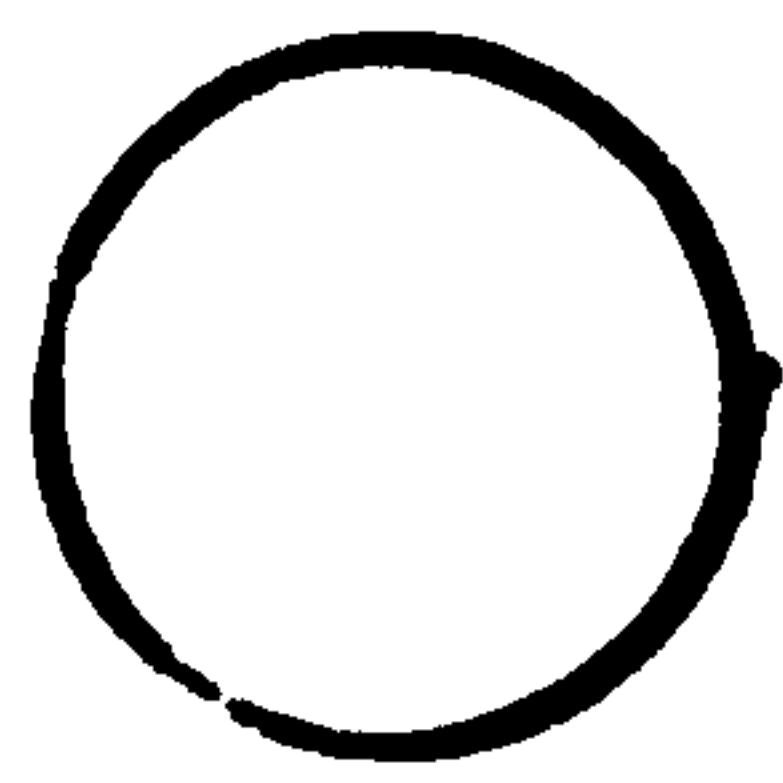
چې د نمریشان پرې سور په ایشېد شي

چې یو پلارگنی ومانځی اولس ټول

ته به هم دا ولسیاسو په ول^۲ شي

۱- تور = دستور - قانون ۲- په وله = په ډوډی - پېښه وړخ

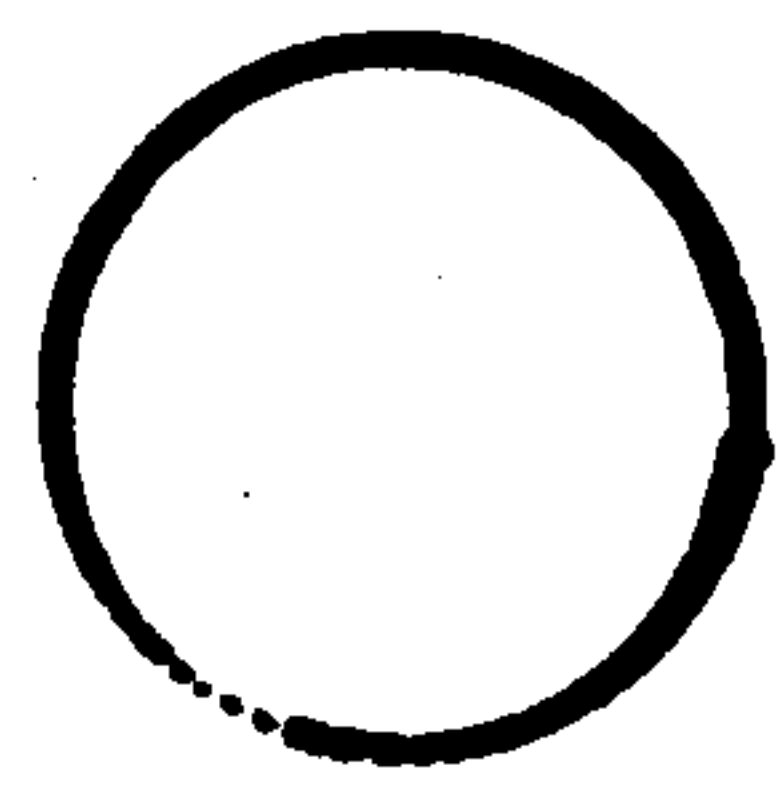
چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوړشي بيا پلوشيني شوې
د سر بندي کرامت وکوره
د ازغون غېږې گلور يني شوې
د پلار خپري دي کائنات دی وارې
کاش چي دي توري بيا پلريني شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دي ما بښيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترگي تندر يني شوې
د توراني لپوني کړيکي سره
خانکي غرانگي سندس يني شوې
چي بيا په رحل دي کتاب وخته
ذري بي ارزه دي نمر يني شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي

اور له لوتڻي په پند، ڪله پيدا ڪسپري

په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پدو نڪو

تر آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسزي

چي ڀانو دتني وچ، حيلي تراوستي شي

په ڪرو ويزو شپيونه راتو ڪسپري

د مذهب په گن خور لوختو لهر و

د سره سوري د قامونونه جور پيري

هڪ ڪلمي بويه بيرغ د محمد له

دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسپري

مرد يوي مذهبونه

لار چانه شي رهنولي

د بوذرغ انقلا بونه

آذر نه شي راورستلي

د شروندون او بزدي ڪسپري له

ڪائنا تابه چانول وي

له موجود خني پشسا به

تر لوگينري پور چاتل وي

○ چي په هغو شرعوننگ کړي

چي پرېا کسړي وي وختونو

گويان لره توزينز کړي

د کورونو، کفنونو

○

د باطل سره په جنگ کي

نه نيم سول شته نه سرشته

د خليل مټ دي تود اوسه

د آذر چي بت کړه شته

○

د هندو عقيدو بنا رکي

انقلاب رابرسېرن شي

د زړو خدايا نومخ چي

ولسات ته کرغېرن شي

○

بتان شي د حکم تبی

بتکورونه رانسکور شي

چي د زړونو په ورشو کي

حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر گول كړي
نولو مري د دي خدايانو
خدايي وړيوچ گول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

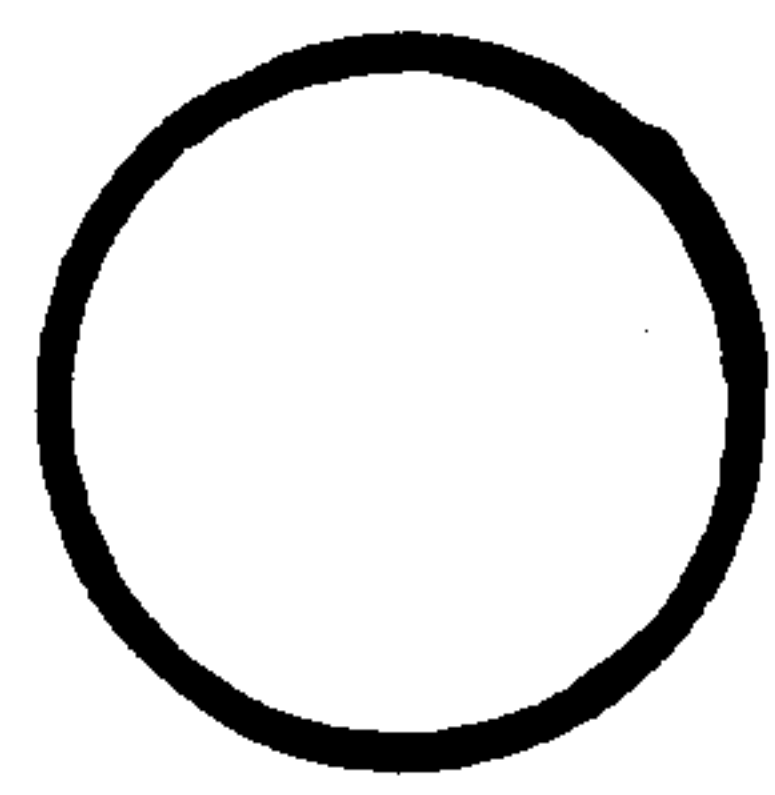
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبركي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي ستركي

○

چې دوخت اړي كړي كې
چاي تينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړسته
دهه پرگنوسر و

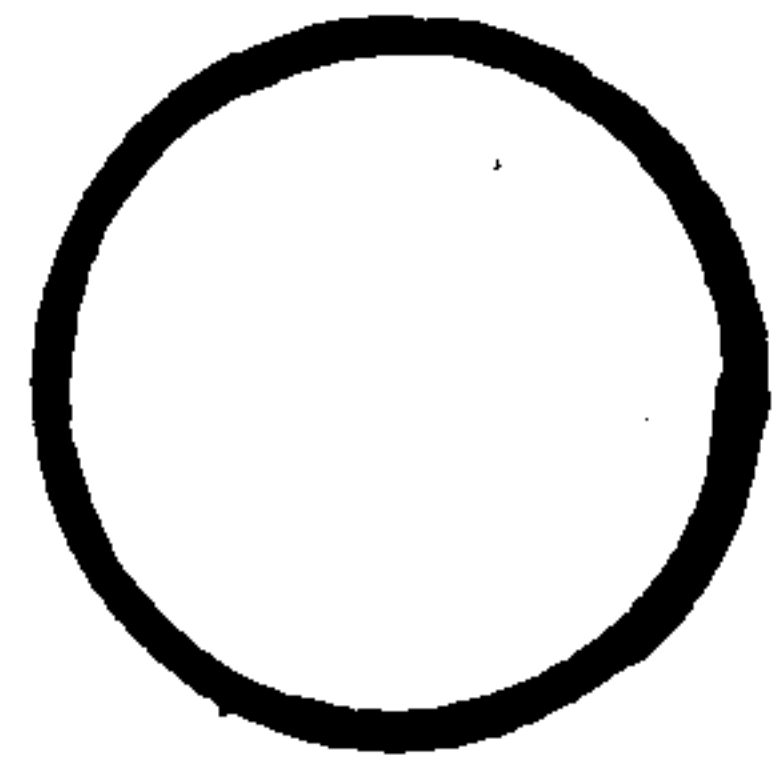
○

۱- پرگي = پرگني .

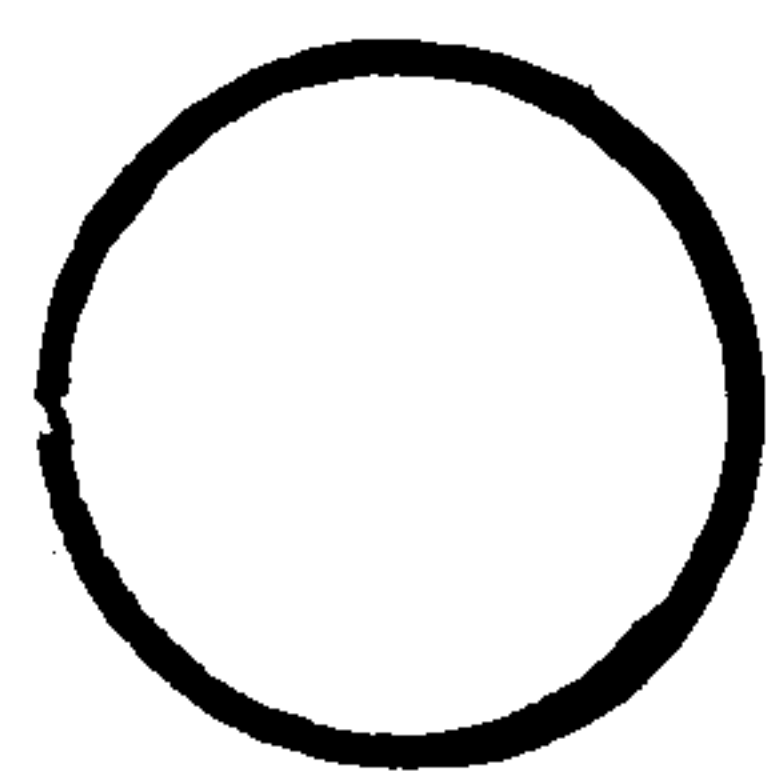

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لارې کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلې د بریو کوسره
وینې اوسنکې و چې شي لنې کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ارشه دکعبې درشله ونیسه
مل شه ای خیر که کلیم زوسره

آدم ڀري له مرئيتوب ځني آزاد ڪا
 د "ماکان لبشرو" سبق ورياد ڪا
 چي د بل د خولو وڙم تي راڻي
 دهغو ماڻهو ڪرڻ ڪچو خور بنياد ڪا
 د آذر د بت خاني لڙولو ورسو
 شري وڙو! وڙو ڪور د خدای آباد ڪا
 چي صبا په غرق پوشي ڪليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن ڏي خدای راياد ڪا
 په لوخرو ڪلي پتا، په وينو ڀوڊي دي
 د کوچني فڪر سالار ڀي ڇه فساد ڪا
 د مري په حاي ڄڻتن چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد ڪا

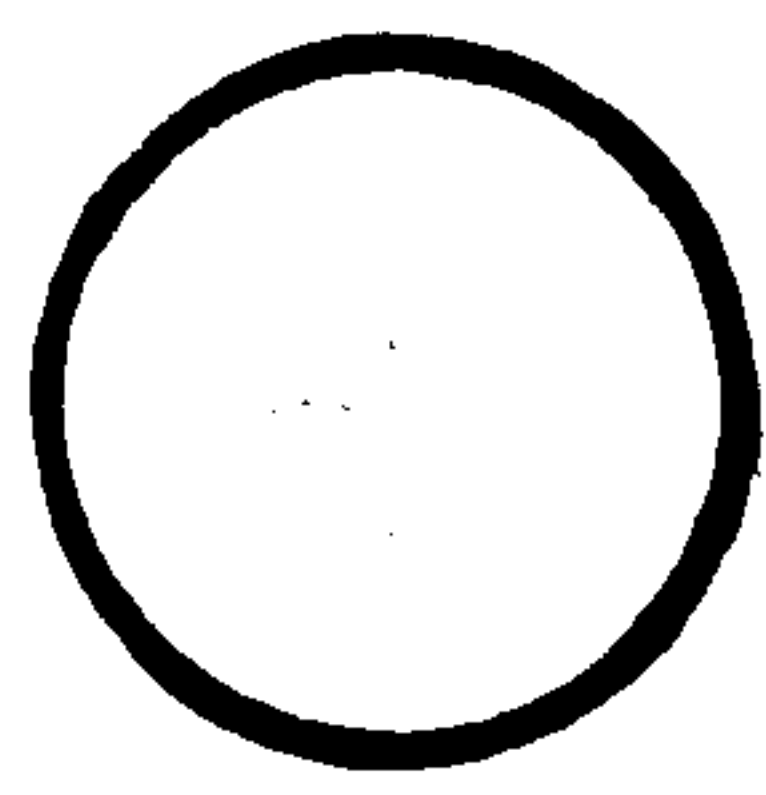
له ڪرپوانه د فطرت ڀي چي لاس وښڪه
 هنه قام به زريه غاره ڪند ڪچلول ڪا
 لا الٰه ڇي ڀي توره شي د تهلوني
 هغي ڀب به ير غلونه د منگول ڪا

«(ماکان لبشروان يوتيه الله الكتاب... ثم يقولون للناس كونوا عباداً لى...)

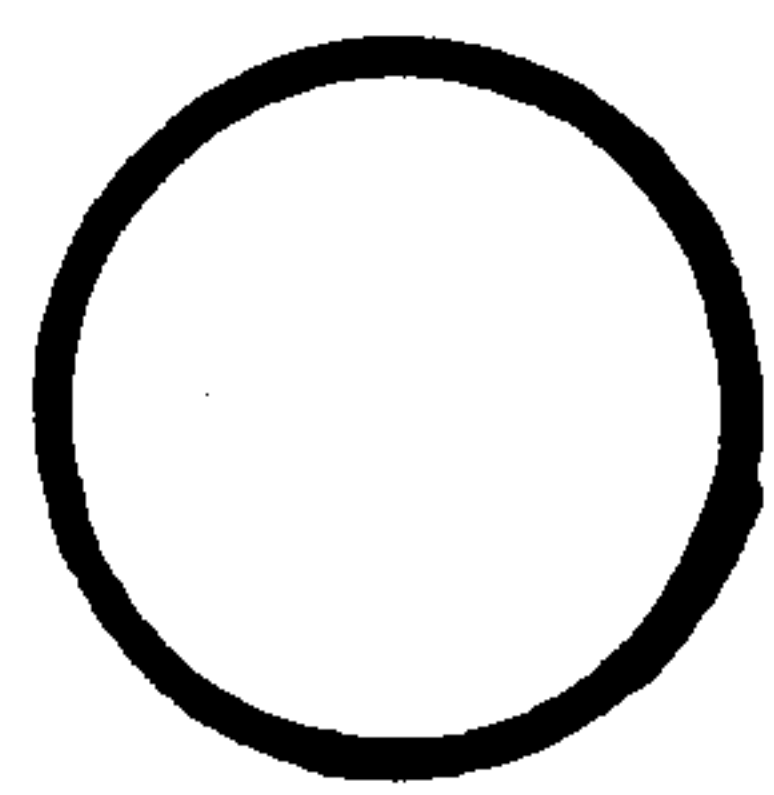

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاودېدو شینی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چي ورو ورو په مکېدو شینی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسو شینی

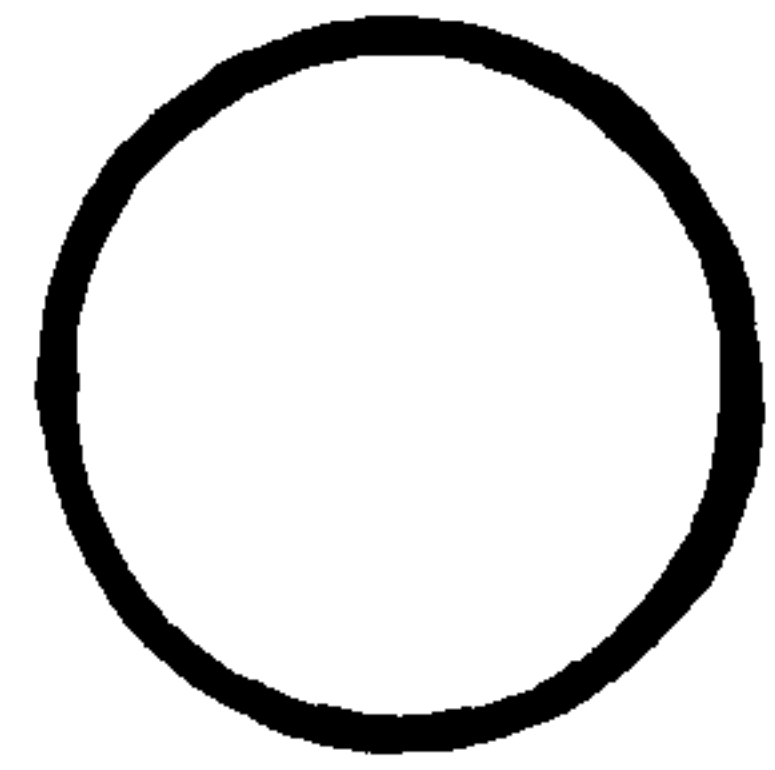
له دستورد باتورانو چي بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خاری فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارو کارونه هلی خلی
دنسمنو، بی اسرو په کومک دی

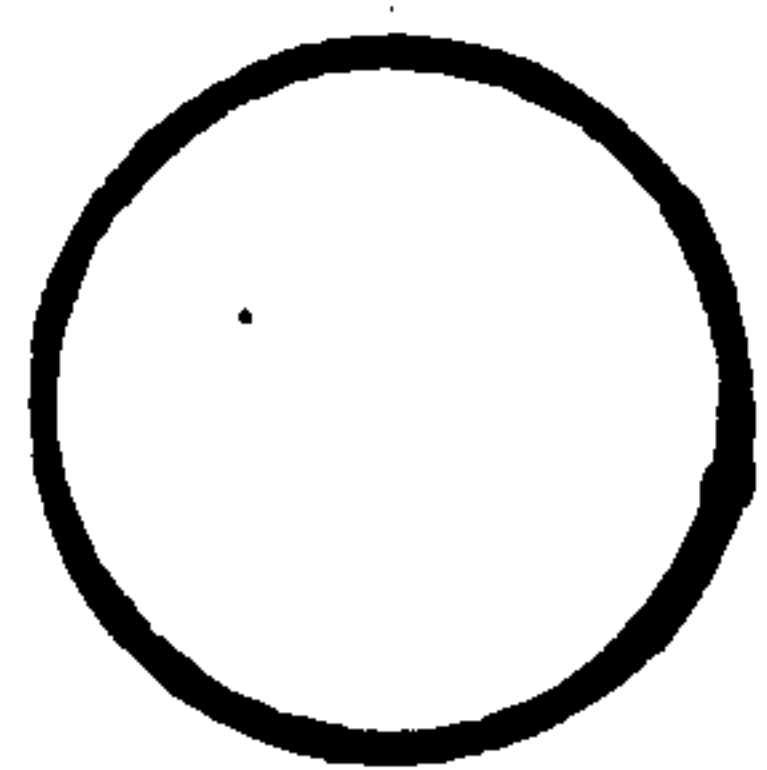

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدر، دحنین توری تر ملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوځای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داوولیا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بنکارکری
زرکول پی بیا کارونه د موسی دی
یو کتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یو کتاب دی، اولر^۲وه دوه اوولیا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی دونه^۴ی وایی
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری دباطل خواکونه .
  - ۲- لر وه = گوندونه - دلی .
  - ۳- دلیت = ددلی غری .
  - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

دله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمېړه توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خورهای نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کينا ستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

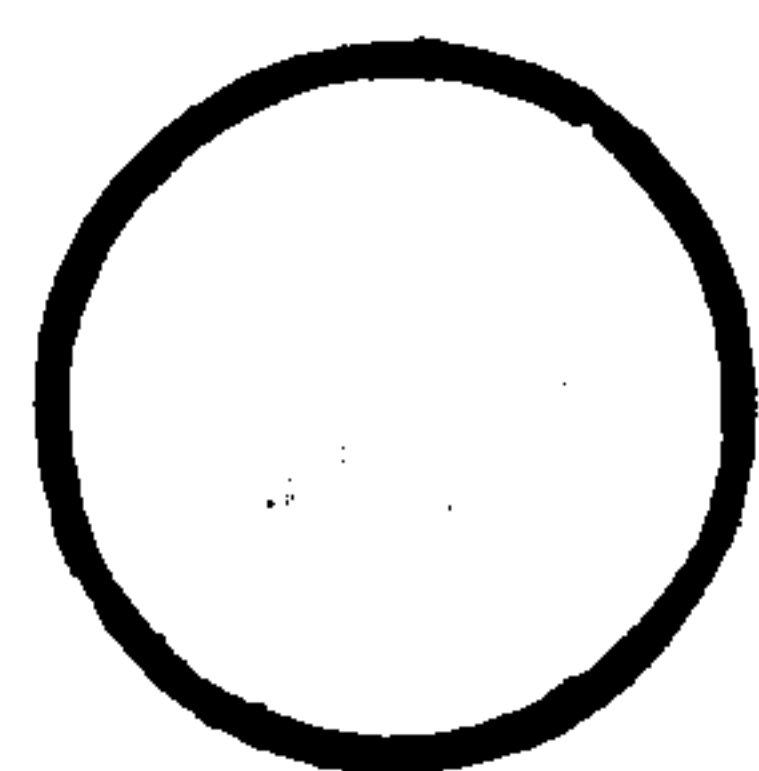
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خور که غکې و لاره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پيني ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخيگونو خانندان چې اړ وپېچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چکو درته

خاني سو دچې مدعا شي دوگرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

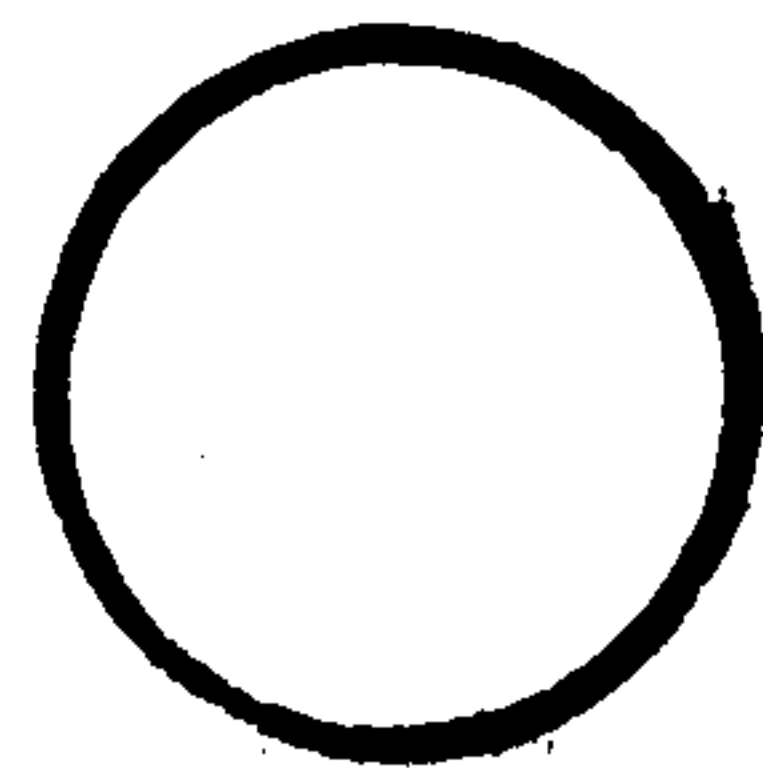
د خليل نوم د ثواب دپاره اخلي

شروندانه دې ټول نارې وهی آذر ته

دخيگ و شنان

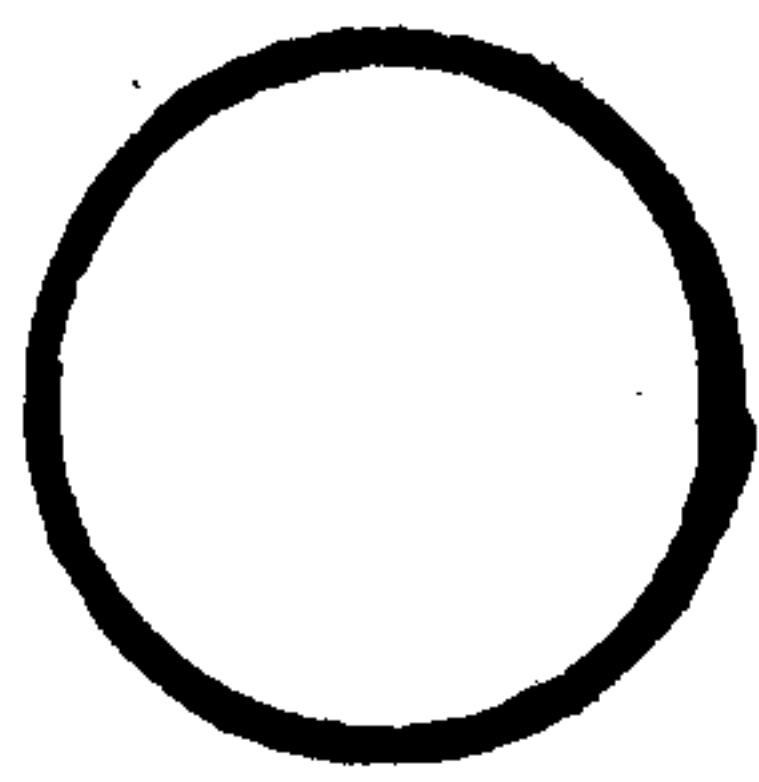

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړۍ ور کېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

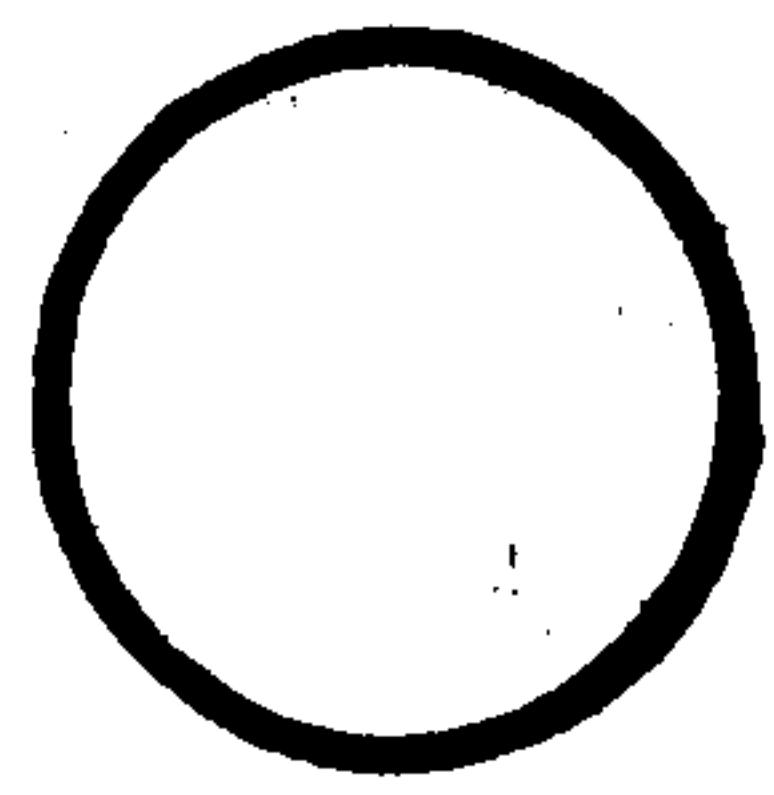
بیا پینار د محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیری بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرتی سړی
دا د بدر له میدان راغلی ستسو ی
د کعبې په توره کتبه لوظ کوونکو
د سرو نو په بازو غاری خلاصو ی
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبری کو ی
د مسور فصل رسته پیمان کبری
د تش توری پیمانې کله چاکو ی
سندرې خیری غوڅ کا خپلی غبرگی
که او به د الکه و ورځی ختو ی
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خو که سترگی لپونو بیا وغرو ی

۱- ختو ی، چې د ختو له وډکې وي.

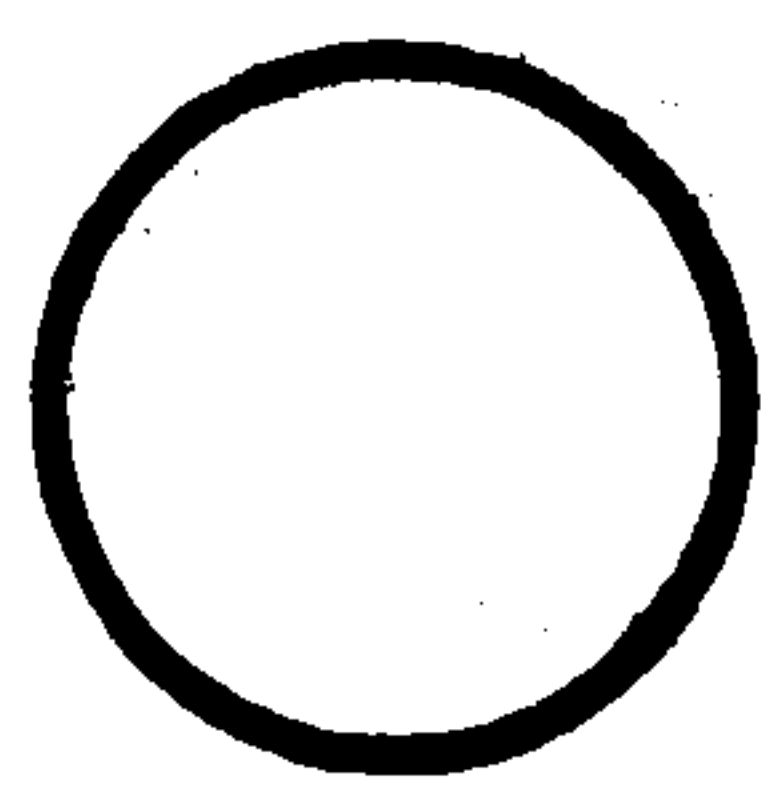

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلی نه دی
حې راجي بوربورکې انقلابونه
یو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختي دي پراته دېر اولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
  - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
  - ۵- شناختی = خازي

دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلوشه وټي پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 را سمني د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې يې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړي د قامونو
 چې يې جس د نوښتونو بڼې بڼې شي
 چم په چم دي له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

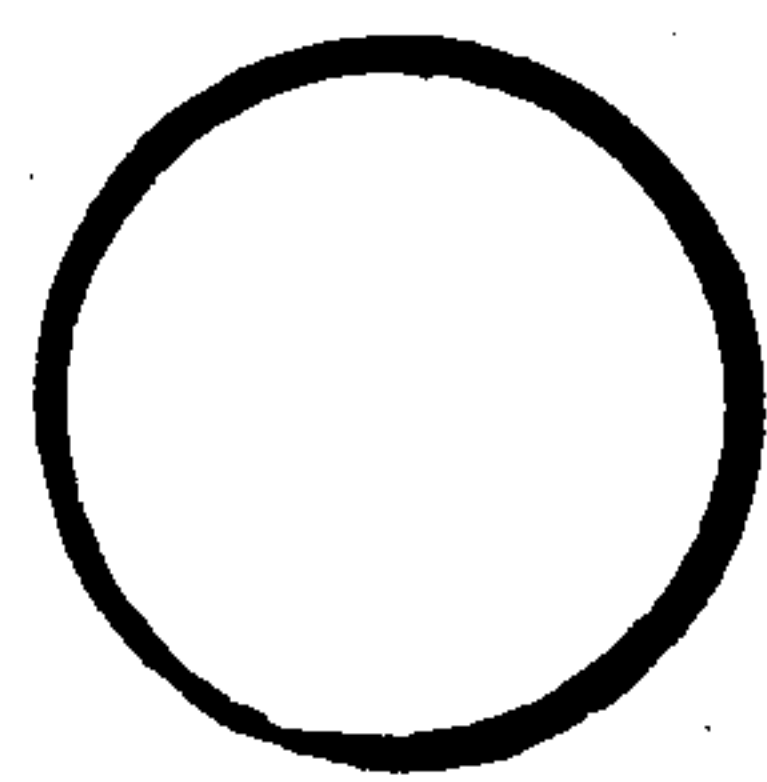

کچ شوملې سره پيل بيل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې خه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملې، تروې، شلوميې.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبې ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري پام کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

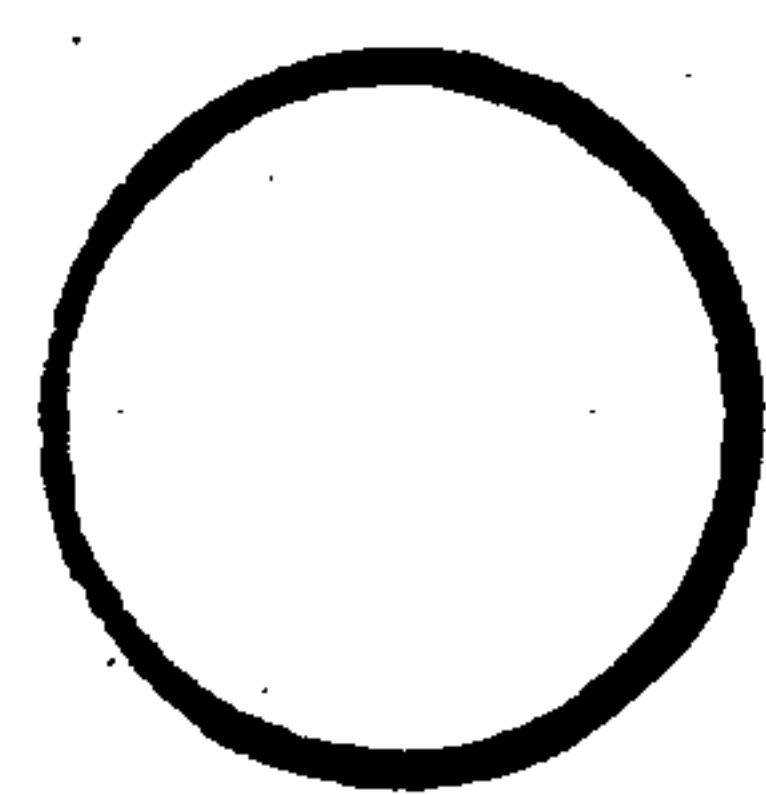
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگري کور په غورنو وپرنو

نمري له يوبل راشو کول کري

کارونه وارو دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کري

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ویشل کري

يو پښور هم خپل نوغی نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کري

خوک په خمچو پسي رانده شول

خوک په اوبز مکوکي شوندي وهل کري

۱- خمچي = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

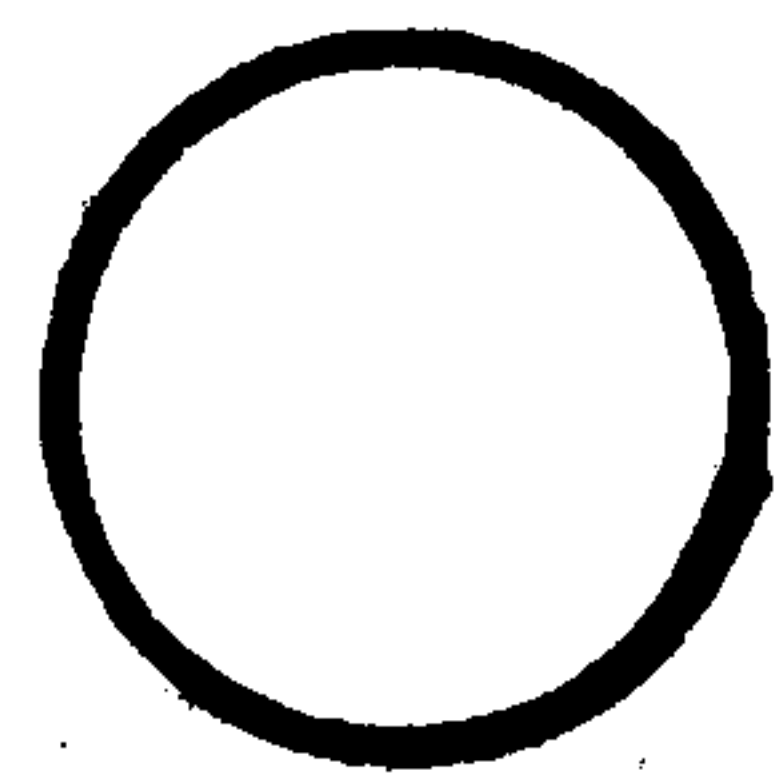
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيايه کې تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبرخای د لولنګر نشته

حُکمک واک حُکمکې را انفارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپښې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حُکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه رښتیني کاروان سا لادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حُانته ترخزه توښي

یو شو ماړه دی، نور ولس خاړی

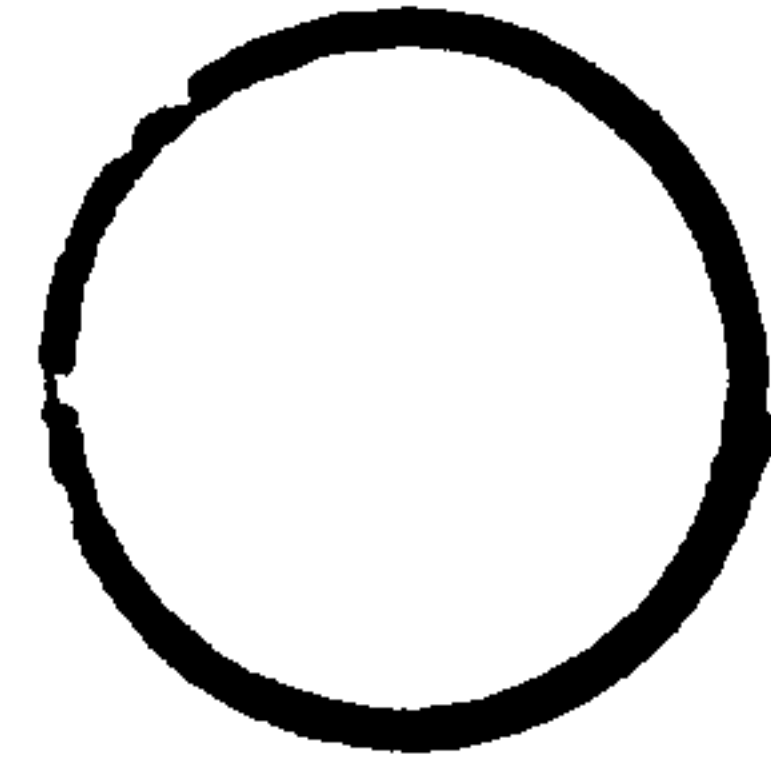
کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

یو سړ او بل سر عالم یې لاړی

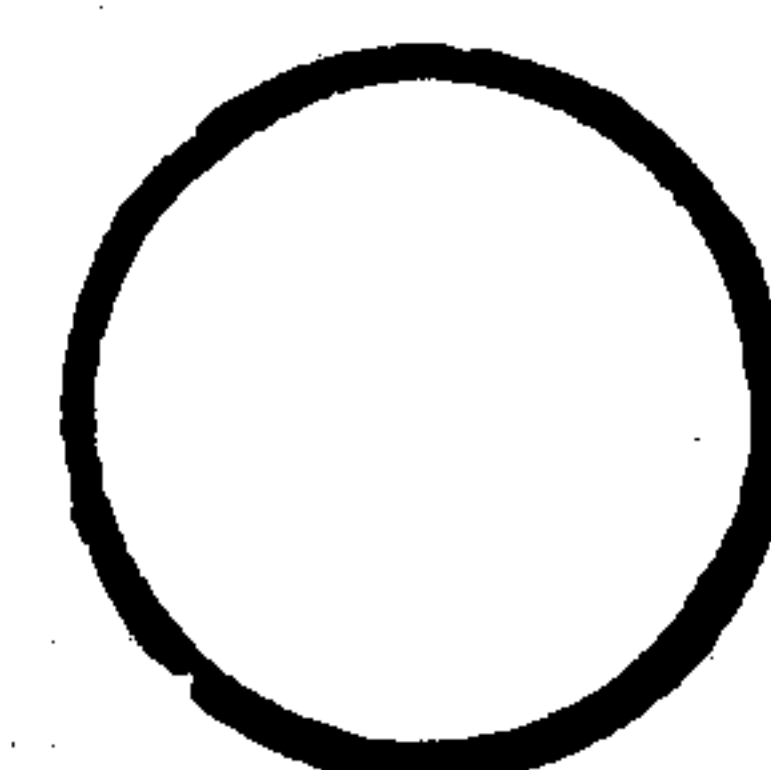
د ننه په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا کوره خه رنګ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه ڊي زور دنهاني بدلولو نه وي
 د دوران کوخري خوره اوشه بدل
 در ناوي اوسپڪاوي په جسوارڊي
 ستا په لاس ده ڪه گني اوسپي ڪه نل
 نشه توره گوري لار ڊگهتي نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي ڌندي خوري
 تيار خورڱي د هبه ولسي سا غل
 ڊيڪونو گوگل پاڪ وي تل له ويري
 درغلان او دورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارڪي
 اوس وهي به بي دايل بند شمال اور بل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٻٽوڪري دپاره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوک دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چارو کٽه باندي کٽوي باندي

دچار منو کٽوي بي کٽي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خمبي ڊڪ پري

درناوي چي پي مورڙي يا پي دوتروي

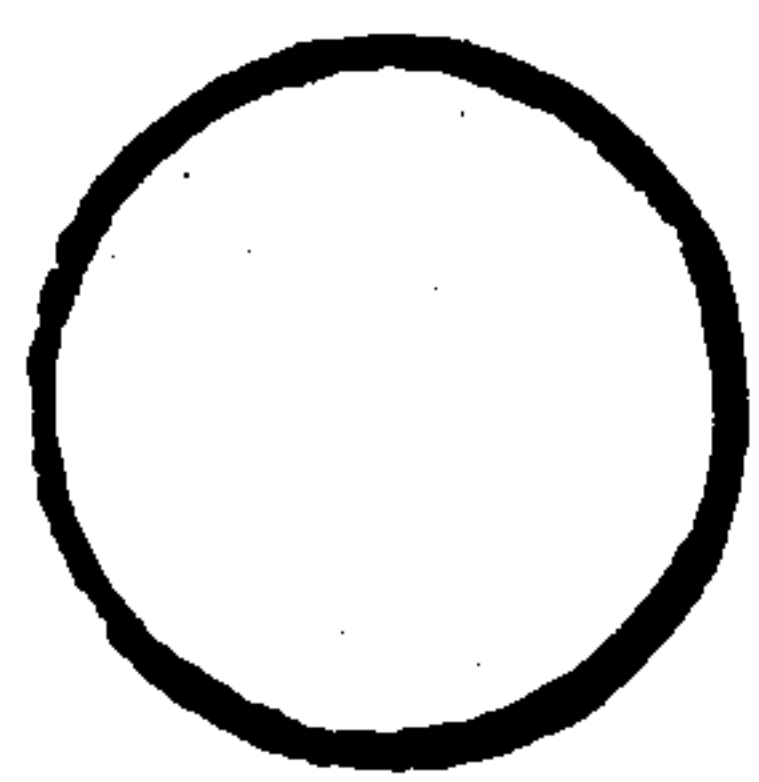
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول ويلى

په لرمون دڄمکي داسي اور ختک پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شنه پسرلي دي

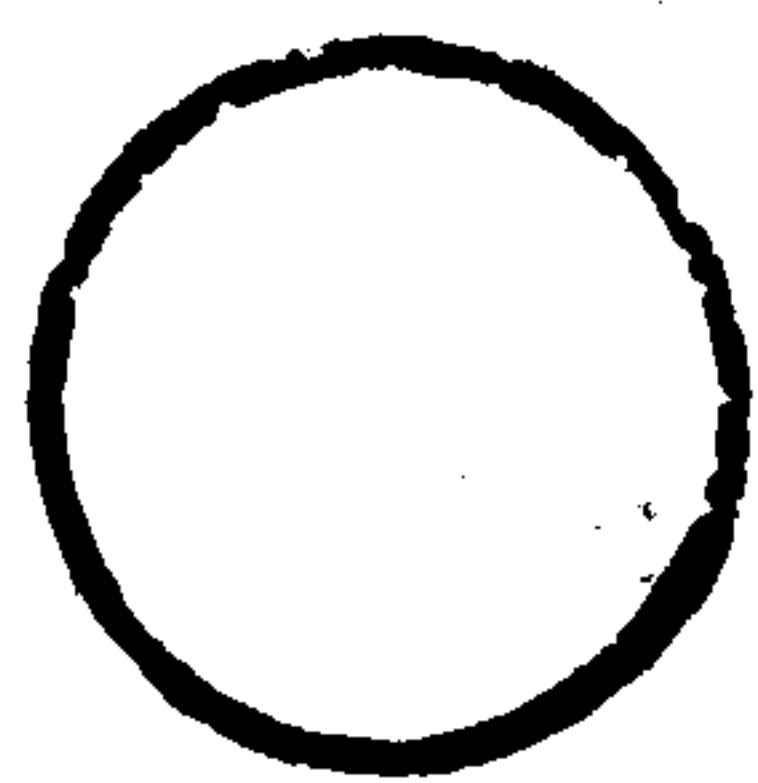
بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وارو سسري دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دې ادم په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجني خپل چارو کي هندوگي دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

د ازغوله ويخه سترگي را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خپلا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاري د وختونونيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

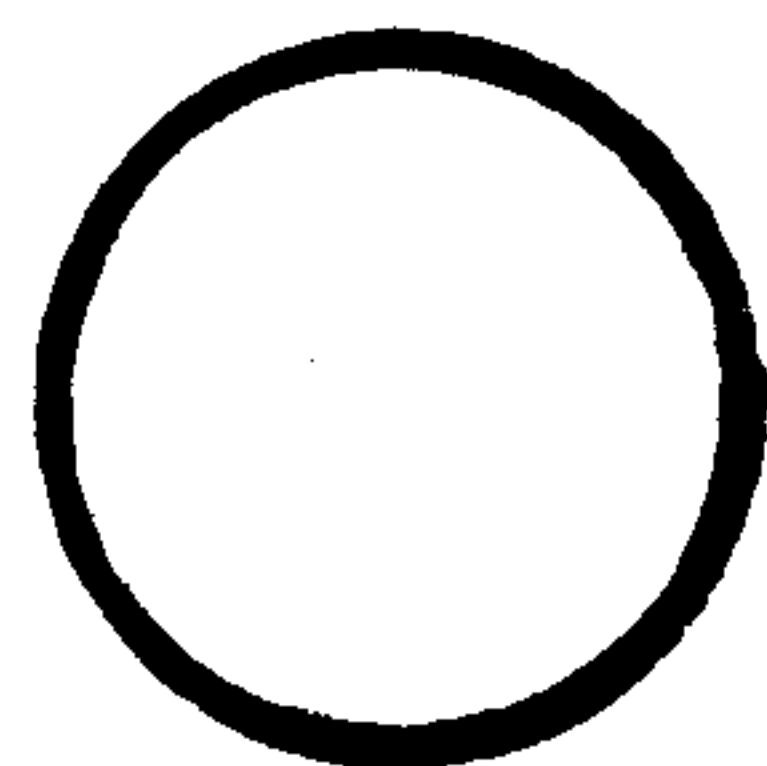
۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونه دنري دي
ولسونه خون خود يپ ارگجه وي

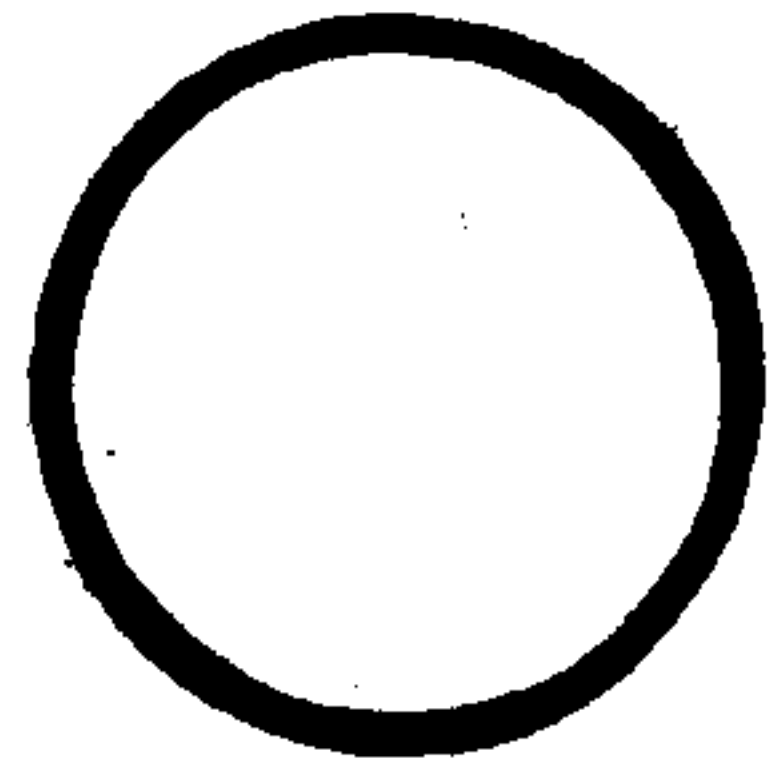
دشندي تخمه هكونكي عقوبت وي برخه شسندره
خپزي خه كړي اچي نه موي خوك يي ويزي له درست ونډه

چي دمال او شروندانه دواړه نركات شي
سرلويي به دي هله په ولسات شي
چي نېستي دنسمنانو نه غوڅېږي
اور دي پوري په داهسي خير خيرات شي
ولسونه په مېرو نو شروندي اوسسي
چي مېرونه په نيش كې، خود ميرات شي
شريت چي په اندول دخپل وخت نه وي
عقيدي واړه دكتي لات منات شي
د شروندون پانې په خپلي سكي كېږي
هغه ورك دي اچي پوري يي په ميرات شي^(۳)
چي يي منډه نه له دين نه له سادينه
د شروندون خوا بزه په داسي ولس قات شي

۱- اندول = توله، ۲- سكه = سرمايه - راس المال، ۳- ميرات = Grace - لزه وربخښنه.

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

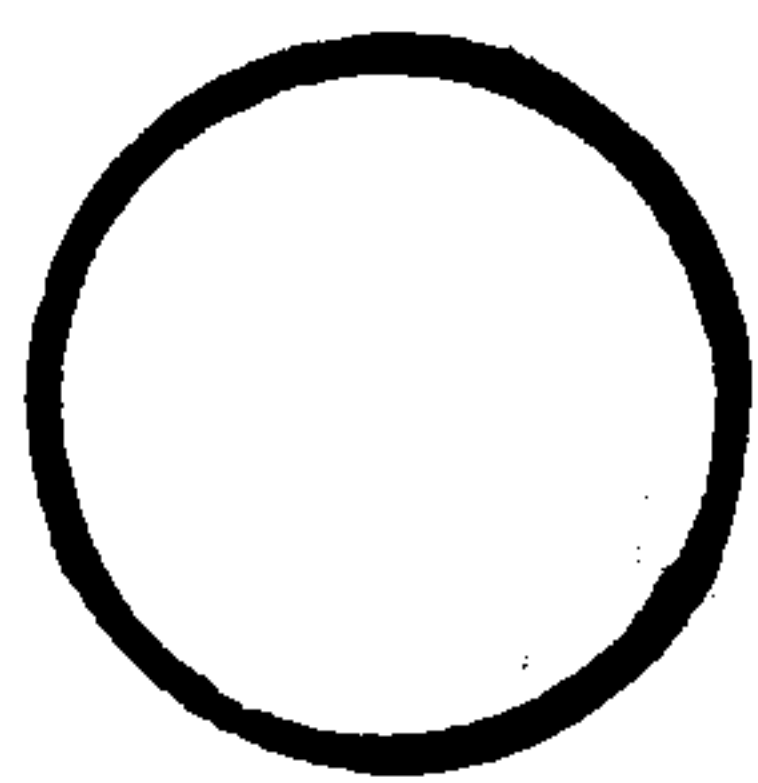

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار كړي
تابيا كرانه دبهر دغليم نه ده
كورغلي په اتبار اتبار كوناو كړي
د دورنگو وي نظر په خپلو كسو
كله غاره كې تسپي كله نرناو كړي
چي دننگ خبره راشي كورغاري شي
تش ميدان كې به د دوزو تود بازار كړي
تاته لا پي ديارى وهي سوگند خوري
شاپه شادي له دښمن سره روزگار كړي
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليكه^۳ دي
يو مخيزه شاه خلمي يو مخيزه كار كړي

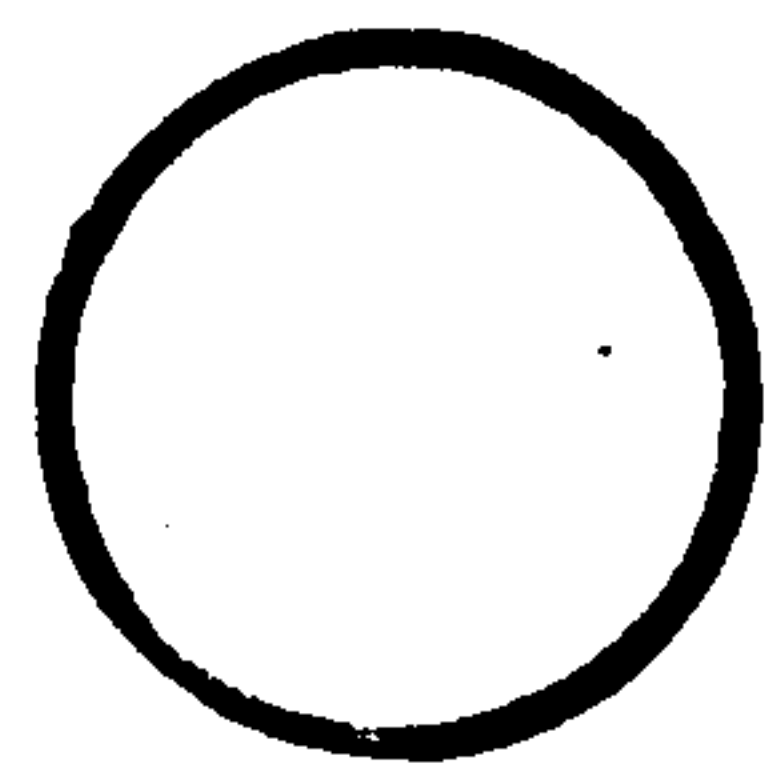
۱- غورخنگ، تحريك - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټلینو ته چې لاس شي هر سولی
 وې سوږي په کلونو د شرپشم دی
 با توران چې د کونترو حای له راشي
 ای وپوړولو! هر هره چاودی دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکی کړ
 گڼی لوی له کائنات بنیادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

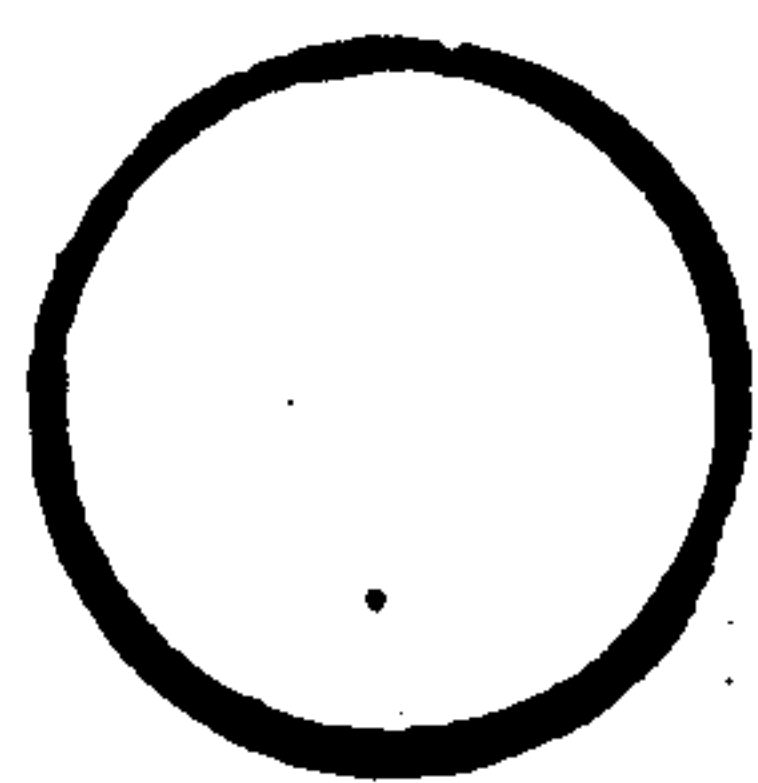

نړيتار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه کولو ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابر را بغول کري
 چي دبل په سترگو ويني تپول واندې دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيروول کري
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان کرل
 چي سرې وي نو بتان نسکورول کري
 چي بلزونه کري تنزي، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزري بازول کري
 ننکيالي د شروند نيمکري هم پوره کري
 او ولس په خدائي رنگ کي رنگول کري
 په ذرو کي بي چي ستوري زرغون نکړل
 هغي خوشي لوريه لوته تپړول کري

ډکي ډکي جولي خلق عجي له درمن
 برکت دي شه ننکياله په رشي
 بنا پوک په تور و شخوسر نسا سي
 سور پيا شه ختيخ رانولي پلوشي
 د بازونو با تورانو پدي قات کي
 تپوسانو جني غوره دي باشي

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې كلېم نه دى

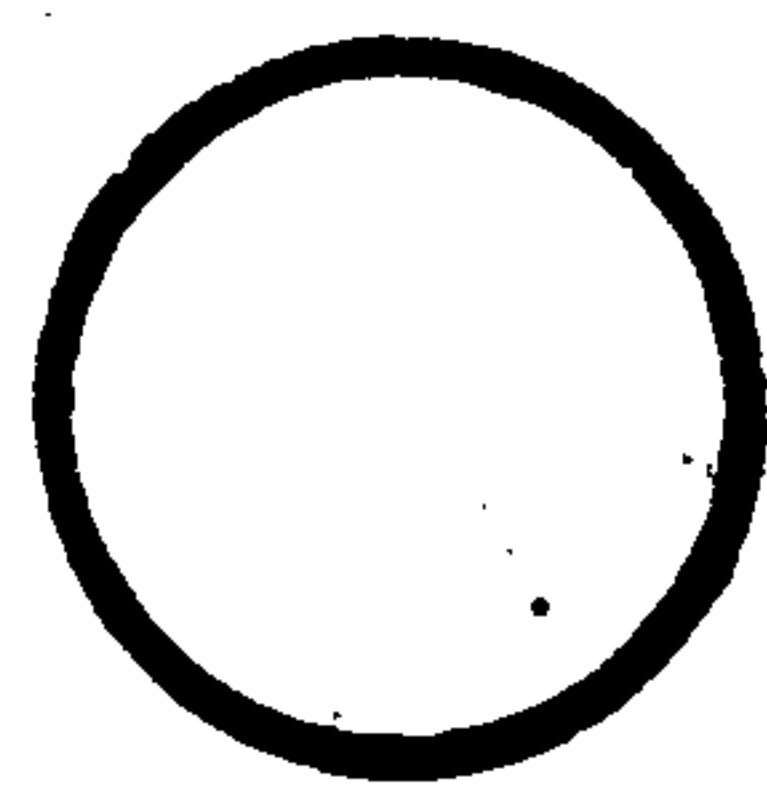
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای هر قولى نشي

د باطل داشتونه خرخشې^(۲)

ارو پېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه و بېرېښي

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکانې کيلې^(۴)

دنېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې د پېرې ديلې^(۵)

۱- مېشېته = پرو پاکنده = د نورو ۲- خرخشې = جنگونه، ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو وابنده

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

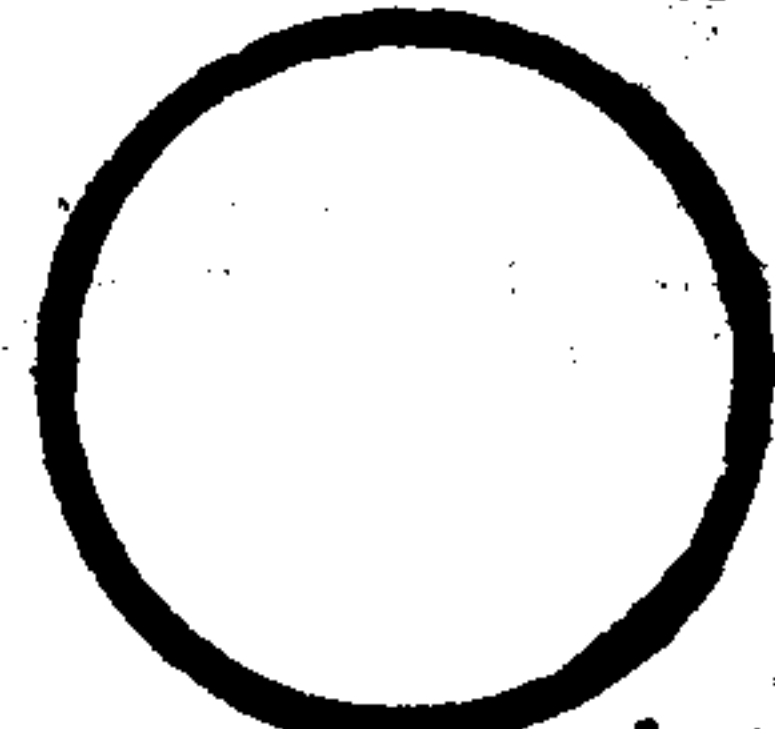
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایې خان باندي سړې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

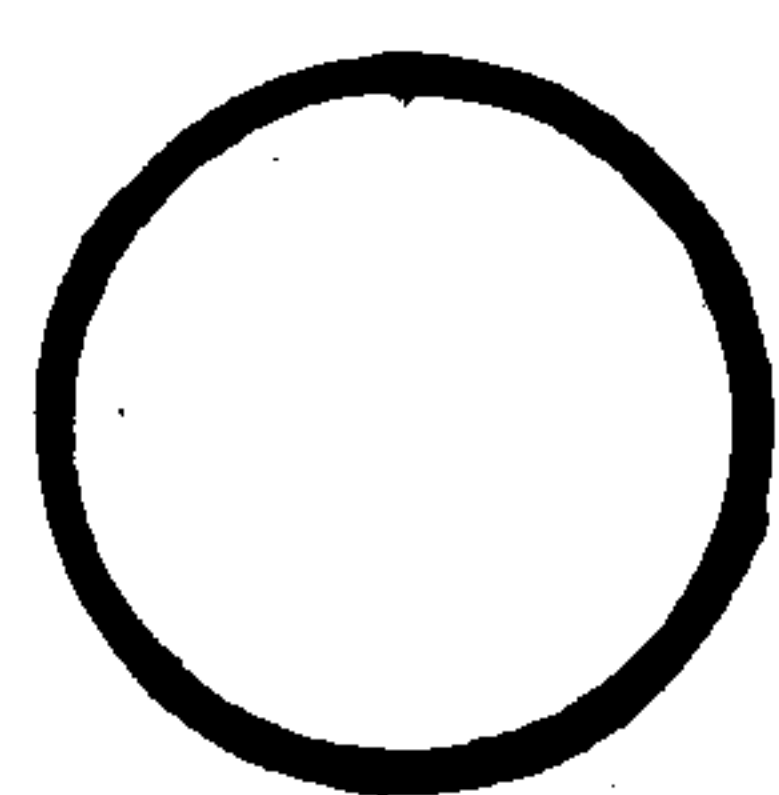
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله د یوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نږې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنزروتو دې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول نږدري پر کونه ښي

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

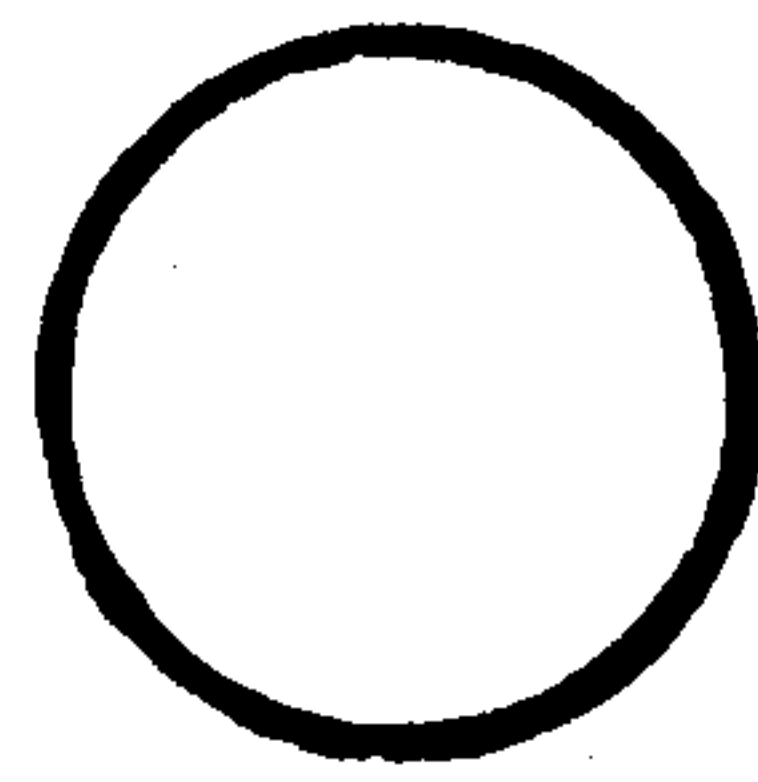
منکران په خود حق د لاری تښتي

د هر یو لار به آخر پدې خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کېدونگی اور

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پرې اسپرلین دی سیه سیه پرې کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـره

هغه قجیره، خواکمن مېره یې

چې دی خو یونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حکه دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

دهغه مل یې، په نریم بیل یې

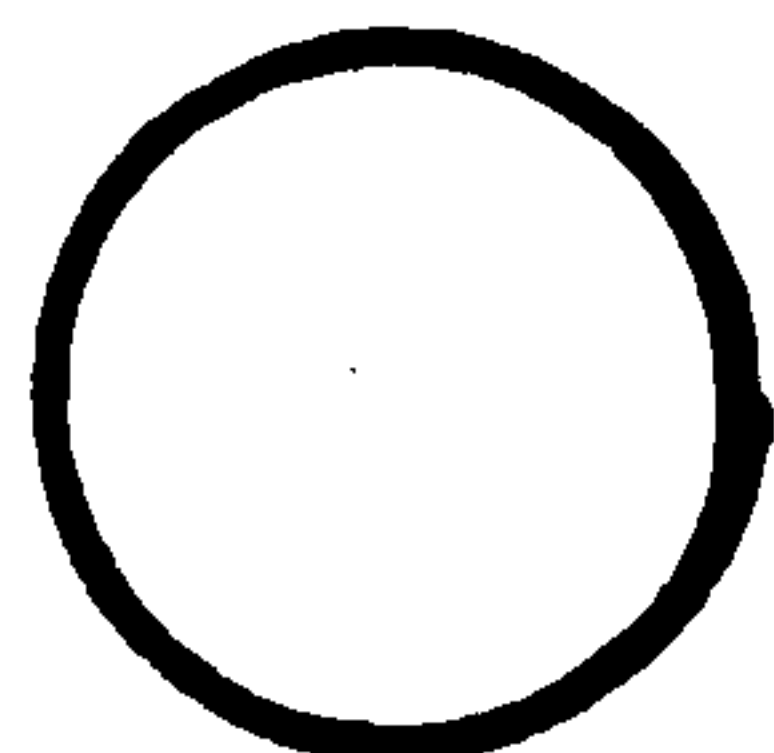
له سین زوغونه برېوکنی نه یې

په سپکو کانو چې خان دې تولی

داله خپل حایه لا خبر نه یې

۱- غوره تور تهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکلی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گټ بنگار یې

حج، موخونه، تلوت کړې روژې نیسې

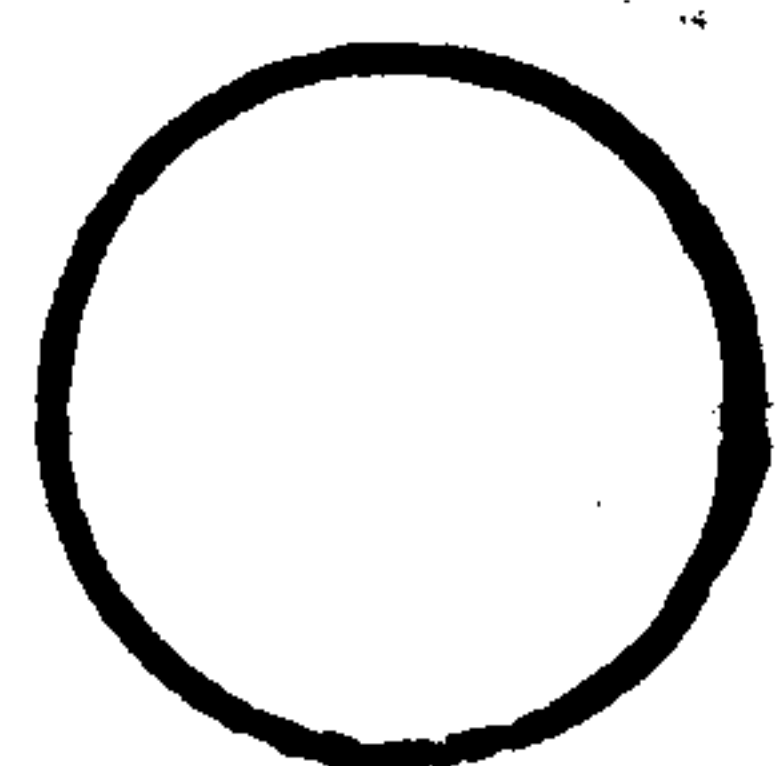
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هډو کوڅاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نورارنگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نروب دڪليمونخيري

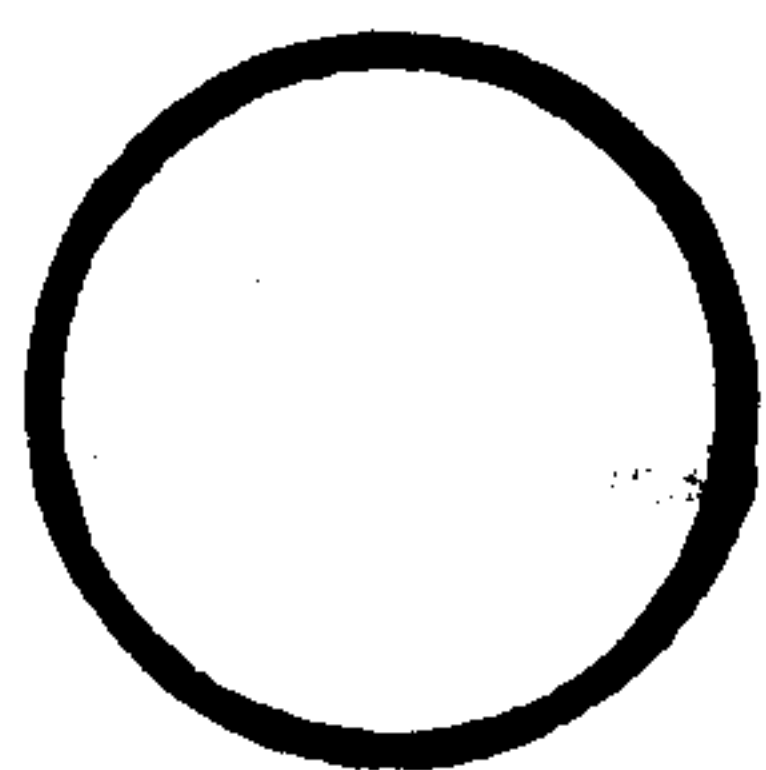
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پيلاسي دي

حڪه بي ويشتي تل موندبي دي

چي حق ننكي وه حلمي و غشي

چي بي ننكي شوه حلمي دربي دي

دباتورو دورترل دپر

لبره ناسته بي په حاله

دشرونه بردي، راخي پتي^{۱۲}

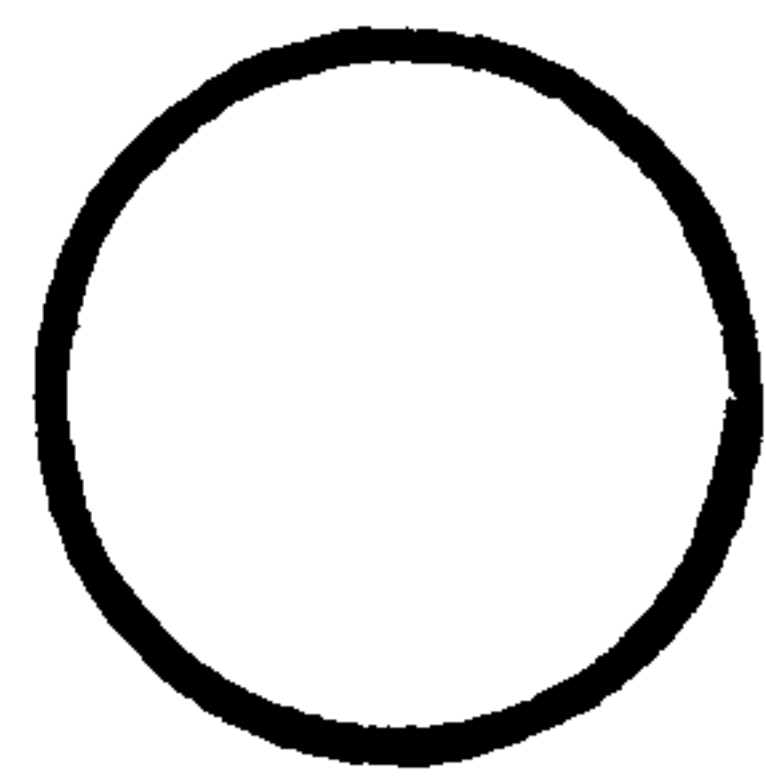
دنصيب ليک ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

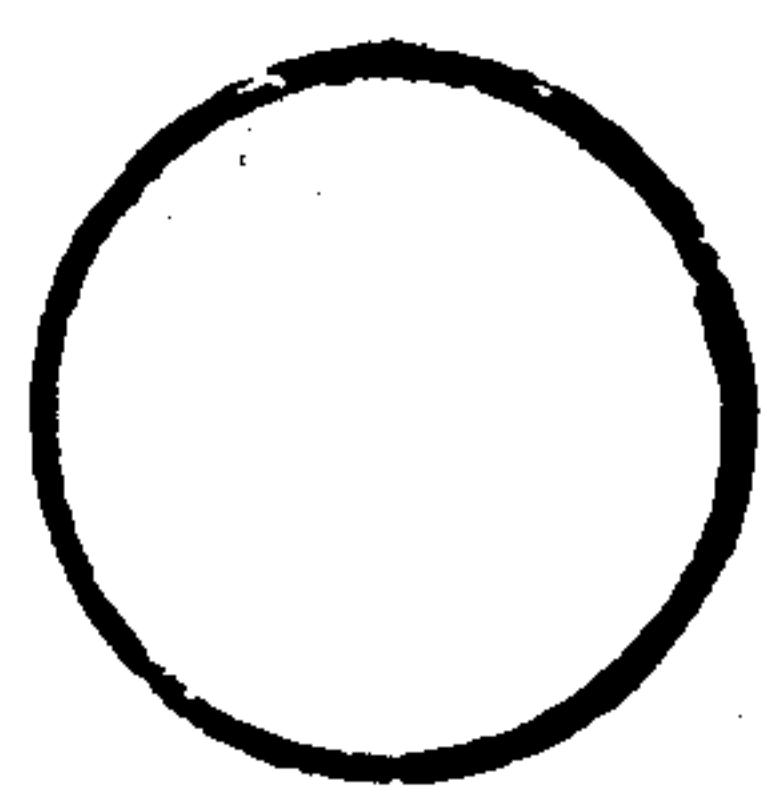
۱- بردي = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چې پي چکره کلیمه ده
ولې نه دي ټول راتاله؟
بازداري دې خپله ستا پي
په دېوال له تش پېخاله!!
په نړۍ باران پسخه شي
اوم غرن لوبښی کلاله!
دبل کتې ته په طمع!
هیڅوک نه کتې پ تاله

خوابه برسپره کا، تراخه به ورک شي
چاپېر ټولنه که هرڅو ترخه ده
تيرې به وي ترهغې خلی خلی
چې دې ديو باندې ديوه خومره ده
حجره، جومات کې پي رينبتيا وويل
له يو مخيز نه ولسيا خپه ده
د رابياگي بورجل ته خان رسوه
که لار د سروغونو چاپه چاپه ده
د صبالاره څوک د ب کولی نه شي
منه داوخت تکه تور شپه ده

په سپوږمۍ کوزښته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

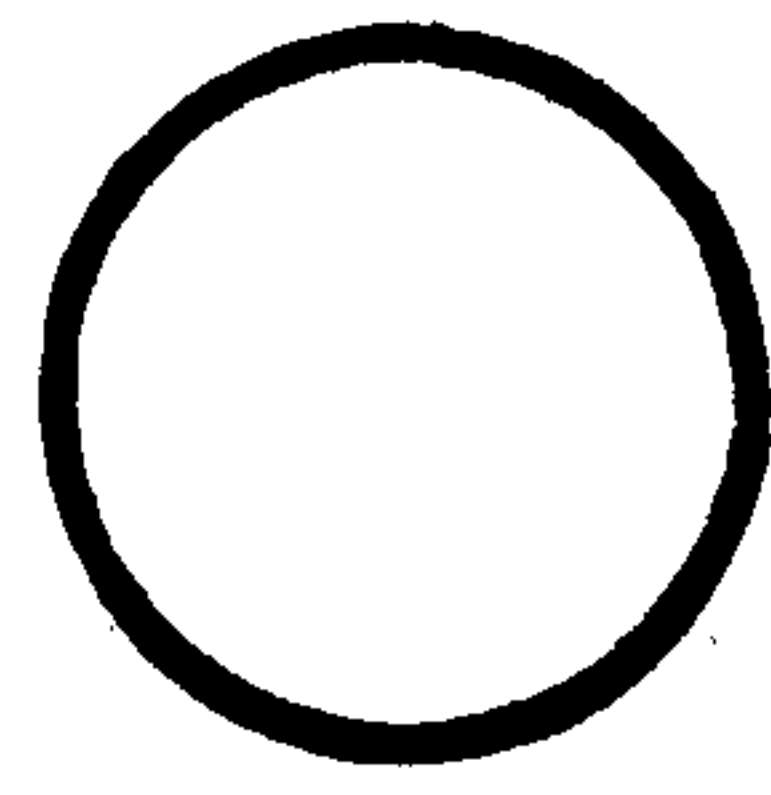

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه منځي شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونگ شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخدای په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خښتن که دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪنبيده پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه يي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دخبتي غم خور ڪو!

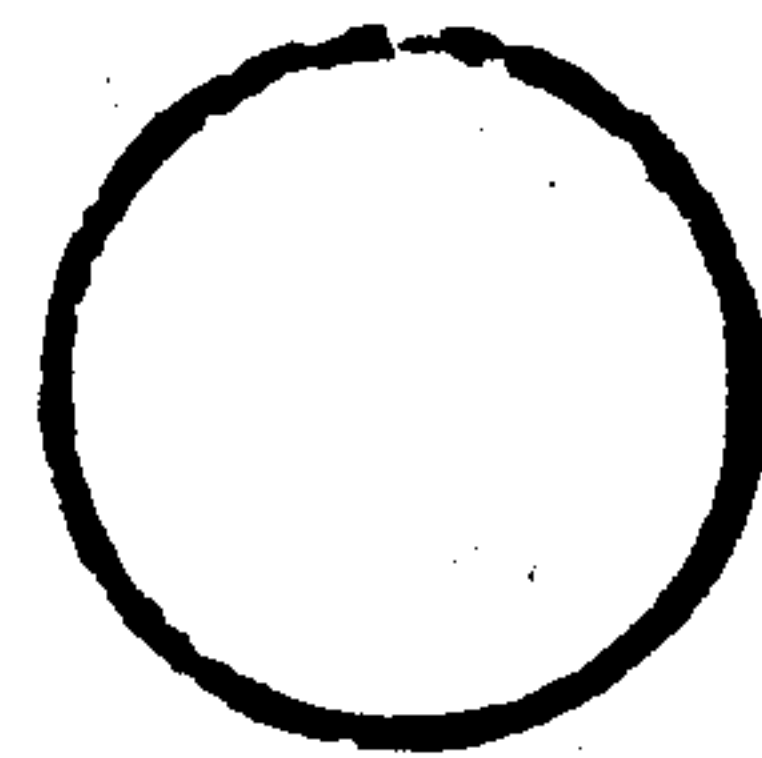
خبته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

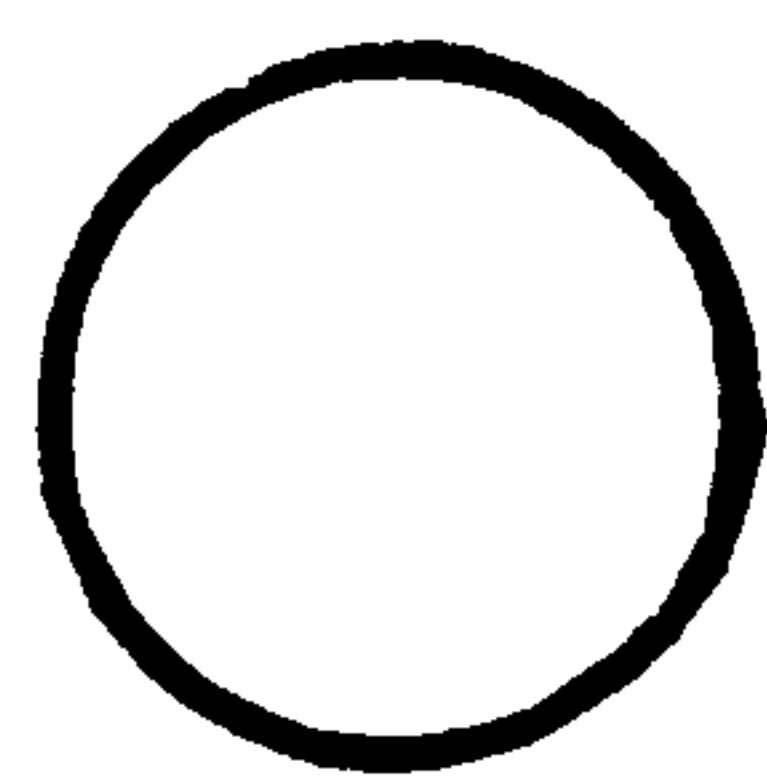
داتي په امبالي چي غور مبيدل

دهغوچاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپغيدل

۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اورېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینې په اوبه و وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمبرې وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژنه واک و
 چې له واکه یې واک ته پس خېدل

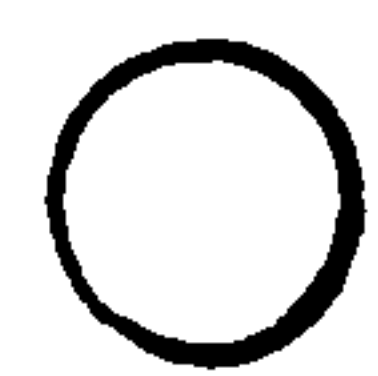

د بهرونو پولادي متې سنگر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نود جومات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د بهرونو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نری وروي
 د زهزم چینه به یې هم چری تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنسرتوي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا دروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروي خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

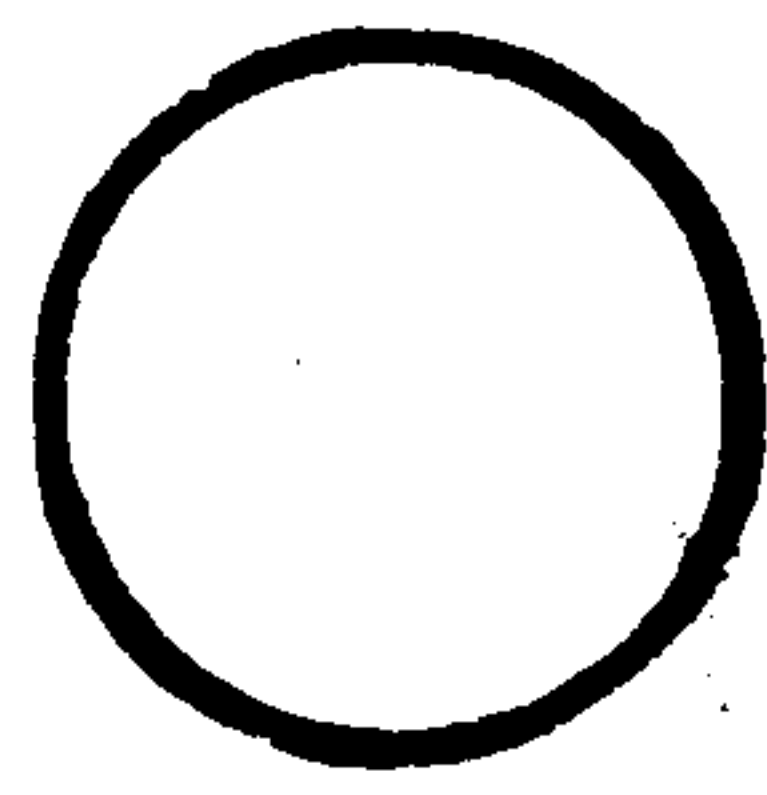
چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سر کې کنجی^۱ لاس وي
 په توده کې يک^۲ جلب وي

نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يوخودې په وله^۳ وي اود نورو برخه خواره

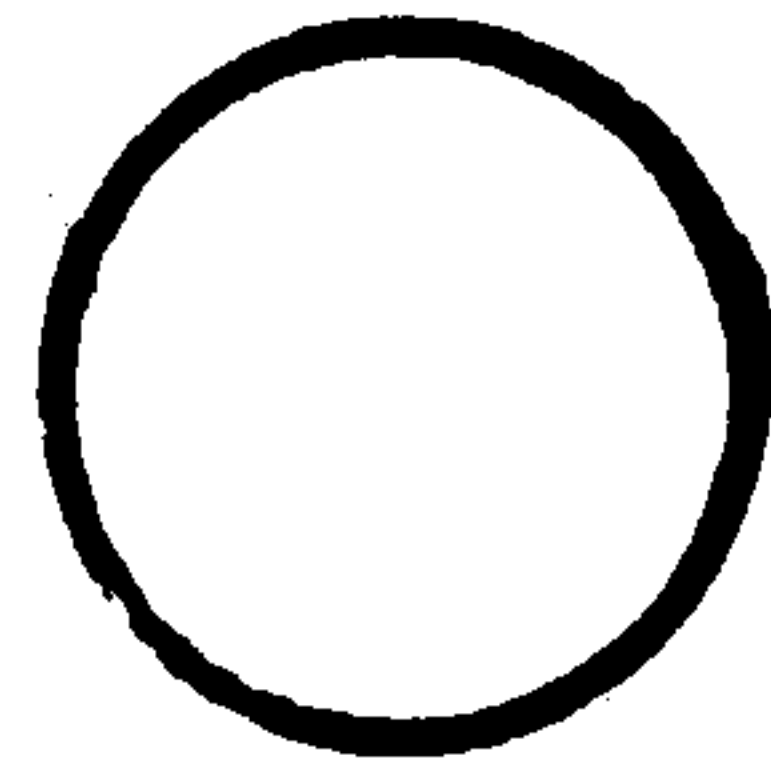
۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

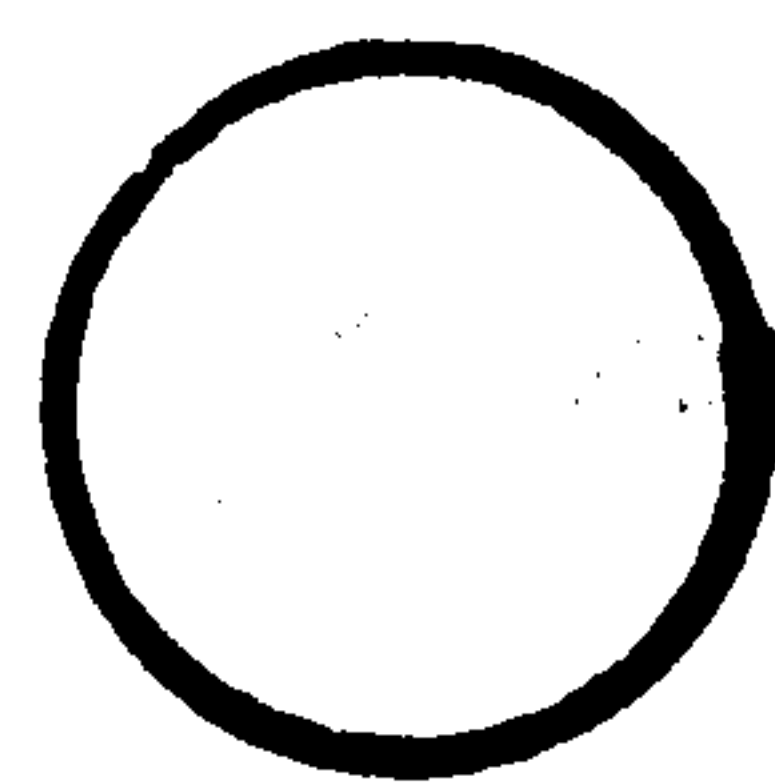

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټی
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سر پیری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک وهه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخی که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجخی = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوت وائی).

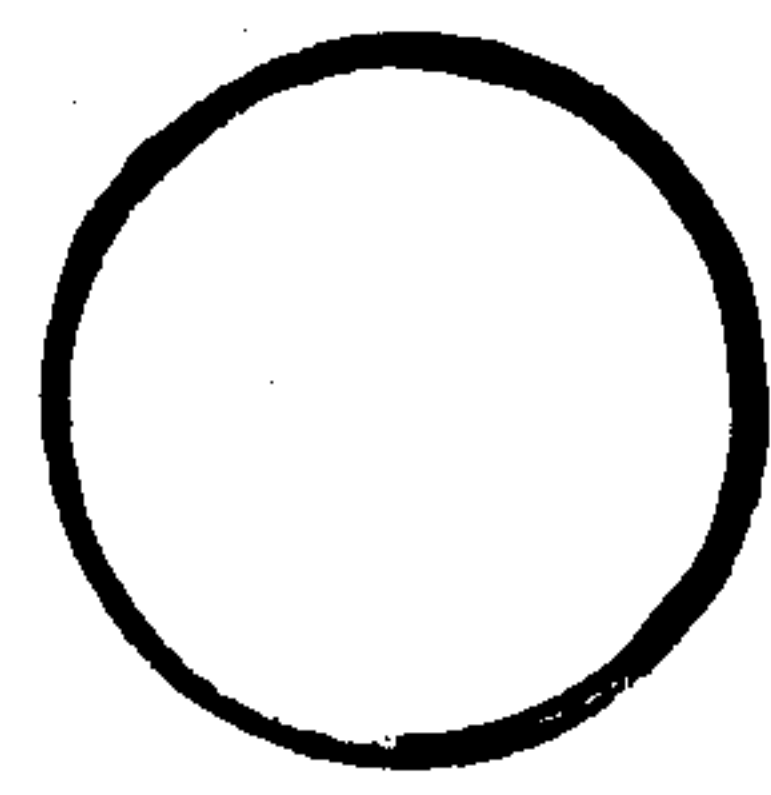

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کلیم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوليه، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوی شي دی هغه مند د ابدالي دی
 په داڅه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خټه کي پي گډه بلالي وي

بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنډا پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

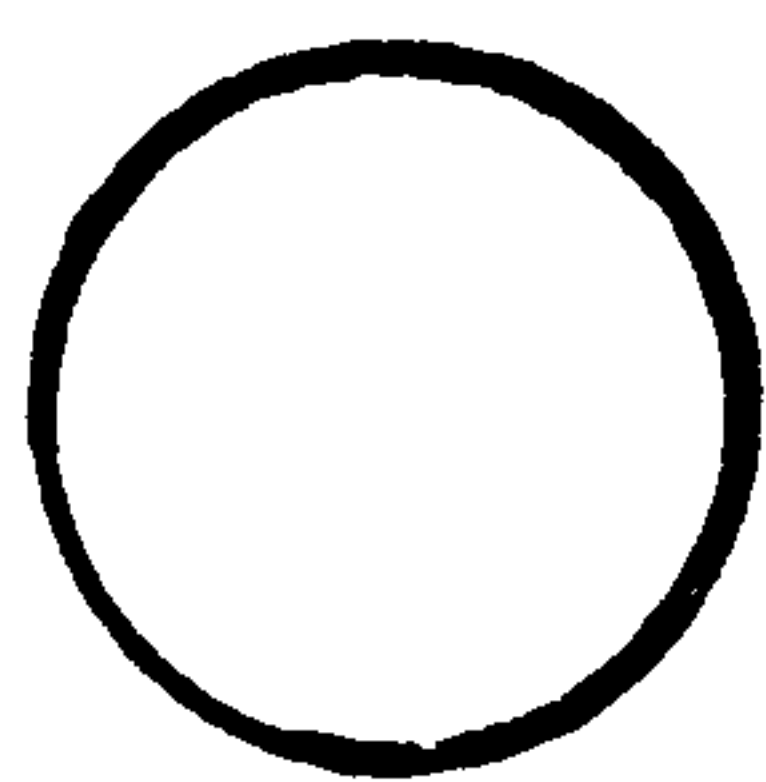
فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له حايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خر سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پر پوتلی نه شي
 دنن په گټه چې سې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

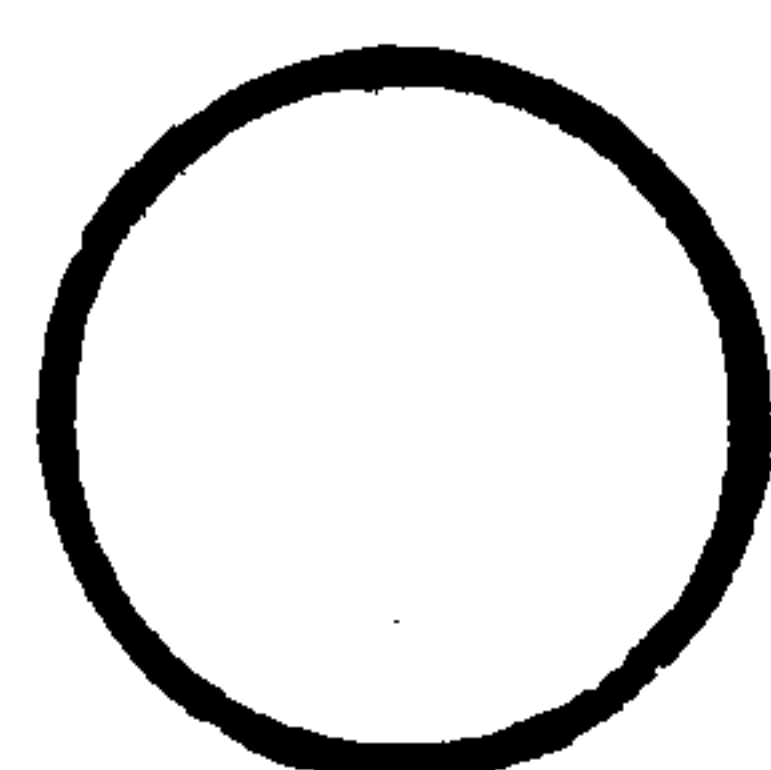

چې له دې ځمکې پورته شوی نه دی
خبر د بل شوي سرور له نه شي
په شاه مېړه يې انگازه شوې ده
که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چې دلچونرو پيدا کړي توره دار شي
چې چنگېز يې و ترې نوهغه لار شي
چې وسلو متوسره کليمه نه وي
که دغر پشان تومن وي تار پتار شي
له دستورد کائنا ته څنگ وختی
د کندوان بار شته من قامونه خوار شي
بې وسې په دنيا لويه کوتاهې ده
چې د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي
آدمزاد لويې مېړانې شي کولی
چې د خېستې د غمونو نه وز کار شي
خواري بويه خو په حقی لارې بويه
خړېک کله په خولو وينو چنار شي
ته پخپل بڅرکي ولې ناوېسايې
هم بڅرکي چې خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمان ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکور و هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تود پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

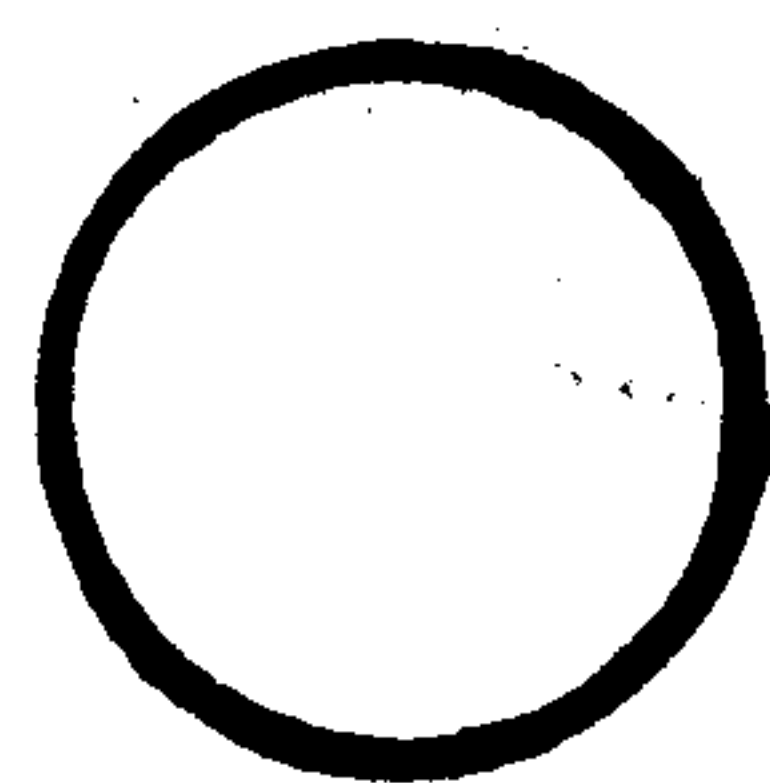
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رېښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رېښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

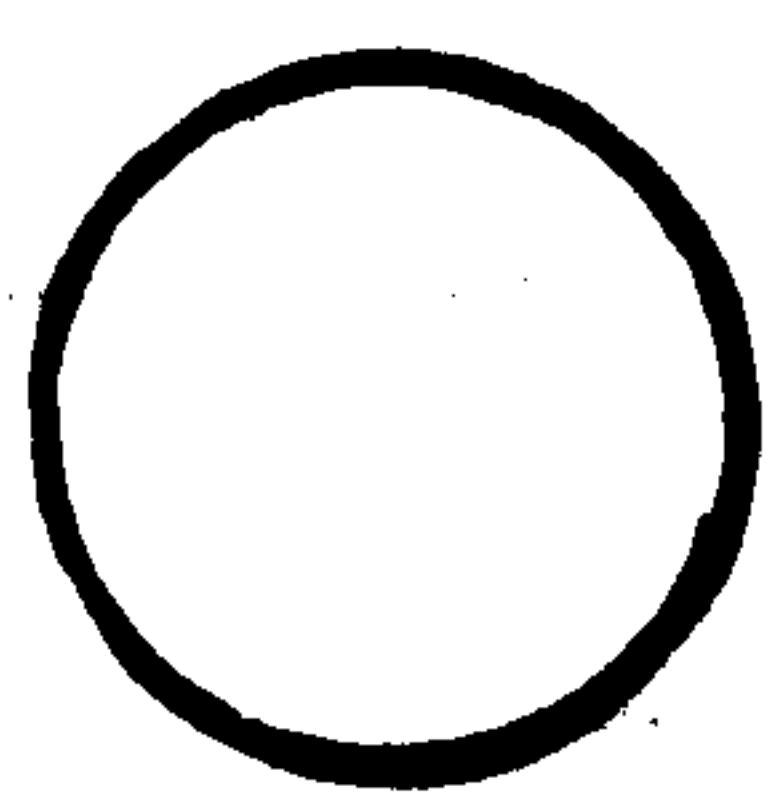
ولي درستته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونو او خونې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېږي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په یوه هڅه نه ارزېږي

ککړی دکليمانووي تل هسکې

بنکرو وړې ککړی ورته تیتېږي

حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

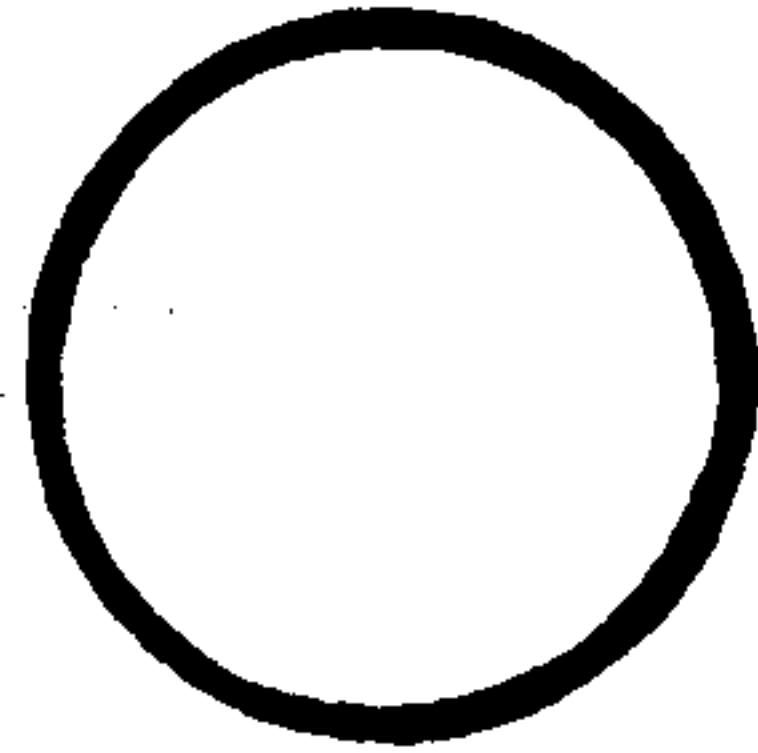
خلق نور زمانې پردود تېرېږي

کليمه دکائنات سر جنگر پڙدی

غل درغل به له جنک غالي پشاکپري

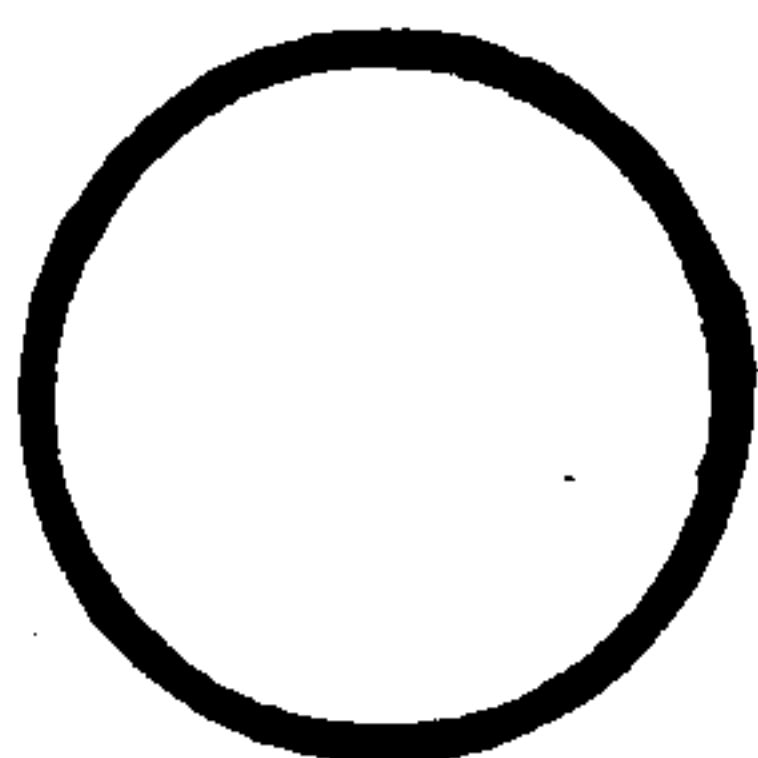
ته دې خپله غاړه خلاصه په مړي کا
دې ته مه گوره چې کله صباکپري

دمپړه له متو پاڅه دناحق جهان نسکور کا
په چينجنوروستو کرگو يود هيره پوري اور کا
دا خدايان دتینگې نه دی وپې ته سترگې ديور کا
دقانونوندي حمله دآدم تاليزه کور کا
دا دغو بنو تش لوتونه په خلقا دجسونور کا

دخستين په کسپد وکې

خپلې چارې دې انخور کا

په تيروتور و برغند خي

ننگيالي خي په خپل منده خي

دمپړه د خولوي و وږم

د سپر لوله گرده ونده خي

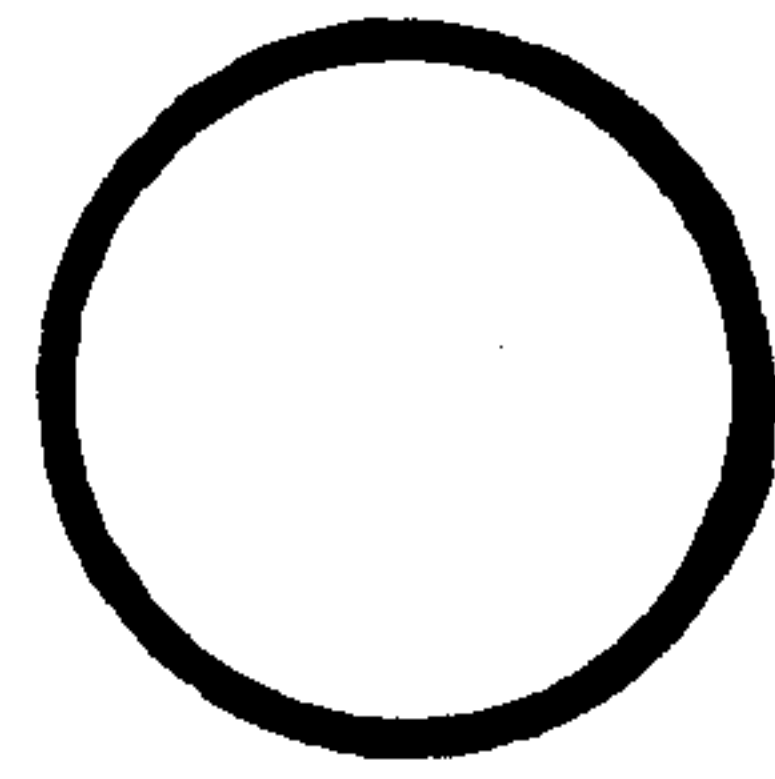
۱- بور = نه مری.

له خښتنه چې هم غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرگندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر گند ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خټې ويره بيا له اوره

زړې مات وړوکی کور کړي
شي همغاري له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي

کائنات ځني پلن پسوره
د زړې ځای پکې ورک شي

چې ژوندون کړي جامه نوره

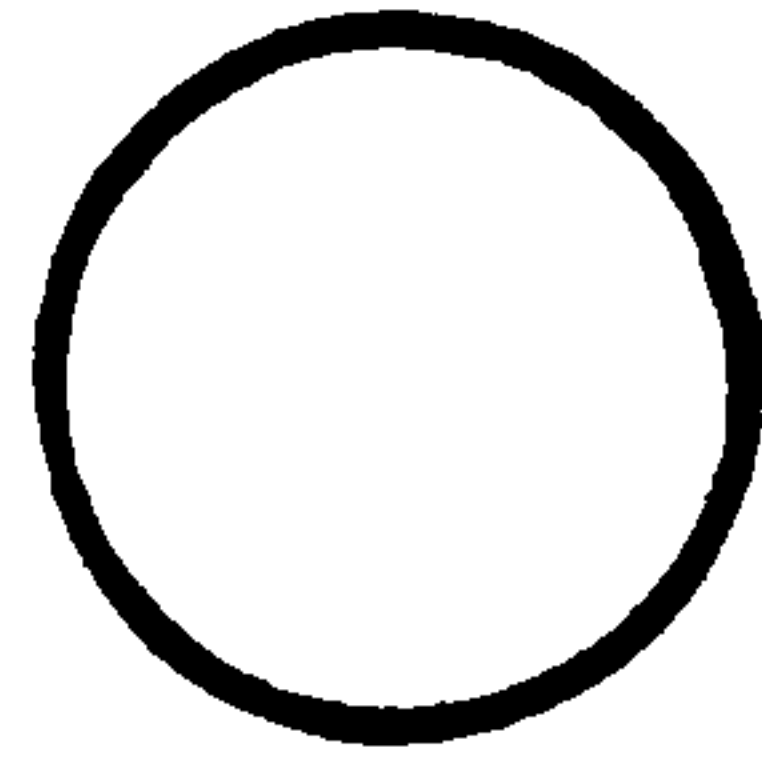
۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

سرڀخيره تل پائڻپري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخانہ دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لري پري

خه ارزښت دلي دخس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

دهوسو دغزالې نه

دزمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

يو بڅري داوربس دي

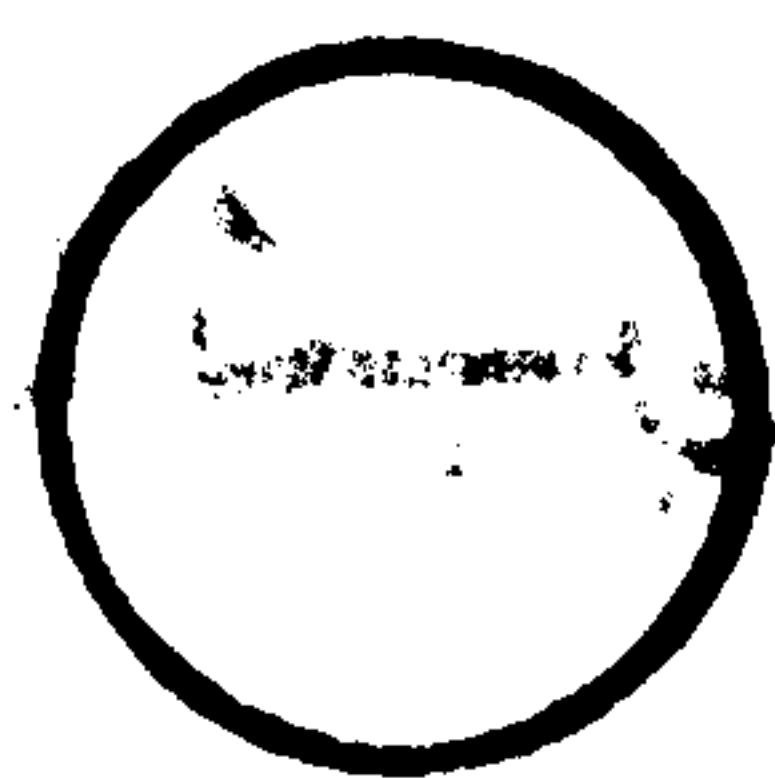
گړندو پري بزيره گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = دھوسوسيل

۲- سرڀ = يواښه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

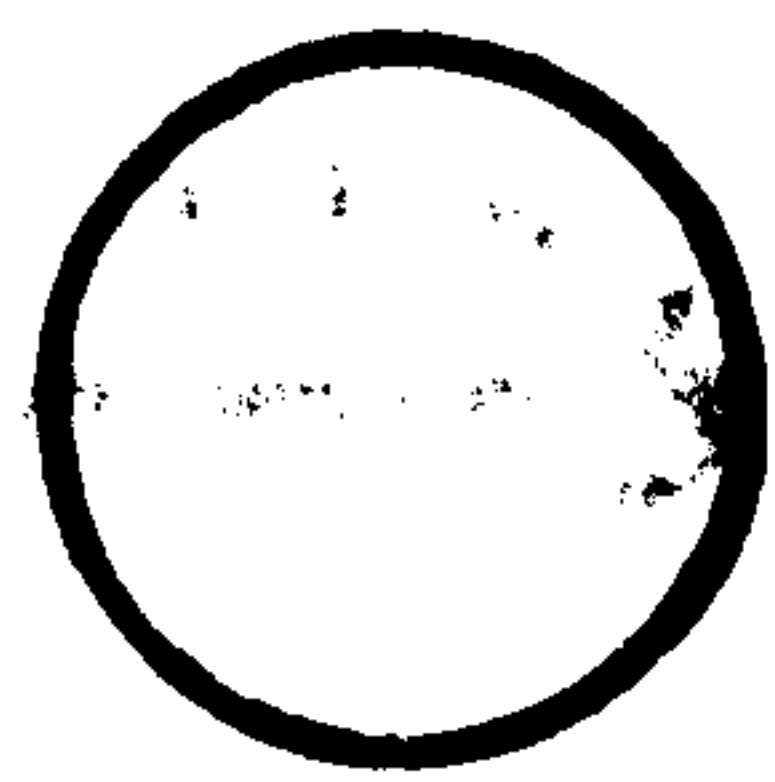
بياکوی مانځه او دس

دې وېس ونډې کورونکو!

وي ترخوبه ستاسو وېس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

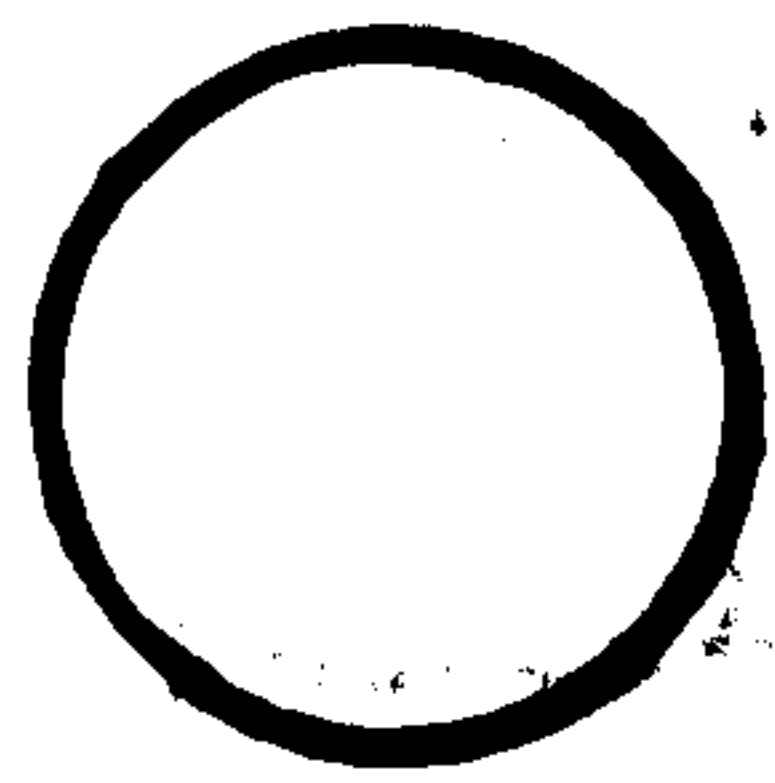
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنيادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هرهغه حلبي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

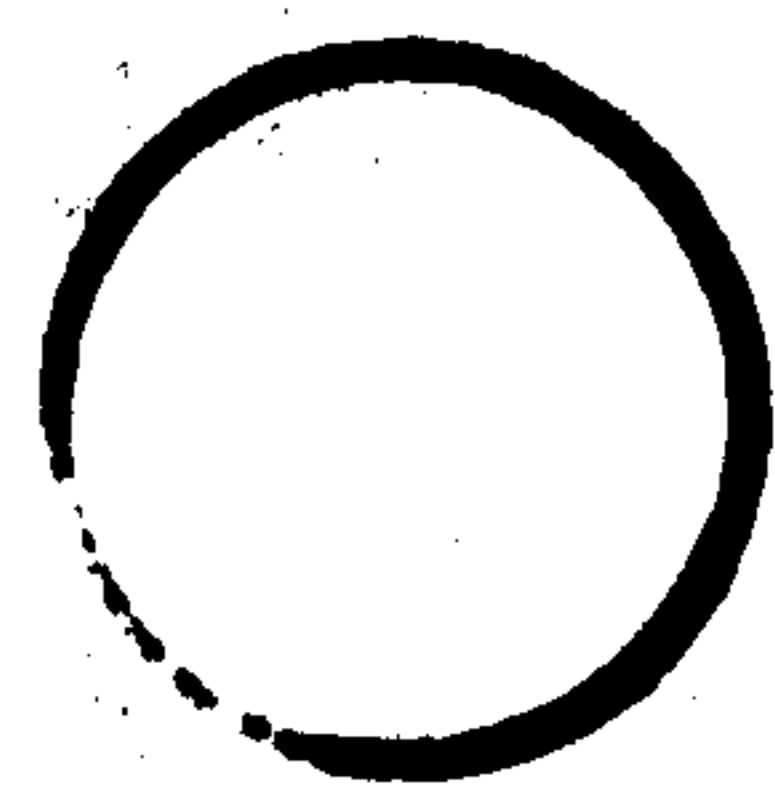
پورپه جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاڅي لښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهپر شي

زمرین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنګر سنګر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکار یانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ويلي وايي

له آذريپ عقيدی دي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پيښې دي

د باتور نخښې یې نشته

لا ملخی تړلې جوښې دي

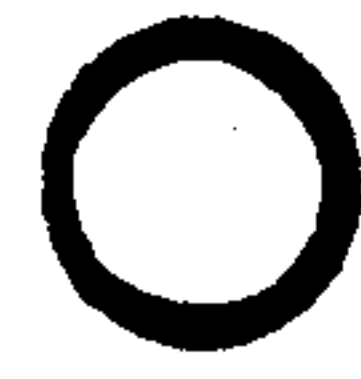

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

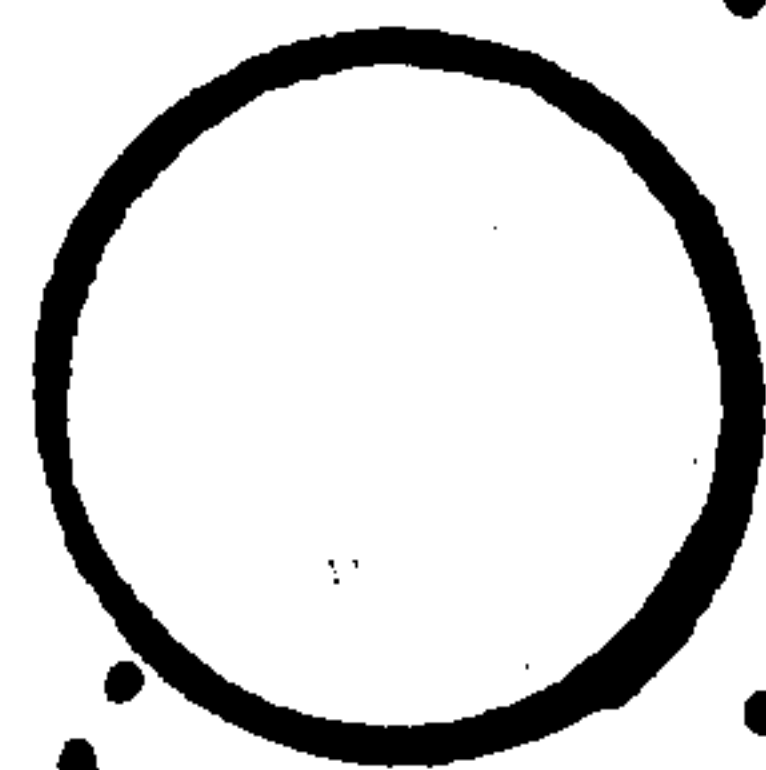
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

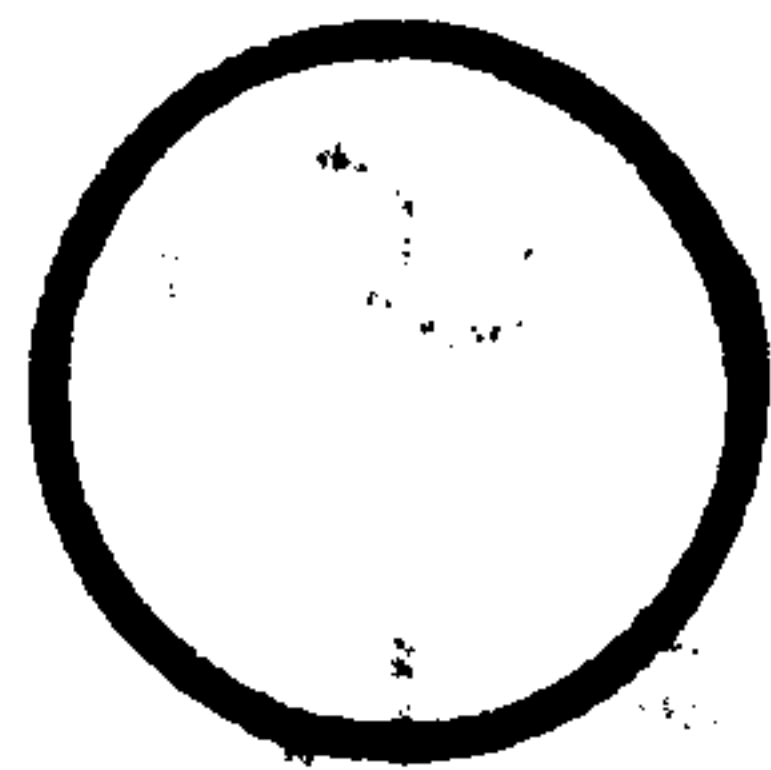
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکړنگه برید مېرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوايزه لېونه دي که ساره نه شي متونونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکووته کښېنې شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تور غر شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نر شي
 چي حجري غنبتلي پاخي
 نود هگ خاندر و سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگير سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هڅي هڅي چي په گواښ شي
 نوحو غي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د بړدونو لوي اختر شي
 تور په تور باندي شي پوري
 سترگي سترگي يو نظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت و زر شي

«ا» بړدونه، ولجې، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگير تپه نشتر شي

چي گيل بختل توره شي

بيا آدم جنت ته ورشي

چي د عقل سپاره وين شي

پوچ خدايان هله د بر شي

د وجود توره زيرون دي اود «زه يم» نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شه نوښت «زه يم» له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

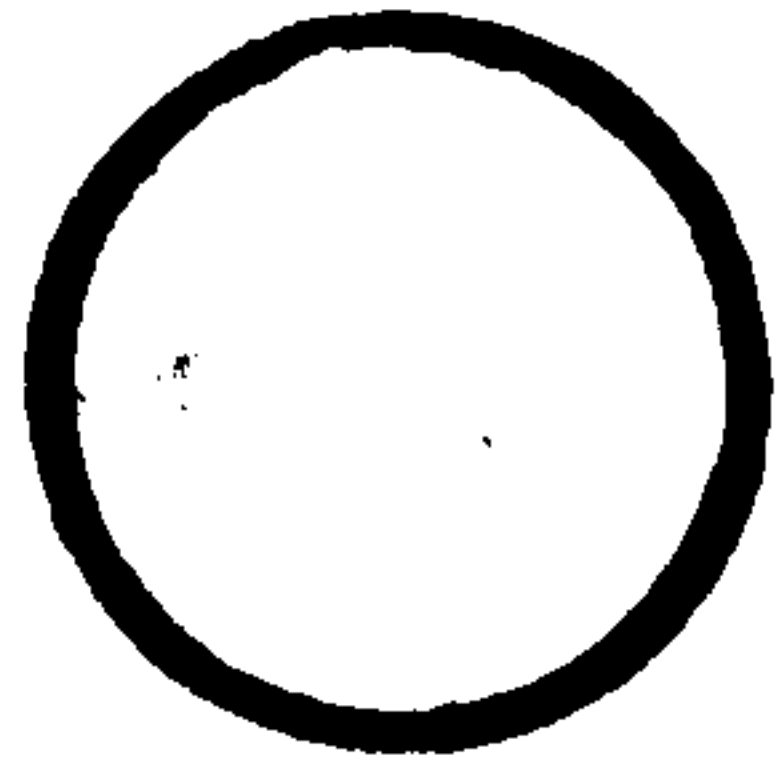
ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له همته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

داخو اوس لاسوړ كهين دي

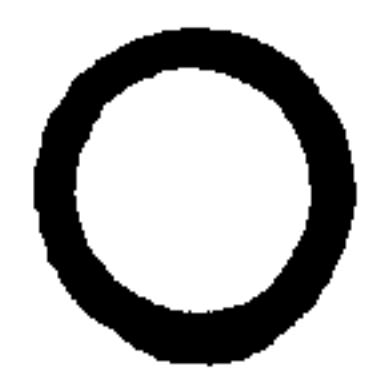

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊپردي
ته د وارہ ٿرونڊان ڇوريپ
نور ٿرونڊون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شھسوريپ
وارہ توي يويورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دهوسي په سترگه دنند
هم باتور ڪسي د بسوريپ
د ذري په ڄاندره نمريپ
په قطره سمندر سپوريپ
ته په ڄمڪه کي آسمان بي
په سڀرو اوبو کي اوريپ
دلشي سره پياڻه بي
لاشه توره هم ٿوريپ
چي راغونڊ شي موتي ڄاوري
ڪائنات شي چي ور ڇوريپ
د حجرو په اروننگه ڪي
له ظاهر ليده ڄه نورپ

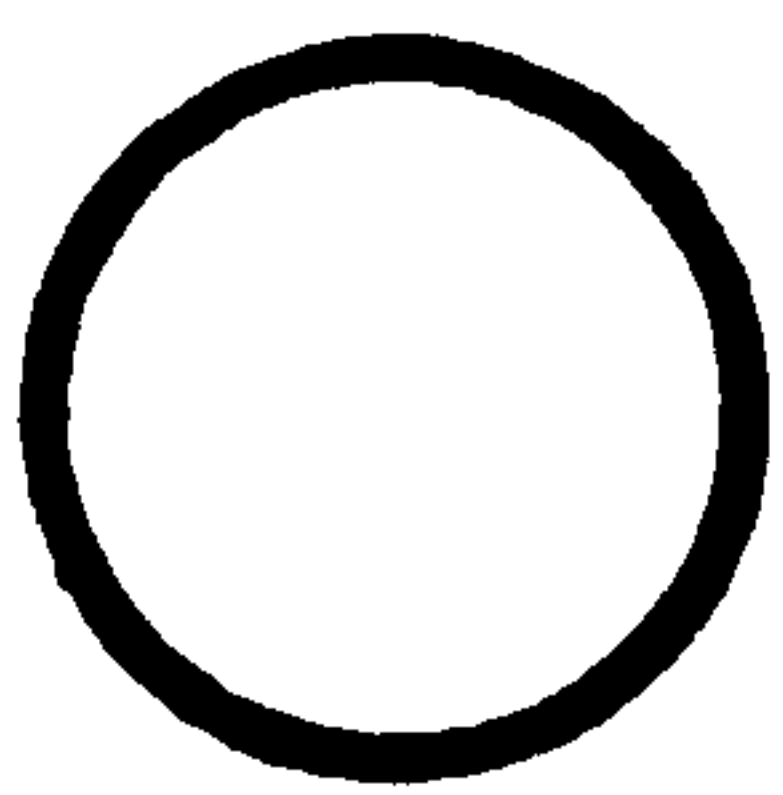
۱- پياڻه = دشانوڊڪ گبين

نور کورونه په تاتنگ دې
ته هم سیال د خدای د کورې

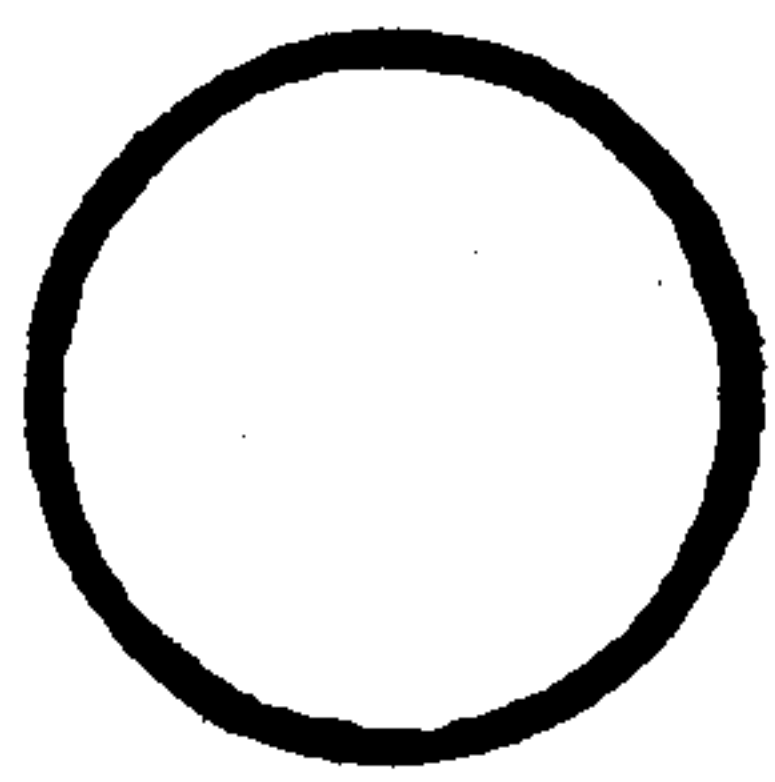

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې یو کلیمې وړاندې

چې یې نن سندرې وايي
په صبا یې وايي سا ندې

په تېلورکې نرغونه	دا د یوې او مشالونه
د سرهنگو شاه خلمو دی	د خولووینو رانگونه
د شاه متو الامې یې	اسمانکه سنگرونه
کښېدی یې د کراوړي	ویر سپرلي شالینزرونه
د ناغوس تر کوشوکیو یې	شه علمونه، حکمتونه
په نهره د جنګر پز یې	خوړي او کړي شولانونه
د عقلي مینو د رښه یې	هڅو بونه، تهذيبونه

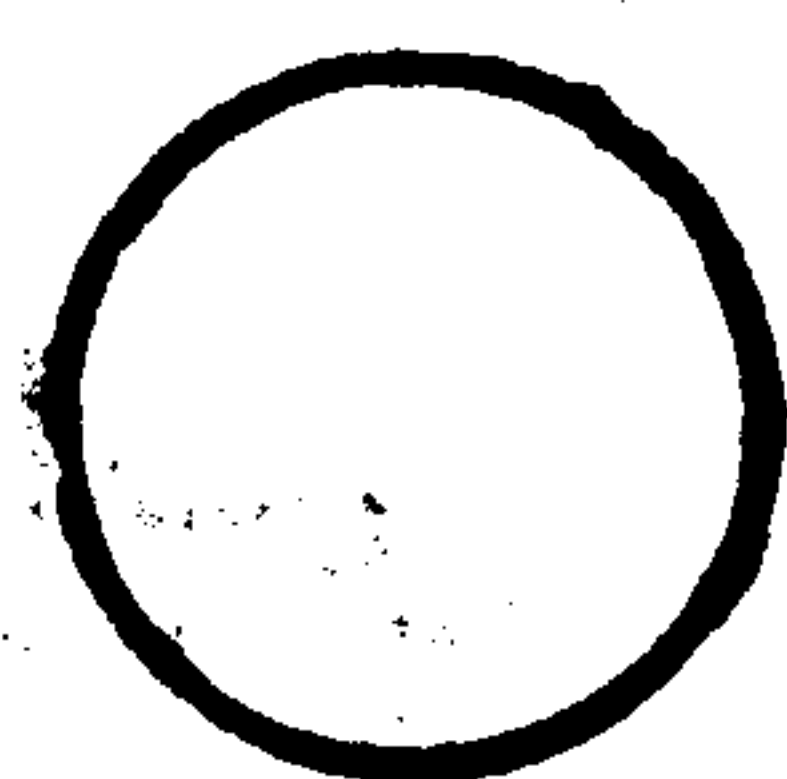
د خېلې د نرګس غښ دی	پسرلي یې تانګه راتلی شي
په اړکه چاپېریال هم	انقلاب زرغونېدی شي
عکسونه پرګڼو نه	مله د لارې ټولېدی شي

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروند را ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

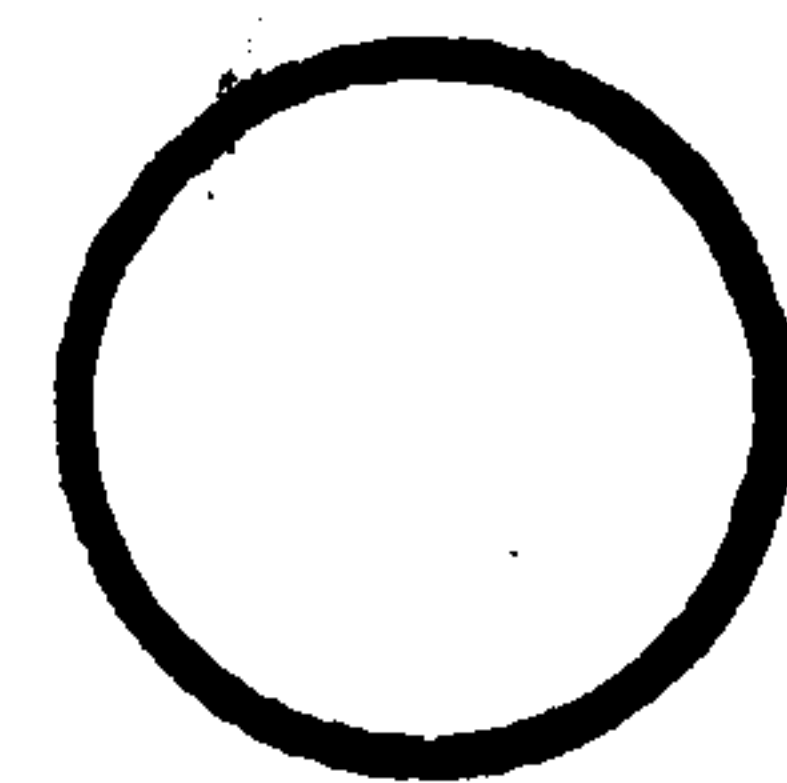
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویرلوی کائنات کې په یو حکمه، نمرتاوک دی
که خپلواکه دېر خان بولي چې یې گوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه نرده شرمخان دخپل کندوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سرښوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

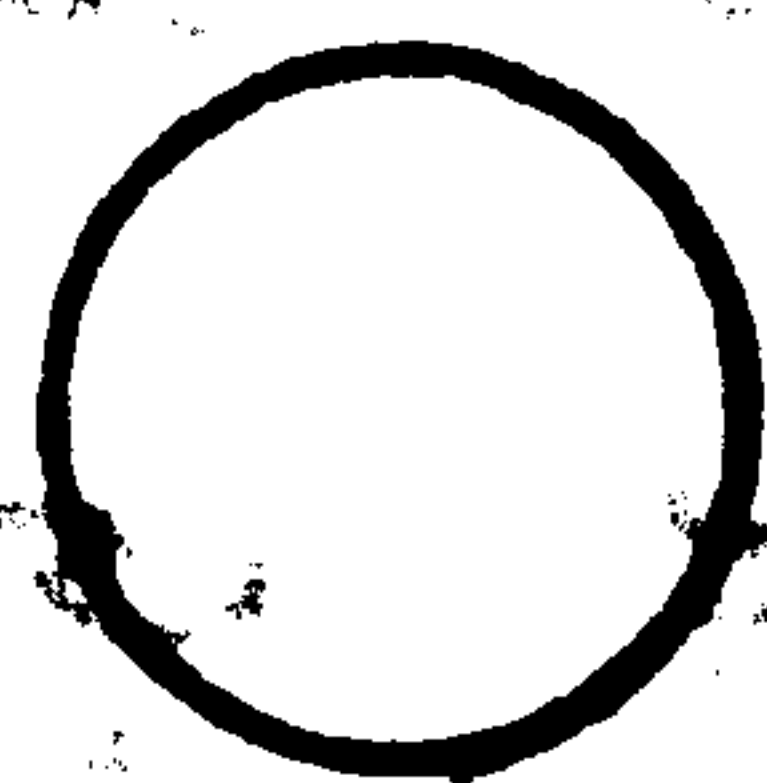
لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسيحا خپري لاند پاري مذهبان شته
خليلان شروني کسري د آذر لا لنگريان شته
هرنوښت ته کفر وايي لامخ تختي نرناريان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم عليان شته
آدمتاله لا يو خوب دی لا د قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکا منزل دی

لا د دوو پېسو حيوان شته

وخت به اخلي، ادمري چې

له خپل خانه آشنا کپري

د خښتن او دخپل سره يمه

په اريکو چې رسپري

وخت به اخلي دا حيوان چې

د سري په پښو پاڅپري

وخت به اخلي پوچ خدايان چې

د برپري، نسکورپري

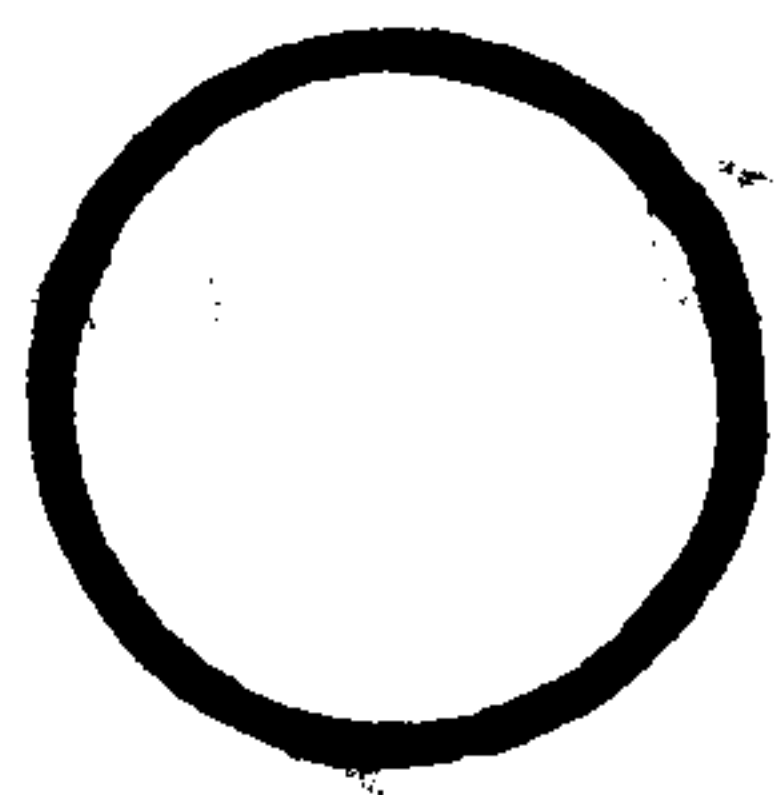
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جورپري

وخت به اخلي کا سناکي چې

ستر آدم ته بياتيتپري

د آدم په پاڅېدو کې
 لاد د پېرو پېرو وځنډ دی
 د دې دوو پېرو څاروی ته
 لایه خت کې لوی کولنډ دی

خوله ځانه بې خبریې	ته په بتول کائنات بریې
که سپی په تن بهریې	ملغلر ویې په زه یم
په ذری دننه غریې	په یو څاڅکی کې توپان یې
چې په جس شي نو سره زریې	بر سپرنه که لاک بنکاري
هر په "زه یم" ولجه کریې	ستا توبری توره دې "زه یم"
خود واره کاروان سریې	که ورستی راغلی کاروان کې
د بهر هستی په چریې	مینځ هستی ته دې پام نه دی
لاد نیم ځان روزن کریې	لانیچه آدم یې ځکه

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریې

منکور وپوچو او خوشو

کوچنی کړې آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خستن د برش سرې دی

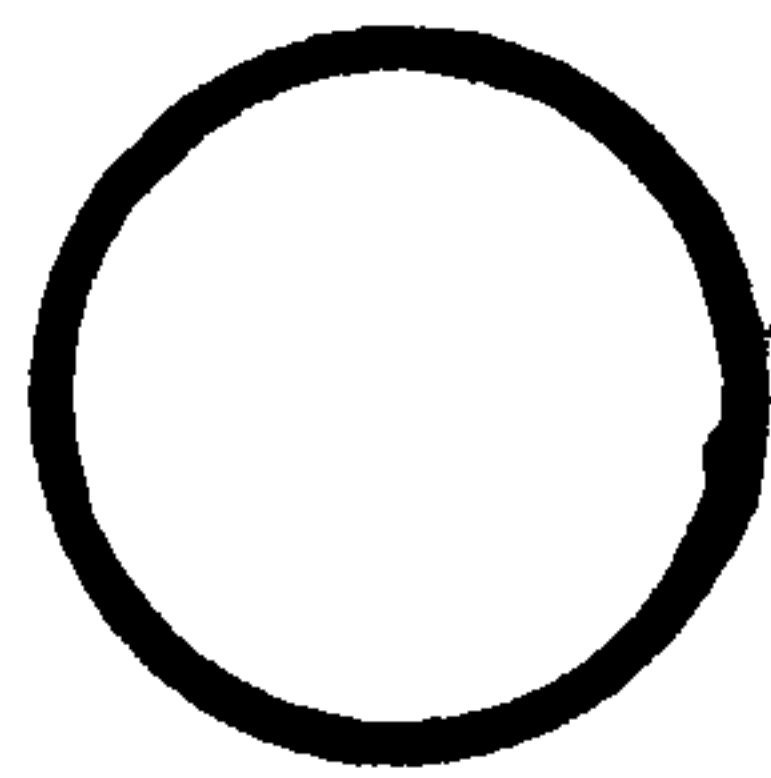

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دگتې نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخې آذری دی

ناپوهی دهر وگری

په وگری په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د باتور و جس پي بايلل

چې د چتو وهندي شه

پوپي پاخي آدم و خوري

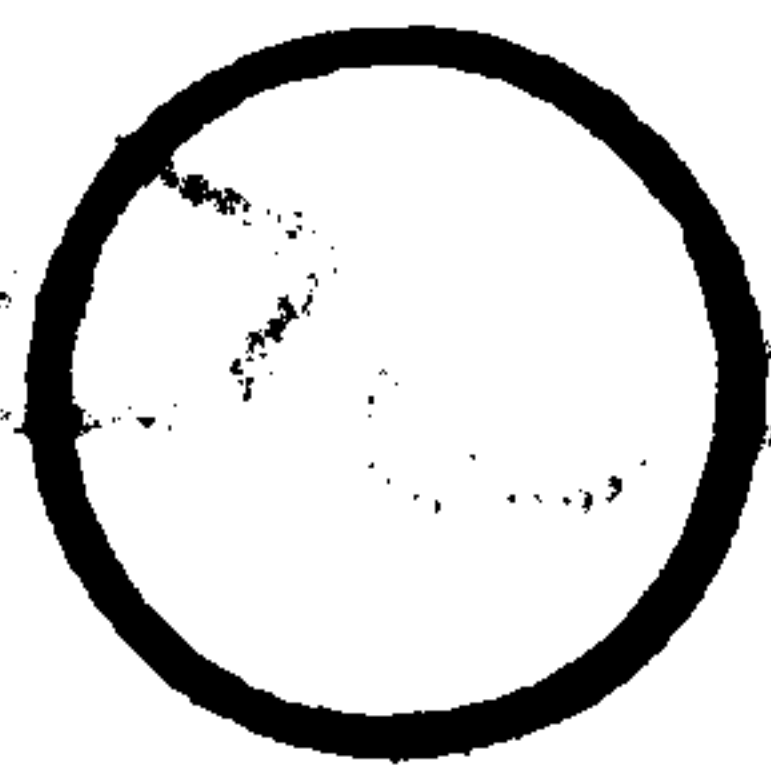
چې د پولو خای بندي شه

د خلیل پري ته وتی

د بتانو وهندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

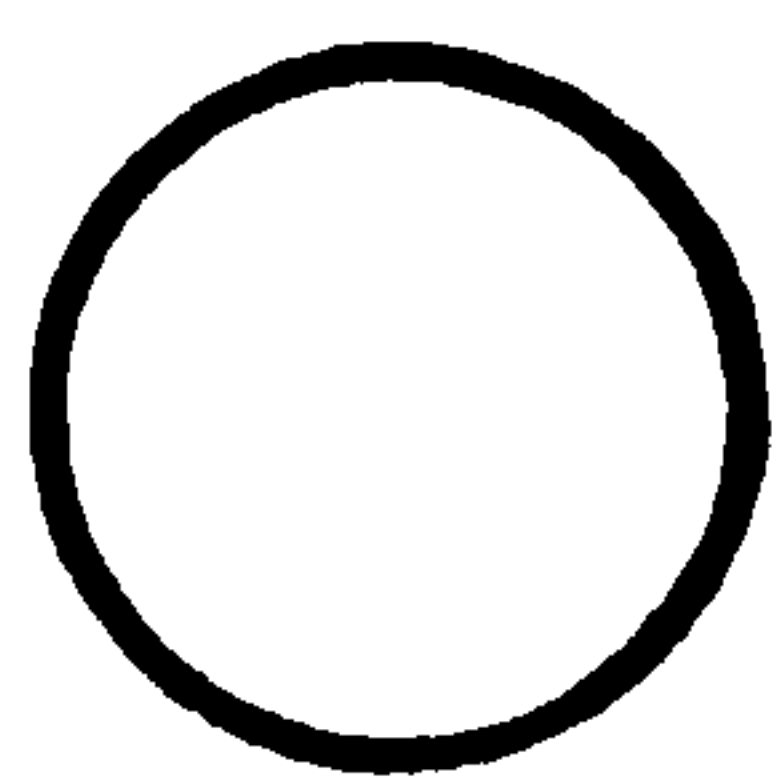
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مځ د ټولو په سيمو مځه
 که هر توكي بل مخين دى
 په يوبه په زير جبار وځي
 دارباب که زرتارين دى
 لارې لارې يوشه لاره
 نسل نسل يوشه تيلين دى
 ستور تيلين ستور تيلين کور کور
 کائنات يوشه کورين دى
 پدې دومره هک خاندري کي
 ځمکه ناشي غوندي څيز دى
 خو ځمک زى په شونى تياؤ
 دهمه شرونه د تو زين دى

په تنگومټ کير او کره
 شيش بيا واخله وپرجهان ته
 چي ذره په ولکه واخلي
 متي رابنه بيا سلمان ته
 ستا تقدير څه ځمکه نه ده
 لارې وياسه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
 له تنگي نه پلن دامن ته
 غورگمنه په لينده كسره
 بيا وركښيوزه ښخ كيان ته
 له سپرغودي ډېر شرونه وگره
 لاس كره اوږد نمره وښان ته
 پوهه بوځه خيړكتيال له
 خيړكي راښنكه ايمان ته
 په نړۍ ورڅوړ پدوځي
 گرځېدلى اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**